

ÜCRETSİZ SAYI

mavikale

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR

ARALIK 2013 SAYI:18 ISSN 1309-1166

**Dünya Şampiyonu
Magnus Carlsen**

Dünya Takımlar'da
Rusya Şampiyon

Dünya Gençler'de Şampiyonlar
Yangyi ve Goryachkina

Azerbaycan Avrupa
Takımlar Şampiyonu

Üst üste 3. kez Avrupa'nın en iyi havayolu seçildik. Bu gurur Türkiye'nin.

Dünyanın en saygın sivil havacılık değerlendirme programı Skytrax, milyonlarca yolcuya "Avrupa'nın en iyi havayolu hangisi" diye sordu.

Cevap bu sene de değişmedi.

Türk Hava Yolları 3 senedir Avrupa'nın en iyi havayolu. Türkiye'nin dünyadaki gururu. Yolcularımıza sonsuz teşekkürler. Çalışanlarımıza gönülden tebrikler.

Globally Yours | **TURKISH AIRLINES**

Yeni yıla girerken...

Değerli dostlarım,

Mavikale'nin 18. sayısında yeniden beraberiz. Eylül sayımızın ardından ülkemizde satranç adına yaşanan önemli anları, başarıları hatırlamaya ne dersiniz?

52 ülkeden 195 sporcunun katılımıyla gerçekleştirdiğimiz 2013 Dünya Gençler Satranç Şampiyonası'na üçüncü kez ev sahipliği yaptık.

Şampiyonanın son günü ziyaretimize gelen efsane satranççılardan Garry Kasparov Kocaeli Büyükşehir Belediyesi "Çocuklarımız için Doğru Hamlede Buluşalım" projesi kapsamında dağıtılacak 27 bin satranç takımı ve eğitim setinin ilk 20 adedini ilkökul öğrencilerine dağıttı. Kocaeli'nde ve tüm Türkiye'de satranç sporuna gösterilen ilgi ve destekten son derece memnun kalan Kasparov, bu sporun itibarının her geçen gün daha da artacağına olan inancını bizlerle paylaştı.

Geçen sene Dünya Gençler Şampiyonu olarak ülkemize altın madalya kazandıran, Ulusal takım sporcumuz GM Alexander Ipatov bu sene de ikinciliği elde ederek bizlere gümüş madalya armağan etti. Sporcumuzu başından sonuna kadar mücadeleyi bırakmadığı ve zirveyi zorladığı için tebrik ediyorum.

Büyükusta normlarını tamamlamış olan yıldız sporcularımızdan IM Batuhan Daştan'ın GM unvan başvurusu Tallinn'de gerçekleştirilen FIDE Kongresi'nde koşullu olarak onaylandı. Batuhan'ın büyükusta unvanına ulaşabilmesi için son şart olarak 2500 Elo puanına ulaşması gerekiyor. 16 yaşındaki sporcumuzun bu önemli başarısı satranç tarihimizdeki ilklerin arasındaki yerini aldı. FIDE Kongresi'nde WGM Kübra Öztürk'ün de IM unvanı koşullu olarak onaylandı. Kübra'nın Uluslar arası Usta unvanı için 2400 Elo

puanına ulaşması gerekiyor. Her iki sporcumuzu da bir kez daha kutluyor, en kısa zamanda gereken Elo puanlarına kavuşmalarını bekliyorum.

Avrupa Yaş Grupları Satranç Şampiyonası bu sene 48 ülkeden 1045 sporcunun katılımıyla Karadağ'da tamamlandı. Sporcularımızdan Kağan Aydınçelebi 10 yaş genel kategorisinde 9 tur sonunda elde ettiği 7,5 puan ile Avrupa Şampiyonu oldu. Aynı kategoride yarışan sporcumuz Işık Can ise Avrupa beşinciliğini elde etti. Minik ustalarımızı yürekten tebrik ediyor, bu başarılarda emeği olan tüm antrenörlerimize ve değerli velilerimize teşekkürlerimi iletiyorum.

Bu sene mücadele ettiğimiz Avrupa ve Dünya şampiyonalarının hemen hemen hepsinden başarılı sonuçlarla dönüyor olmamız, sporcularımızın ulaştıkları noktayı net bir şekilde gözler önüne seriyor. Genç ve minik sporcularımız alt yapıya verdiğimiz emeklerin karşılığını fazlasıyla ödüyorlar. Yakın zamanda elde edilen başarılarımızın katlanarak artacağına, sporcularımızın bizleri gururlandırmaya devam edeceklerine tüm kalbimle inanıyorum.

Avrupa Takımlar Satranç Şampiyonası'nın ikinci turunda A Milli Erkek Takımımız son Olimpiyat ikincisi ve Avrupa Şampiyonası seri başı takımı Rusya'ya karşı 2,5-1,5 galip gelerek tarihi bir başarı elde etti. Bizlere bu gururu ve mutluluğu yaşatan millilerimize teşekkür ediyorum.

Dünya Yaş Grupları Satranç Şampiyonası 17 - 29 Aralık 2013 tarihlerinde Al Ain'de gerçekleşecek. Bu önemli şampiyonada yer alacak tüm sporcularımıza şimdiden başarılar diliyorum.

Mart sayımızda mutlu haberlerde buluşmak dileğiyle...

Gülkız Tulay

Başkan
gulkiztulay@tsf.org.tr

Türkiye Satranç Federasyonu logosunun altında 1954 yazmalıdır

Mavikale çok önemli ve değerli bir yazarını Hayri Özbilen'i yitirdi. Artık onun bilgi dolu, yol gösterici, öğretici yazılarından mahrum kalacağız. Acımız çok büyük...

Derginin iç sayfalarında onun hakkında daha ayrıntılı bilgilere ve anılarıma yer vereceğim. Oyunlarını tanıta-
cağım. Bu sayının "Parlak Oyun"unda onun partisini inceledim ve Hayri Bey'i Mavikale'den böylece uğurlayacağız.

Hayri Özbilen ile ilgili ilk yazıyı onunla bir söyleşi yaparak dergiye kazandırmıştım. Yazı, Mavikale'nin ikinci sayısı için hazırlanmıştı. Bu söyleşide Hayri Bey, okurlar için belge niteliğindeki bilgileri, ilginç öyküleri okuyucuların bilgisine sunmuştur. Hayri Özbilen bulunmaz bir kaynaktı. "Ufuk Turu" ve "Satranç Olimpiyatları" yazı dizileri satranç severlerin ihtiyacı olan bilgileri içeriyor, değerli tarihi öyküleri aktarıyordu. Bu bilgilere eminim her dönem ihtiyaç duyacağız ve dönüp dönüp bakacağız.

Hayri Özbilen'in Mavikale'ye yazı üretmesini çok istiyordum. Hatta onun anılarını kitaplaştırmasını istiyordum. Çünkü bana anlattıklarını herkes bilmeliydi ve kayda geçmeliydi. Bir yazıyı değerli kılan en önemli öge bilgidir. Hayri Bey'in yazıları da bilgi doluydu. Yalnızca satranç değil tarih, ekonomi ve siyaset konularındaki bilgisi bir üniversite hocası düzeyini aratmıyordu. Çok iyi bir iktisatçı/bankacı olması yanında ondan bir tarihçiydi diye de bahsetmek abartılı olmayacaktır. Bu özellikleri onu hemen her konuda başvurulabilir yapıyordu. Yazılarında da bunu görmek mümkündü. Yazıları çok da keyifliydi. Çünkü konuştuğu gibi de yazardı. Değerli bigilerin yanında doğal dil örüntüsü yazıyı bir başka güzel yapıyordu.

Hayri Bey, ayrıca yayın kültürüne de sahipti. Yazılarını bize emanet ediyor ve üzerinde düzeltme ve değiştirme yapmamıza izin ve yetki veriyordu. Bir dergi için en önemli sıkıntılardan biri de yazarların yazılarında gerekli düzeltme ve değişikliklerdir. Kimi yazarlar yazılarına hiç dokunulmasını istemektedirler. Böyle durumlarda yazım yanlışlarını ve anlatımda oluşan sıkıntıları gidermek, yeniden düzenleme yapmak yazarlarla sorun yaşanmasına neden olmaktadır. Hayri Bey ile hiçbir sorun yaşamamıştık.

Bir şey onun çok zoruna gidiyordu. Şimdi bu konuyu bir kez daha dile getirip kayda geçirerek bir anlamda onun benim açımdan vasiyetini yerine getireceğim ve konunun da takipçisi olacağım. Sunuş başlığımın nedeni de budur.

Türkiye Satranç Federasyonunun logosunun altında 1991 yazmaktadır. Bu doğru değildir. Türkiye Cumhuriyeti köklü bir tarihe sahiptir. Yeni kurulan devletlerle eş tutulamaz!

Türkiye Satranç Federasyonu 1954 yılında kurulmuştur. 1962 yılından beri de FIDE'ye üyedir. Üyelik kararının altında İsmet İnönü'nün imzası vardır. 1991'de özel federasyon devlete bağlanmıştır. Bugün TSF'nin kullandığı logonun altındaki 1991 tarihi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü çatısı altına alındığı tarihtir. Oysa logonun altında kuruluş tarihi olmalıdır. Uluslararası alanda 1991 tarihini kullanmak Türkiye Satranç Federasyonu bu tarihte kurulmuş algısını yaratmaktadır. O zaman biz 1991 öncesi olimpiyatlara, uluslararası turnuvalara nasıl katıldık? Varna'ya, Nice'ye, Havana'ya, diğerlerine nasıl gittik? TSF yönetim kurulu kararıyla bu yanlış ivedilikle düzeltilmelidir. Bu Hayri Özbilen'in son dileğidir!

Dr. M. Sabri KOÇAK

Yayın Kurulu Başkanı
kocaksabri@yahoo.com

Yayının Adı: Mavikale

Yıl: 5

Sayı: 18

Aralık 2013

ISSN 1309-1166

Sahibi Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Gülkız Tulay

Yayın Kurulu Başkanı
Dr. M. Sabri Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
FA Fatma Yılmaz

Haber Koordinatörü
Fatma Öztürk

Yayın Kurulu
Dr. M. Sabri Koçak
FA Fatma Yılmaz
Prof. Dr. Ergin Çiftçi
WIM Nilüfer Çınar Çorlulu
Yaşar Y. Güngör
Mustafa Kavgacı

Yönetim Yeri
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi No:3 Kat:6
Ulus-Ankara

Telefon: 0 312 309 75 94
Faks: 0 312 310 96 20
E-posta: mavikale@tsf.org.tr

Grafik Tasarım
Dr. M. Sabri Koçak
Fatma Öztürk

Kapak Fotoğrafi
David Llada

Baskı: Neyir Matbaacılık
Telefon: 0 312 395 53 00

Dergimiz Basın Ahlak ilkelerine uyar. Üç ayda bir periyodik olarak yayımlanır. Yayın Kurulu dergide yer alan yazıları düzeltmeye, kısaltmaya ve değiştirmeye yetkilidir.

Baskı Türü: Yaygın Süreli

4- Dünya Gençler Şampiyonası

7- Dünya Emektarlar Şampiyonası

8- Avrupa Takımlar Şampiyonası

12- Dünya Takımlar Şampiyonası

16- Anand-Carlsen Ünvan Maçı

22- A. Mihalcishin - Dünya Gençler

28- Bilbao Ustalar Turnuvası

31. Hayri Özbilen'in Ardından

36- Doğaçlama Denemeler

42- UKD Tarihi

46- Mihail Ivanoviç Çigorin

14. Dünya Takımlar Şampiyonası

52- Parlak Oyunlar

54- Söyleşe Söyleşe (Mustafa Yüksel)

63- Kurallara Dair

58- Satranç ve Sanat (5150 Elm Sokağı)

Dünya Gençler Şampiyonası'ndan Kasparov geçti

Fatma Öztürk
Spor Uzmanı
mavikale@tsf.org.tr

Dünya Gençler Şampiyonası 12-27 Eylül 2013 tarihleri arasında Kocaeli Theness Otel'de gerçekleştirildi.

Şampiyonanın açılış törenine Kocaeli Milletvekilleri Zeki Aygün, Sibel Gönül, Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, Başiskele Belediye Başkanı Hüseyin Ayaz, Kocaeli Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Muzaffer Çintimar, Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Gülkız Tulay, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ersin Yazıcı, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Tahir Büyükkakın, Başiskele İlçe Başkanı Mehmet Ustaoglu, TSF Başkan Vekilleri Mehmet Kaya ve Prof. Dr. Yusuf Doğruer, Asbaşkan Aşkın Keleş, Yönetim Kurulu Üyeleri İslam Yücel, Nihal Duman, Eğitim Kurulu Başkanı Aşkın Taşan, MHK Asbaşkanı Aykut İlker Mete, Kocaeli İl Temsilcisi Halil İbrahim Berzah, kurul üyeleri, veliler ve sporcular iştirak etti.

Açılıшта söz alan Gülkız Tulay 52 ülkeden 195 sporcunun katılımıyla gerçekleşecek olan şampiyonaya üçüncü kez ev sahipliği yapıyor olmanın gururunu yaşadığını, şampiyona öncesi tüm hazırlıkları en ince ayrıntısına kadar tamamlanan, konaklama sponsoru olarak Antakya Belediyesi'nin desteğini arkalarına aldıklarını, bu önemli organizasyonu bölgede yaşanan sıcak gelişmeler neticesinde Kocaeli'ne almak zorunda kaldıklarını belirtti.

Başiskele Belediye Başkanı Hüseyin Ayaz konuşmasında misafirlerimizi ağırlamaktan mutluyuz ifadelerine yer verdi.

Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu "Dünya Satranç Şampiyonası kentimiz açısından önemli bir gurur kaynağıdır. Kocaeli'nde tüm spor branşlarına önemli katkılar yapıyoruz. 70'den 70'e herkesin spor yapabileceği alan ve alt yapıları oluşturuyoruz. Karaosmanoğlu "Spor denilince insanın aklına sadece futbol geliyor ama artık bu şartlar değişiyor. Satrançın da zeka sporu olduğunu hem kentimiz hem Dünya kabul ediyor. Her spor güzel ama satranç hepsinden daha güzel. Kocaeli'ndeki tüm ilköğretim çocuklarına satranç takımı hediye ediyor, öğretmenlerini yetiştiriyor ve buna tüm enerjimizle devam ediyoruz. Hedefimiz Kocaeli'nde satranç bilmeyen gencimizin kalmaması" dedi.

Son olarak söz alan Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül Kocaeli'nin sadece

sanayi üreten değil kültür ve sanata da önderlik yapabilen ve bunun örneklerini hemen her köşesinde yaşatan bir şehir olduğunu belirtti. İyi olanın kazanacağına inandığını belirten Gönül tüm sporculara başarılar diledi.

Şampiyonanın sembolik açılış hamlesini Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ve Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Gülkız Tulay birlikte gerçekleştirdiler.

13 tur İsviçre Sistemi üzerinden oynanan şampiyona sonunda 2013 Dünya Gençler Şampiyonları Yu ve Goryachkina olurlarken, genel kategori ikincisi GM Alexander Ipatov, üçüncü ise Santosh Gujrathi Vidit oldu. Kızlar kategorisinde ikinciliği Zhansaya Abdulmalik, üçüncülüğü ise Alina Kashlinskaya elde etti. (GM Adrian Mihalcishin'in şampiyona ile ilgili yazısını, analizlerle birlikte bu sayıda bulabilirsiniz)

Şampiyonanın kapanışında söz alan

Garry Kasparov "Bugün burada olmak-tan büyük mutluluk duyuyorum. Bu yarışmada en son 33 yıl önce, 1980 yılında Dortmund'da gerçekleşen Dünya Gençler Şampiyonası'nda şampiyon olduğumda yer almıştım. Şampiyonanın final sıralamasına baktığımda şok olduğumu söyleyebilirim. Hem kızlar hem de genel listelerde çok önemli isimleri, büyük ustaları görüyorum. Ben dünya gençler şampiyonu olduğumda şampiyonayı 10,5 puan ile tamamlamıştım. İpatov'un burada aynı puan ile ikinci olması gerçekten şaşırtıcı.

Büyük organizasyonların başarıyla tamamlanması, sporcuların gerçek güçlerini göstermelerinde çok kritik bir önem taşımaktadır. Ve Türkiye'de yarışmadan bir hafta önce yaşananlar kritik olarak değerlendirildiğinde, Türkiye Satranç Federasyonu'nun devlet desteğini de arkasına alarak, bu kadar kısa sürede başka bir şehirde böylesi başarılı ve üst düzey bir şampiyonaya imza atması oldukça yetenek gerektiren bir durumdur.

Türkiye'de satrancın geldiği noktaya baktığımda oldukça etkilendiğimi belirtmek isterim. Burada başarılı sonuçlara imza atan tüm sporcuları tekrar tebrik ediyorum. Gelecekte katılacağınız şampiyonalarda sizlere bol şans diliyor, Dünya satrancına çok değerli katkılar sağlamaya devam edecek olan ve bu organizasyonu gerçekleştiren Türkiye Satranç Federasyonu'na iyi dileklerimi iletiyorum."

Kasparov'un ardından söz alan Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Gülkız Tulay konuşmasında şunları kaydetti.

"Dünya Gençler Şampiyonasını 52 ülkeden 195 sporcunun katılımıyla başarıyla tamamladık. Üçüncü kez ev sahipliği yaptığımız bu elit şampiyonanın başka bir şehre taşınma aşamasında her şeyin eksiksiz olması için büyük bir fedakarlıkla çalışan ekibime bir kez daha

Tulay ve Karaosmanoğlu'na açılış hamlesini yapıyor

teşekkür ediyorum.

Aynı şekilde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sürecin başlangıcından sonuna dek tüm ekibiyle yanımızda olarak şampiyonayı her şeyiyle üst düzey bir şekilde tamamlamamızda çok büyük rol oynadı.

Katılımcılarımızın burada geçirdikleri süre boyunca onlara sunulan imkanlardan son derece memnun kaldıklarını bilmenin verdiği gönül rahatlığı ile bir Dünya şampiyonasını daha arkamızda bırakıyoruz. İki hafta boyunca burada sportmence yarışan, 13 turluk uzun maratonun ardından başarılı sonuçlara imza atan tüm sporcuları tebrik ediyorum.

Tüm katılımcıların buradan güzel anılarla ayrılacağına inanıyor, eve dönüş yolunda herkese iyi yolculuklar diliyorum.

Şampiyonanın gerçekleşebilmesinde çok önemli payları olan Gençlik ve Spor Bakanımıza, Spor Genel Müdü-rümüze, FIDE yönetimine, Kocaeli Valiliği'ne, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na, ana sponsorumuz İş Bankası'na ve emeği geçen herkese satranç ailesi adına şükranlarımı ve saygılarımı sunuyorum" dedi.

Büyükşehir Belediyesi Başkan vekili Zekeriya Özak yaptığı konuşmada; "Kocaeli Büyükşehir Belediyesi adına hepinize sevgilerimi iletiyorum. Kapanış töreninde sizlerle birlikte olmanın sevinci ve gururunu yaşıyorum. Yurtdışında olduğu için bizlere katılamayan Büyükşehir Belediye Başkanımız İbrahim Karaosmanoğlu'nun sevgi ve selamlarını iletiyorum. Kocaeli satranca verdiği önem ile ve lisanslı sporcu sayısı ile böylesi önemli bir şampiyonaya ev sahipliği yapmayı hakeden en uygun şehir olma özelliği taşımaktadır. Belediye olarak, Milli Eğitim Bakanlığı ile ortak çalıştığımız "Çocuklar için doğru hamlede buluşalım" projesiyle ilköğretim birinci sınıf öğrencilerine 36.500 satranç takımı armağan ederek satranca verdiğimiz değeri gösterdik. Bu şampiyonada başarılı sonuçlara imza atan tüm sporcuları kutluyor, hepsine satranç yaşamlarında başarılar diliyorum."

Kocaeli Milletvekili Zeki Aygün yaptığı konuşmada şunları belirtti "Tüm konuklara içten sevgi ve saygılarımı iletiyorum. Ülkelerinin en iyi satranc sporcuları burada 15 gün boyunca çetin mücadeleler verdiler. Öncelikle onları göstermiş oldukları kayda değer performanslarından ötürü kutluyorum. Böylesi sportif karşılaşmaların ülkeler

arasındaki dostluk ve sevgi bağlarını güçlendirdiğine inanıyor tüm sporculara başarılar diliyorum."

En son söz alan FIDE Asbaşkanı Ali Nihat Yazıcı konuşmasında şunları belirtti. "Kocaeli'nin Türk satrancındaki önemini belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Şu an TSF'nin 327 000'den fazla üyesi bulunmaktadır ve diğer tüm spor federasyonları arasında ilk sırayı almaktadır. Şu an Kocaeli ilimizde 40.000'den fazla lisanslı satranç sporcusu bulunmaktadır. Bu ilimizdeki toplam sporcu sayısı 120000'dir. Bu da her üç sporcudan birisinin satranç sporcusu olduğu anlamına geliyor. Bu bir tesadüf değil. Bunların tümü Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü değerli dostum Muzaffer Çintimar'ın destekleriyle gerçekleşmiştir.

Sadece son 12 ayda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 63.500'den fazla satranç takımı ve 1200'den fazla gösterim panosu dağıtmıştır. Ülkemin satranca verdiği destekten dolayı gerçekten gurulandığımı belirtmek istiyorum. Bu sebeple Gençlik ve Spor Bakanımıza, Milletvekillerimize, belediyelerimize ve hükümetimize verdikleri desteklerden dolayı Dünya Satranç Federasyonu Başkanı Ekselansları Kirsan Ilyumzhinov adına minnet ve şükranlarımı su-

nuyorum.

Tüm finansal ve diğer sorumlulukları da göz önüne alırsak böyle büyük çapta bir organizasyonun bir hafta içerisinde turnuva alanını değiştirebilecek, tüm bu hazırlıkları yapabilecek başka bir federasyon olabileceğini tahmin etmiyorum. Umarım ülkemizde her zamanki gibi güzel bir 15 gün geçirmişsinizdir.

Daha önce 2005, 2008 ve şimdi 2013'te olmak üzere Dünya Gençler Satranç Şampiyonası'nı 3. kez düzenlemenin gururunu yaşıyoruz. Son dört şampiyonaya bakıldığında Türkiye sadece bir organizatör ülke değil, aynı zamanda son yıllarda dört kez madalya kazanan bir ülkedir. Geçen yıl şampiyon olarak, bir önceki yıl bronz madalya, ondan önce 2008'de gümüş madalya kazanan bir ülkedir.

Bugün burada bizlerle olan dünya satranç efsanesi Garry Kasparov'a teşekkürlerimi ve en içten sevgilerimi sunarken kendisinin de belirttiği gibi daha önce bu turnuvaya katılıp şampiyon olduğunu hatırlatmak isterim. Bu turnuvanın sıradan bir FIDE turnuvası olmadığını, çok eski ve geleneksel bir turnuva olduğunu belirtmeliyim (erkeklerde 52. kez kızlarda ise 31. kez düzenlenmiştir.)

Bu turnuva geleceğin dünya şampiyonunu belirleyen bir turnuvadır. Daha önceki yıllarda Boris Spasky, Anatoly Karpov ve 1980'de Sayın Garry Kasparov, daha sonra Viswanathan Anand ve Levon Aronian gibi büyük isimlerin katıldıkları ve kazandıkları bir turnuvadır. Şimdi büyük usta Yangyi Yu ve kadın büyükusta Goryachkina'nın geleceğin şampiyonları olamayacaklarını kim söyleyebilir.

Kazanan oyuncular Çinli Büyükusta Yangyi Yu ve Rus WGM Aleksandra Goryachkina'yı kutlarken TSF ve ana sponsorumuz Türkiye İş Bankası'na teşekkürlerimi sunuyor, tüm katılımcıların sağ salim evlerine dönmelerini temenni ediyor, hepinize teşekkür ediyorum.

Kapanış törenine katılanlar arasında; Türkiye Satranç Federasyonu Başkan Vekili Mehmet Kaya, Asbaşkan Aşkın Keleş, Yönetim Kurulu Üyesi Sait Yalazay, Temsilcilikler Koordinasyon Kurulu Başkanı Uğur Tülüce, Eğitim Kurulu Başkanı Aşkın Taşan, Merkez Hakem Kurulu Başkanı Dr. Olgun Kulaç, Merkez Hakem Kurulu Asbaşkanı Aykut İlker Mete, Kocaeli İl Temsilcisi Halil İbrahim Berzah yer aldı.

Dünyanın emektar şampiyonları Vaisser ve Ankudinova

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör

kocaksabri@yahoo.com

Dünya emektarların 2013 yılı şampiyonu Yelena Ankudinova ve Anatoly Vaisser oldu.

23. Dünya Emektarlar Şampiyonası sona erdi. Açık kategoride Anatoly Vaisser, Kadınlar kategorisinde Yelena Ankudinova birinci oldu. Şampiyona 11-24 Kasım 2013 tarihleri arasında Hırvatistan'ın Opatija ilçesinde gerçekleştirildi.

Turnuvaya açık kategoride 40 ülkeden 201 yarışmacı katıldı. Kadınlar kategorisinde ise 9 ülkeden 24 oyuncu vardı. Yarışmalar çok çekişmeli geçti ve heyecanlı oyunlara sahne oldu. Açık kategoride Fransa'dan Anatoly Vaisser turnuvaya birinci sırada başladı ve baştan sona istikrarlı oyunları ile birinci bitirdi. Ancak onunla eş puana ulaşan bir isim daha vardı. Geçen yılın dünya şampiyonu Danimarkalı Jens Kristiansen onuncu sırada başladığı turnuvada son turlara girerken üst sıraları yakaladı ve Vaisser'le birlikte 8,5 puanla turnuvayı tamamladı. Ancak averajı üstün olan Vaisser kupanın sahibi oldu. Başlangıç sıralamasında ikinci sırada başlayan Hırvatistan'dan Krunoslav Hulak ise üçüncülükle yetindi. Bu sayede hiç değilse bronz madalyanın ülke dışına çıkmasını önledi.

Turnuvanın en göze batan ismi ise Romen Mihai Suba oldu. Suba dinamik ve öğretici oyunları ile göz doldur-

Anatoly Vaisser

du. Birbirinden güzel oyunlar sergilerken yedinci turda gafla kaybeden Suba dördüncülüğe kaldı.

Kadınlar kategorisi sürpriz bir şampiyon çıkardı Kazakistan'dan Yelena Ankudinova. Favorileri bir bir ardında bırakan Ankudinova dokuz turun sonunda 7 puan toplayarak zafere ulaşan isim oldu. İkinciliği 6,5 puanla Gürcistan'dan Nona Gaprindashvili, üçüncülüğü ise 6 puanla aynı ülkeden Tamar Khmiadashvili kazandı.

Türk oyuncularından İsmail Doğan- tuğ 99. sırada girdiği turnuvayı 6 puanla 56. sırada bitirdi. Doğan tuğ Elo'sunu 31.6 puan geliştirdi. Metin Kayaman ise 178. sırada başladığı turnuvayı 148.

Yelena Ankudinova

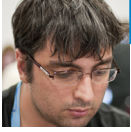
sırada bitirdi. Kayaman 4,5 puan topladı ve Elo'sunu 32.4 puan geliştirdi.

Vaisser, Anatoly - Hulak, Krunoslav
Dünya Emektarlar Şmp, Opatija, 2013

1. d4 ♖f6 2. c4 e6 3. ♖c3 ♗b4 4. e3 O-O 5. ♗ge2 d5 6. a3 ♗e7 7. ♗f4 c6 8. ♗d3 ♗bd7 9. cxd5 exd5 10. g4 ♗e8 11. f3 ♗d6 12. ♗ce2 ♗f8 13. g5 ♗6d7 14. h4 ♗b6 15. ♖c2 ♗d7 16. ♗f2 ♖e7 17. ♗d2 c5 18. ♗ag1 c4 19. ♗f5 ♗xf5 20. ♖xf5 g6 21. ♖g4 ♖d7 22. ♗c3 ♗xf4 23. ♖xf4 ♗e6 24. ♖h2 ♗g7 25. ♖h3 ♗ad8 26. ♖xd7 ♗xd7 27. ♗e1 ♗h5 28. ♗e2 f5 29. gxf6 ♗xf6 30. ♗he1 ♗e6 31. ♗g2 ♗c8 32. ♗c1 ♗e7 33. ♗h3 ♗f5 34. ♗d1 ♗de7 35. e4 dxe4 36. d5 ♗e5 37. f4 1-0

Avrupa Takımlar Şampiyonası Zafer Azerbaycan ve Ukrayna'nın!

Genel kategoride şampiyonluğu Azerbaycan elde ederken, kadınlarda ilk sırayı Ukrayna aldı.

FM Tark Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

FIDE takviminin ulusal takımlar düzeyindeki en önemli turnuvalarından olan Avrupa Takımlar Şampiyonası 7-18 Kasım tarihleri arasında Polonya'nın başkenti Varşova'da düzenlendi. Hem genel hem kadınlar kategorisinde düzenlenen şampiyonaya ülkemizin de aralarında bulunduğu toplam 36 ülke katıldı. Polonya ev sahibi ülke olarak her iki kategoride de birden fazla takımla katılınca takım sayısı genel kategoride otuz sekize, kadınlar kategorisinde ise otuz ikiye kadar çıktı. Özellikle-Judit Polgar olmasa pekâlâ erkekler kategorisi olarak adlandırılabileceğimiz- genel kategori son ana kadar büyük çekişmeye sahne olurken, kadınlar ise bir numaralı seri başı Ukrayna için görece rahat geçti ve Ukrayna takımı son turda Rusya karşısına altın madalyayı garantilemiş olarak çıkmayı başardı.

Aslında turnuvaya genel kategoride en iyi başlangıcı Fransa yapmıştı. Bacrot ve Vachier-Lagrave'in önderliğindeki Fransızlar Ukrayna, Belarus, Çek Cumhuriyeti gibi zorlu rakiplere rağmen ilk dört turu kayıpsız geçmeyi başarınca takipçileriyle aralarındaki mesafeyi açtı ve dördüncü tur sonrası Azerbaycan, Gürcistan ve Yunanistan'ın önünde iki puan farkla liderliğe yerleşti. Fransızlar turnuva boyunca zirveye tutunmayı başarsalar da son tur Rusya yenilgiyle podyumda bir basamak aşağıya

inmek zorunda kaldılar. Şampiyonaya her zamanki gibi favori başlayan Rusya ise ikinci turda turnuvanın en büyük sürprizini yaşayınca şampiyonluk yolunda ağır bir darbe aldı. Bizim için sevindirici olan ise bu sürprizin milli takımımızdan gelmesiydi! Alexander Ipatov ve Barış Esen'in sırasıyla Svidler ve Andreikin ile berabere yapmalarından sonra Dragan Solak'ın oluşan karışıklıklarda Grischuk gibi bir yıldızın üstesinden gelmesi zaferi müjdeliyordu. Kalan son partide Tomashevsky'ye karşı Mustafa Yılmaz'ın oyun sonunu savunup berabere yapması ile de milli takımımız tarihi bir galibiyete imza atmış oldu! Oyuncularımızı bu tarihi başarılarından ötürü tebrik ediyoruz! Millilerimizin şampiyonadaki bir başka güzel sonucu da yedinci turda Almanya gibi kuvvetli bir takımı 3,5-0,5'lik ezici bir skorla yenmeleriydi. Son iki turdaki İtalya ve Sırbistan mağlubiyet-

leri olmasa oldukça başarılı bir turnuva geçirdiğini söyleyebileceğimiz milli takımımız, bu mağlubiyetler sonrası şampiyonayı 24. sırada noktaladı.

Son yıllarda takımlar şampiyonalarındaki en başarılı ülke olan Ermenistan'a gelince, Aronian ve arkadaşlarının Varşova'da kötü bir turnuva geçirmediğini söyleyebiliriz. Dördüncü turda alınan 3-1'lik Ukrayna mağlubiyeti dışında mağlup olmayan ve hatta tüm turnuva boyunca bütün masalarda aldığı mağlubiyet sayısı -tıpkı Fransa gibi- 3(!) olan Ermenistan'ın talihsizliği belki de bu fazla sağlam tarzlarından kaynaklandı. Son tur Azerbaycan'ı yenselerdi yine birinciliğe uzanacaklardı gerçi ama bunu başaramayınca Rusya'nın averajla arkasında kaldılar ve podyuma çıkamadılar.

Şampiyona gelirsek, dokuz tur boyunca hiç maç kaybetmeyen

Azerbaycan'ın bunu hak ettiğini rahatça söyleyebiliriz. Mamedyarov ve Radjabov'un ilk iki masada sağlam performanslarının üzerine alt masalarda Rauf Mamedov ve Guseinov'un galibiyetleri eklenince eski FIDE Dünya Şampiyonu Alexander Khalifman'ın çalıştırıcılığını yaptığı Azeri takımı şampiyonluğu elde etti. Sekizinci turda lider Fransa'yı yakalayan Azerbaycan'a Ermenistan beraberliği birincilik için yeterli oldu. Tabii bunun için Fransız Tkachiev'i harika bir atak sonucu yenen Rus Andreikin'e de teşekkür etmeleri gerek! Azerbaycan'ı bu başarısından ötürü kutluyoruz!

Kadınlar kategorisi son tura kadar sadece Gürcistan karşısında bir puan kaybeden Ukrayna'nın ezici üstünlüğüne sahne oldu. Son derece dengeli bir takım formasyonuna sahip Ukrayna'da özellikle Ushenina ve Muzychuk'un performansları dikkat çekiciydi. Son tura birinciliği garantilemenin rahatlığı ile çıkan Ukraynalı kadınlar belki de akşam kutlamaları fazla kaçırınca Rusya'ya 3-1 kaybettilerse de bunun kendileri için pek bir önemi olmadı. Gümüş madalyayı elde eden Rusya'nın birinci sırayı elde edememesindeki en önemli etken tıpkı genel kategoride olduğu gibi uğursuz ikinci turda yaşadıkları sürpriz oldu. Turnuvanın sürpriz takımı İsrail Rusya'yı 2,5-1,5 yenmeyi başararak harika bir galibiyet aldı. Üçüncü turda bir diğer favori Gürcistan'a karşı da beraberlik elde eden İsrail daha sonra ise Ukrayna'ya kaybederek rakibine belki de şampiyonluk yolunu açtı. Kadınlarda bir ekol olan Gürcistan aldığı beraberliklerle şampiyonluk yarışının ve turnuva sonunda podyumun dışında kalırken ev sahibi Polonya ise podyuma çıkmayı başardı ve bronz uzandı. Herhalde Jan Sobieski ve Pilsudski'den sonra üçüncü kahraman olarak yedek oyuncu olarak görünmesine rağmen harika performansı sonucu bütün maçlarda oynayan Karina Szczepkowska-Horowska Po-

lonya tarihinde yerini almıştır. Bireysel performanslara değinmişken Rus Kosteniuk'a da değinmemek olmaz. Eski Dünya Şampiyonu Alexandra Kosteniuk, ikinci masada sadece Polonyalı Zawadzka'ya yarım puan verip diğer bütün partileri kazanarak eşine az rastlanır bir skor elde etti. 22. sırada başladığı turnuvayı 18. sırada tamamlayan milli takımımızda ise Kübra ve özellikle birinci masada Betül'ün performansları harikaydı. Betül performansı sonucu IM normu elde etmeyi başarak normlarını tamamladı ve artık IM olmak için 2400'ü geçmeyi bekliyor! Her iki sporcumuzu da tebrik ediyoruz.

Birincilik kupasının coğrafi de olsa ülkemize yaklaştığı 2013 senesini bitirirken, önümüzdeki senelerde kupanın artık etrafımızda dolanmasını değil direkt olarak ülkemize gelmesini temenni ediyoruz! Yeni yılda yeni şampiyonalarda görüşmek üzere!

Dragan Solak - Alexander Grischuk

Analiz: Alejandro Ramirez

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 e6 4.♙xc6 bxc6 5.d3 Rossolimo'nun bu devam yolu çok karışık bir oyuna yol açar. Siyahlar çift fil avantajına sahip olmalarına rağmen zayıf piyon yapısıyla bunu genellikle değerlendiremezken beyaz da yararlı bir plan bulmak zorundadır.

5...♗e7 6.h4!? Bu piyon sürüşünün kolayca yanıtlanamadığı iyi bilinen bir gerçek. Siyah h5 oynayıp g5 karesini zayıflatmak istemez ama bu durumda da h-piyonu ilerleyişine devam ederek siyahın pozisyonu üzerinde baskı yaratır.

6...♙c7 Fazla rastlanmayan bir hamle. Genellikle siyah h4 piyonunu umursamak niyetinde değilse 6...d6 ile devam eder.

7.h5 e5 8.♗bd2 8.h6 g6 9.♗bd2 ♗g8!? Beyaz için iyi gözükse de son-

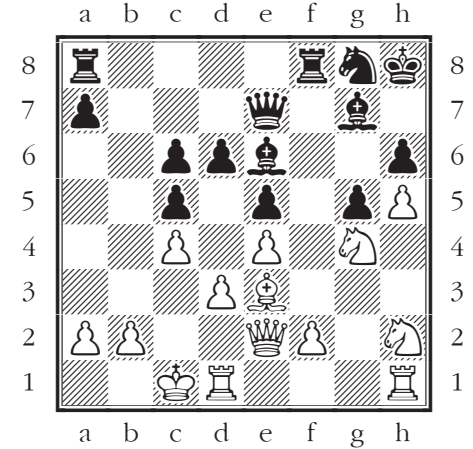
rasında siyah at f6 karesine geri gelir ve bu yüzden siyahların konumu iyidir. Bu varyant her zaman sürprizlerle doludur.

8...f6 9.♗h4 g5!? Siyah şah kanadını kapatıyor ama bunu yaparken de beyaz kareleri zayıflatıyor. Büyükusta partilerinde hiçbir şey bedelsiz değildir.

10.♗h3 d6 11.♗f1 h6 12.♗e3 f5 13.g4!? Beyaz atı için g4'te güzel bir kare elde edecek ama konum her açıldığında siyah fillerin gücü biraz daha artıyor. Bu hamle ayrıca f4 karesini de zayıflatıyor ki siyah rok atıp kalesini f-hattına gelerek bundan faydalanacak.

13...fxg4 14.♗h2 ♙g7 15.♗exg4 0-0 16.♙e3 ♙e6 17.♙d2 ♗h8 18.0-0 ♗g8!? Siyah at uygun bir zamanda f6 karesine geri dönmek istiyor – ama beyaz at h2'de beklerken atları değişmek anlamsız olacağı için, Grischuk bu manevrayı bekletiyor ve bir olasılık olarak elde tutmayı seçiyor.

19.c4 ♙e7 20.♙e2

20...d5?! Grischuk'un bu hamleyle başlayan fikrini pek beğenmedim. Kalenin basitçe geliştirilmesi siyaha iyi bir oyun verirdi.

20...♙ab8 21.♙d2 ♙f7 22.f3! pozisyon halen karışık.

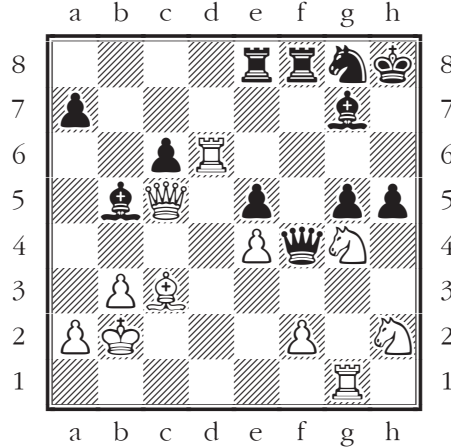
21.♙d2 dxc4 22.dxc4 ♙f7 23.♙c3 ♙xc4 Siyah bir piyon kazandı ama ne karşılığında? e5 ciddi olarak zayıf ve piyon yapısı da düzelmiş değil.

24. ♖e3 ♜ae8 25. b3 ♙b5 26. ♜d6 ♙xh5?

Çok açgözlü. Hemen her oyunda zaman sıkışmasına giren Grischuk'un bayrağı düşmek üzereydi ve varyantları hesaplayacak vakti kalmamıştı.

27. ♖g1 ♜f7 28. ♙xc5 ♜f4+ 29. ♙b2 h5

Beyazın atı henüz düşmüyor.

30. ♜h1 ♙xe4

30...h×g4 31. ♜×g4+ açıkça intihar anlamına geliyor.

31. f3 ♙f4 Siyah iki piyon fazla ama bu, tehlikedeki şahını korumada ona yardımcı oluyor.

32. a4 32. ♜d7! daha kuvvetli görünüyor.

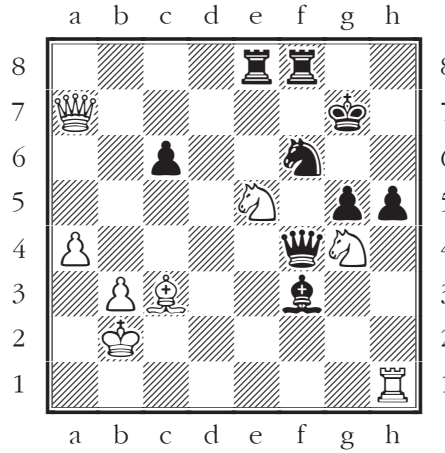
32... ♙e2 32... ♙×a4! 33. b×a4 ♜b8+! 34. ♙a3 ♙f7 biz faniler için tahtada görmesi çok zor

33. ♜g6 ♜f6?? Açıklanamaz bir hata, Grischuk bu hamleden sonra tamamen kayıp pozisyona düşüyor.

33... ♜e7 34. ♜×g7 ♙×g7 35. ♙×e5+ ♜×e5 36. ♜×e5 tuhaf bir pozisyona yol açardı.

34. ♜×e5 34. ♙×a7 g7 fili savunulamayacağı için hemen kazanırdı.

34... ♙h7 35. ♜hg4 ♙×f3 36. ♜×g7+ ♙×g7 37. ♙×a7+

Siyah yedinci yatayı savunamıyor ve mat oluyor. Grischuk adına kötü bir oyun. (Dragan'dan harika bir parti! Tebrikler Dragan! Y.N.)

1-0

David Howell - Vassilios Kotronias

Analiz: Vassilios Kotronias

Yeni nesille oynamak artık çok zor ve komplike bir hal aldı bugünlerde; konumsal bilgiye bütün profesyonellerin sahip olduğu ve bilgisayar hazırlığının doruğa ulaştığı günümüzde benim gibi "eski toprak"ların iddialı gençleri yenmesi neredeyse bir mucize. Bu oyun buna bir istisna teşkil ediyor ve David'in de birçok kupa kazanmış başarılı bir satranççı olarak bir daha bu kadar kötü açılış oynamayacağını düşünüyorum. Aslında seçtiği varyant hiç kötü değil ancak daha sonraki bir-iki konsantrasyon eksikliği beyazın varyantın gerçek potansiyelini gösterememesine sebep oldu. Takım atmosferi, istatistik ve gelenekler gibi faktörlere gelirse, David'e karşı aldığım bu pozitif sonuçta daha önceki yıllarda İngiltere'ye karşı takımca aldığımız galibiyetlerin de bir etkisi olabileceğini itiraf etmem lazım. Tabii bizim için bir olumlu etken de her ne kadar geçmişte Yunan satranççılara karşı negatif bir skoru olsa da Nigel Short'un yokluğuydu.

1. e4 c5 2. ♜f3 ♜c6 3. ♙b5 David Rossolimo'yu sıkça oynuyor ve daha önce bu varyantla bir dizi etkileyici galibiyet aldı.

3...d6 Genelde 3...g6, oynuyorum, David'in bu hamleye iyi hazırlandığını sanıyorum.

4.0-0 ♙d7 5. ♜e1 ♜f6 6. c3 a6 7. ♙f1 ♙g4 8. d4!? Ana devam yollarından biri değil, ama bilmeyen için kesinlikle tehlikeli.

8...c×d4 9. c×d4 d5 9...e5!? karmaşık bir oyuna yol açan diğer ana hamle.

10. e5 ♜d7 11. h3!? İlginç bir devam yolu.

11. ♙e3 e6 beyaz için pek iç açıcı değil.

11... ♙×f3 12. ♙×f3 ♜×d4!? Konumu karıştıran bir hame.

Daha güvenli ve sağlam olanı 12... e6! 13. ♙e3 ♙b6 14. ♜d2 ♜c8 15. ♜b3 ♙b4 16. ♜ec1 0-0 17. ♙g4 ♜fe8 ve beyazın çok hafif bir üstünlüğü var. Siyahla bu varyantı oynayacak oyunculara tavsiyem bu varyantı oynamaları zira oyun benim için zor bir hal alabilirdi.

13. ♙×d5 Prensiplere uygun bir hamle.

Daha iyisi 13. ♙d1! hamlesiydi, bu hamleden sonra 13... ♜c6 (13... ♜e6? 14. ♙×d5 ♜dc5 15. ♜c3± beyaz çift fil avantajıyla üstün konumda.) 14. e6 f×e6 15. ♜c3 ♜f6 16. ♜×e6 ♙f7 varyantını oynamayı ve iyi bir konum elde edeceğimi düşünüyordum. Doğrusu ise beyaz parlak bir kalite fedasıyla inisiyatif elde ediyor: 17. ♜×f6+! e×f6 18. ♜×d5 b5! 19. ♙d3! (Bu hamleyi iyi değerlendiremedim.) (19. ♙b3?? ♜d4-+; ve 19. a4? ♜b4-+ direkt kaybeder) 19... ♙d6 20. ♙c2 ♜e8 Siyah konumu tutabilmeli ama beyazın farklı seçenekleri mevcut ve tahta başında siyahlar için konum sıkıntılı. Örneğin, 21. ♙e3 (21. ♙h5+ ♙f8 22. ♙h6! ♜a7! 23. ♙e3 ♜×e3 24. ♜×e3 g6 25. ♙h6+

♟g8 26.♞d1 ♞d7 27.h4 ♟f8 28.♞x d7
♟xh6 29.♞x d8+ ♟x d8 30.♟d5 ♟f7
31.♟c7 ♟c1 32.b3 ♟a3 33.♟x a6 ♟d6
eşit görünüyor) 21...g6 22.♟b6 ♞b8
23.♟b3 ♟g7 24.♞c1 ♞e6 25.♟x f6!
♞x f6 26.♞x c6 ♟h2+ 27.♟h1 ♟e5
28.♞d7+ ♟h8 29.♟c7 ♞x c6 30.♞x c6
♞x c7 31.♞x a8+ ♟g7 32.g3 ♞e7±

13...♟c2 Siyah tabii ki fırsatı kaçırmıyor, bugünlerde kale kazanmak sık rastlanan bir şey değil!

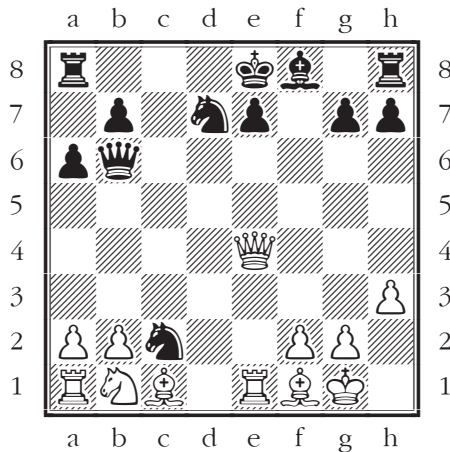
14.e6! fxe6 15.♞xe6? Bu hamleden sonra beyaz tempo kazancıyla geri püskürtülecek.

15.♞xe6! ♟f6 (15...♞c7 16.♞e4 (♟f4 fikriyle) 16...♟c5 17.♞x c2 ♟x e6 18.♟c3± belirsiz bir konumla) 16.♞x b7 ♞c8 17.♞b3!! ♟d4! (17...♟x a1 18.♞a4+ ♞d7 19.♞c6!!± varyantı sonrası inanılmaz ve beyaz için iyi olan bir konum oluşur.) 18.♞a4+ ♞d7 19.♞x d7+ ♟x d7 20.♞e2 ♟x e2+ 21.♟x e2 e5 sonrası aşağı yukarı eşit bir oyun sonu oluşur.

15...♞b6!

Şimdi beyaz geri çekilmeli ve siyah üstünlüğü yavaş yavaş ele geçiriyor.

16.♞e4?! Temkinli 16.♞e2± daha iyiydi.

16...♞c6!±

Beyaz bu hamleyi gözden kaçırdı. Şimdi siyahın avantajı ciddi ve ben de bu üstünlüğün elimden kaçmasına

oyun sonuna kadar izin vermedim.

17.♞e2 ♟x e1!

Doğru kale, her ne kadar tam bir kale alınmasa da karşılığında. Beyazın şah kanadına bakan bir çok taşı olmasını istemedim.

18.♞x e1 e5 19.♟c3 ♟c5 20.♟e4 ♟d4

d4'e konumlanmış filimle kendimi rahat hissettim.

21.♟g5 0-0 22.♞c1 ♟c5! Bu neden vezirin c6 karesinde faydalı olduğunu gösteriyor zira şimdi e4 ve f2'ye baskı siyah için elverişli kırışmaları zorluyor.

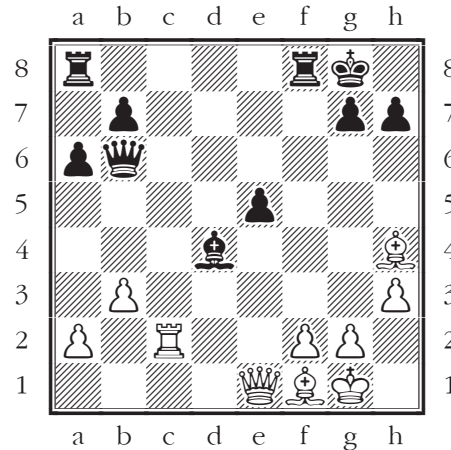
23.♟x c5 ♟x c5

23...♟x f2+!? 24.♞x f2 ♞x f2 25.♟x f2 ♞b6 26.b3 ♞g6 27.♟e3 ♞f8+! 28.♟e1! (28.♟g1?? ♞g3-+) 28...h6± şeklindeki bilgisayar varyantı da iyiydi.

24.♟h4 24.b4?? ♟x f2+ 25.♞x f2 ♞x f2 26.♞x c6 ♞x f1++ bahis konusu bile olmazdı.; 24.♟e3 ♟x e3 25.♞x e3 (25.♞x c6 ♟x f2+ 26.♞x f2 ♞x f2-+) 25...♞d6-+ da umutsuz olurdu.

24...♞b6 25.♞c2 ♟d4 26.b3? Beyaz umutsuz bir konuma sürükleniyor. Bu tarz durumlarda en son düşünülecek şey bir piyonu savunmak olmalı.

26.♟d3 pratik şanslar sağlayan tek hamleydi, ancak 26...g6 27.♟c4+ ♟g7± hamleleri sonrası siyah yavaş da olsa kazanmalı.

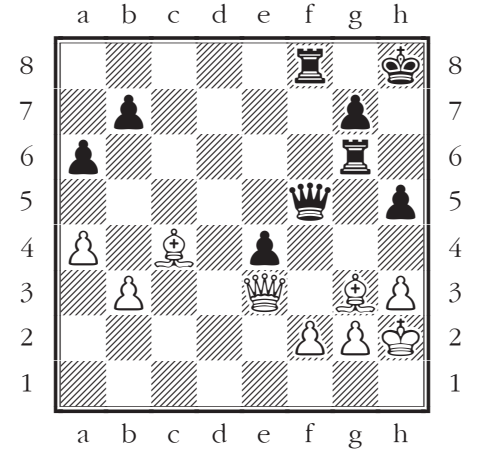
26...♞g6!-+

e4'ü kontrol ettiğim için mutluydum, zira bu bana bir sonraki hamlede e4 oynayarak beyazın savunmasını ikiye ayırma fırsatı verdi.

27.♞c1 e4 28.♞c4 ♟b6 29.♟e2 ♞f5 30.♞e1 ♞ae8 31.♟g3 h5 32.a4 ♞e6!

Siyahın f2'ye baskısı şiddetli; oyunun sonucu artık belirlendi denilebilir.

33.♞b4 ♞g6 34.♟c4+ ♟h8 35.♞x b6 ♞x b6 36.♞e3 ♞g6 37.♟h2

32...♞x g3!

Pratikte en iyi seçim; oyun sonunda beyazın hiç şansı yok.

38.fxg3 h4! 39.gxh4 ♞f4+ 40.♞x f4 ♞x f4 41.♟g3 ♞f5 42.h5

...g6 ve sonrasında ...♟g7 hamlelerini önlemeye yönelik ancak bu oyun sonunda siyahların şaha ihtiyacı yok.

42...b5! 43.axb5 axb5 44.♟e2 b4 45.♟c4 ♞c5! 46.♟e2

46.♟e6 e3 47.♟g4 ♞c3 48.♟e6 e2+ 49.♟f2 ♞e3-+

46...♞c3+ 47.♟f4 e3 48.♟d1 ♞x b3

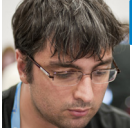
Beyaz terk etti.

0-1

Dünya Takımlar Şampiyonası

Rusya Şampiyon!

Bu yıl Antalya’da düzenlenen şampiyonada ikinci Çin, üçüncü Ukrayna oldu.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Satranç dünyasının bir nevi futbol-daki “Şampiyonlar Ligi”ne benzetebileceğimiz organizasyonu Dünya Takımlar Şampiyonası’na bu yıl Türkiye ev sahipliği yaptı. 24 Kasım-6 Aralık arasında düzenlenen şampiyonada Kramnik, Aronian, Nakamura, Ivanchuk gibi dünya satrancının zirvesindeki isimler ülkelere birincilik kupasını getirebilmek için Antalya’nın yağmurlu günlerinde kıyasıya mücadele ettiler. Gerçekten de turnuvaya dair söylenecek en önemli şey birçok diğer üst düzey şampiyonada görüldüğünün aksine oyuncuların mücadeleciliği ve gösterdikleri çabaydı. Böylece şampiyonadan geriye birçok analiz etmeye değer, ilginç ve satranç literatürünü zenginleştirecek üst düzey oyunlar kaldı ki bu oyunların hep Antalya ve Türkiye ile anılacak olması da ülkemiz için bir şans. Şampiyonanın seyrini incelemeye geçmeden ayrıca bahsetmeye değer bir husus, artık üst düzey turnuvalarda bir zorunluluk haline gelen görüntü ve canlı analizin turnuva sayfası üzerinden başarıyla yürütülmesiydi. Teknik ekip başta olmak üzere canlı olarak analizleri yapan GM Mihailo Oleksienko ve IM Can Arduman ile Aronian ve Kramnik ve maç sonu partilerini analiz etmeye gelen tüm oyunculara, dünyanın dört bir yanından şampiyonayı takip eden satranç meraklılarına böyle öğretici bir olanağı sundukları için teşekkürler!

Tulay, Ilyumzhinov ve Şampiyon Rusya

Olimpiyatta Ermenistan’dan sonra ilk üç sırayı alan Rusya, Ukrayna, Hollanda; Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika kıtalarının en iyileri sırasıyla Almanya, Çin, Mısır ve ABD; bir önceki Dünya Takımlar Şampiyonu Ermenistan, ev sahibi kontenjanından Türkiye ve FIDE Başkanı’nın seçtiği ülke olarak Azerbaycan şampiyonada mücadele eden ekiplerdi. Birincilik mücadelesinin en kuvvetli adayları yine Ermenistan ve Rusya gibi görünüyordu ama Ukrayna hatta Hollanda ve ABD takımlarının da turnuvayı kazanması büyük bir sürpriz sayılmazdı.

Şampiyonaya favorilerin arasından iyi başlayan Ukrayna oldu. İlk tur ABD’yi ikinci tur da Çin’i Korobov’un peş peşe galibiyetleriyle 2,5-1,5 yenen Ukrayna için daha iyi bir başlangıç düşünülemezdi. Üstelik ilk tur Rusya-Ermenistan maçından beraberlik çıkmış, ikinci tur da ABD Rusya’yı yenmişti yani Rusya daha henüz yarışın başın-

da geriye düşmüştü bile. Üçüncü turda Azerbaycan’ı yenen Ukrayna diğer tam puanlı takım Almanya Hollanda’ya kaybedince liderlikte yalnız kaldı ve altıncı tura kadar da kayıpsız gitmeyi başararak puan farkını takipçileriyle iyice açtı. Ermenistan, Levon Aronian’ın harika performansına rağmen ikinci masada Movsesian’ın formsuzluğu, Akopian ve Sargissian’ın da Movsesian’a ayak uydurması neticesinde dördüncü turda Çin’e 2,5-1,5 ve altıncı turda Almanya’ya 3-1 gibi skorlarla kaybederek şampiyonluk yarışının son yıllarda belki de ilk defa dışında kaldı. Dünya Takımlar Şampiyonası’ndan hemen önce Polonya’da düzenlenen Avrupa Takımlar’ın flaş birincisi Azerbaycan’da Mamedyarov ve Radjabov’un yoklukları özellikle birinci masada Rauf Mamedov’un ve diğer oyuncuların reytinglerine nispeten iyi performanslarına rağmen yarış dışı kalmasına neden olunca, lider Ukrayna’yı zorlayabilecek

Fotoğraf: A. Karlovich

Birinci masanın en iyileri - Nakamura - Aronian - Ivanchuk

tek rakip olarak Rusya kalmıştı. Ancak altıncı turda beklemedikleri bir sürpriz gerçekleşti.

Anish Giri, Van Wely, Sokolov, L'Ami gibi kuvvetli bir kadroya sahip Hollanda turnuvaya Çin ve Azerbaycan mağlubiyetleriyle kötü bir şekilde başlamıştı ve turnuva sonucuna fazla etkileri olmayacak gibi duruyordu. Fakat üçüncü turda Almanya ile başlayan galibiyet serilerini Türkiye, Mısır ile devam ettiren uçan Hollandalılar, önlerine çıkan Ukrayna fırtınasına da karşı koyup uçmayı başardılar ve bir anlamda şampiyonu belirlediler. İkinci masada Loek Van Wely siyahlarla güzel bir partide Korobov'u alt etti ve diğer masalardaki beraberlikler Ukrayna'ya bu ağır darbeyi tattırdı. Özellikle de yedinci turda Hollanda Rusya'ya 3,5-0,5 gibi bir skorla kaybedince Hollanda-Rusya dostluğu net bir şekilde açığa çıktı. Sanırız Hollandalıların, "Turuncu Devrim" ile renklerine sahip çıkan Ukrayna'ya kızgınlıkları geçmiş değil!

Ukrayna altıncı turda kaybetmesine rağmen hala liderliğini koruyordu ama ikinci Rusya ile aralarında bir puan kalmıştı sadece. Bu kayıp Ukraynalıları etkilemiş olacak ki yedinci turda az kal-sın turnuvanın en zayıf takımı Mısır'a da kaybediyorlardı. Ivanchuk'un din-

lendiği turda Korobov birinci masada zaman sıkışmasında Ezat'a kazana-masa veya ikinci masada Abdel-Razik Moiseenko'ya karşı kazanç partiyi berabere bitirmese Ukrayna'nın birincilik umutları belki daha yedinci turda çok ağır bir darbe alacaktı. Turnuvanın en kritik maçı bir sonraki tur ikinci Rusya ile birinci Ukrayna arasındaydı. Dördüncü masada Nepomniachtchi Kryvorouchko karşısında açılıştan üstün konuma geçince Ruslar kalan masalarda berabere yaptılar ve kısaca Nepo da denen genç yıldız ülkesine galibiyeti ve bir anlamda şampiyonluğu getirdi zira son tur iki büyükustasından yoksun ve büyükusta olarak sadece üçüncü masada Bassem Amin'e sahip Mısır ile oynayacaklardı. Bu arada Çin de genç Ding Liren ve Bu Xiangzhi'nin harika performanslarıyla üst üste galibiyetler olarak son tur bir anda ikincilik kupasının en büyük favorisi haline geldi ve turnuvanın çoğunu önde götüren Ukrayna bir anda kendisini üçüncülük kupasına razı bir durumda buluverdi!

Son tur hiç beklenmediği şekilde dramatik bir hal aldı ve bu mücadeleci turnuvaya yakışan bir sona sahne oldu. Rusya'ya direnç gösteremeyeceği düşünülen Mısır herkesi yanılttı ve puana çok yaklaştı. Nepomniachtchi yine üçüncü masada kazandı ancak ikinci ve

dördüncü masadaki beraberlikler maçı ilk masanın sonucuna bağlı bıraktı. Eğer Çin Türkiye'yi 3,5-0,5 yenerse olası bir maç beraberliği Rusya'yı bir anda ikinciliğe itecekti! Tabii beyazlarla Kramnik gibi bir ismin, IM Ezat'a kaybedebileceği kimsenin aklında olmayan bir ihtimaldi. Ancak açılıştan biraz şüpheli de olsa çift taşta vezir feda eden Ezat karşısında Kramnik oluşan karışık pozisyonda hata yapınca bir anda kendisini kayıp konumda buldu, siyahın vezire karşın kale, at ve fili vardı oyunsonunda kazanç şansları olabilirdi. Ancak kendini toplayan Kramnik, piyonunu a7'ye kadar sürmeyi başarıp siyah şahın da önünü açınca beraberliği kurtardı ve güç bela da olsa Rusya Mısır'a karşı kazanmayı başardı. Türkiye'yi 3-1 yenen Çin ikinciliğe otururken son tur form-suz Ermenistan karşısında Korobov bir kez daha ülkesinin kahramanı olarak Akopian'ı yenince üçüncülük kupası Ukrayna'ya gitti.

Milli takımımıza gelince kuvvetli rakipleri karşısında takımımız çok başarılı olamayarak turnuvayı Mısır'ın önünde dokuzuncu sırada tamamladı. Sekizinci turda güçlü ABD karşısında kazanç maçın berabere bitmesi veya Ukrayna maçının son anda kaybedilmesi gibi talihsizlikler olmasa belki de takımımız turnuvayı daha iyi bir noktada bitirebilirdi ancak artık önümüzdeki turnuvalara diyor ve sporcularımıza bundan sonra başarılar diliyoruz.

Şampiyonanın kapanışı FIDE Başkanı Kirsan Ilyumzhinov'un ve TSF Başkanı Güllüz Tulay ile FIDE Asbaşkanı Ali Nihat Yazıcı'nın katılımıyla gerçekleşti. Masalarında dereceye giren satranççılara ve ilk üçe giren takımlara ödülleri verilirken en mutlu ekip kuşkusuz Ruslardı. Özellikle kutlamaları fazla kaçırdığı belli olan Grischuk'un mutluluğu her halinden belli oluyordu! Uzun zamandır takım turnuvalarında fazla varlık gösteremeyen Rusya için Antalya uğurlu geldi ve uzun yıllar

satranç dünyasını domine eden Rusya Takımı eski günlerini hatırlatan bir galibiyete imza attı. Bakalım bundan sonraki takım şampiyonalarında da bu başarılarını sürdürebilecekler mi? Yoksa karşılıklarına bu sene Polonya'da olduğu gibi Türkiye engeli mi çıkacak? Hep beraber göreceğiz!

Nikita Vitiugov - Ray Robson

Analiz: Alejandro Ramirez

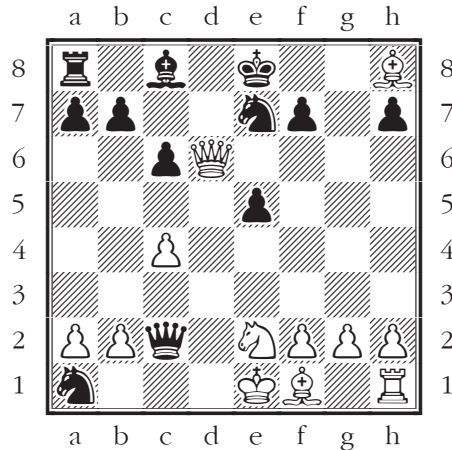
1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 c6 4.e4 d×e4 5.♗×e4 ♙b4+ 6.♙d2 ♖×d4 7.♙×b4 ♖×e4+ 8.♗e2 ♗a6 9.♙f8 ♗e7

Pozisyon çılgınca görünmesine rağmen yeni değil. Robson dört sene önce siyahla bu konumu oynamış.

10.♙×g7 ♗b4 11.♖d6!? 11.♙×h8 e5! 12.♖d6 ♗c2+ 13.♙d2 ♙f5! ve oluşan konum siyah için iyi olarak adediliyor.

11...♗c2+ 11...♗d3+ 12.♙d2 ♗f5 Robson bu varyantın da oynanabileceğini fakat partide oynanan hamlenin daha karışık olduğunu söyledi.

12.♙d2 ♗×a1 13.♙×h8 ♖c2+ 14.♙e1 e5 14...♖×c4 15.♗c3 ♖b4 16.♖d2 e5 17.♖c1 ve bu karmaşık oyun siyahlarla oynayan Robson için galibiyetle sonuçlandı, Christiansen-Robson, 2009

15.f3 15.♙×e5?? ♙e6 ve siyahlar hemen kazandı, Kononenko-Korneev 2007.

15...♙e6 16.♙f6 ♗g6 17.h4 ♖f5 18.♙g5 h6 19.♙×h6 ♗d8 20.♖c5 ♖b1+ 21.♙f2 ♗c2 22.h5 Robson bunu bilmiyor gibi görünüyordu ama aslında hepsi daha önce oynanan hamleler.

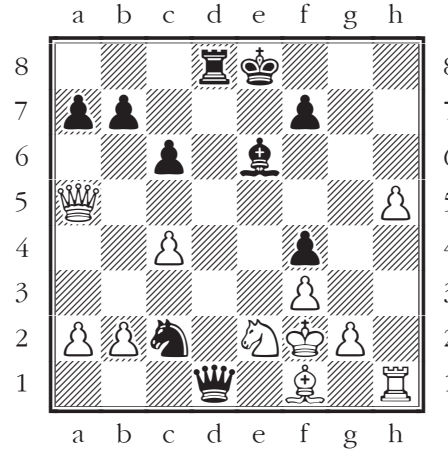
22...♗f4! Kuvvetli bir yenilik.

22...♗e1? 23.♙g1 ♗d3 24.♖e3 ♗e7 ve beyaz kazanç konumda, Nepomniachtchi-Pavasovic, 2011

23.♙×f4 e×f4 24.♖a5 ♖d1?

Bu doğal hamle beyaza kazanç fırsatı tanıyor.

24...♗e3! en dakik hamleydi. 25.♖e5 ♗d1+ (25...♗d1? 26.♗×f4 ♗×f1 27.h6! Beyazın geçer piyonu sürpriz bir şekilde çok kuvvetli.) 26.♙g1 ♗e3=

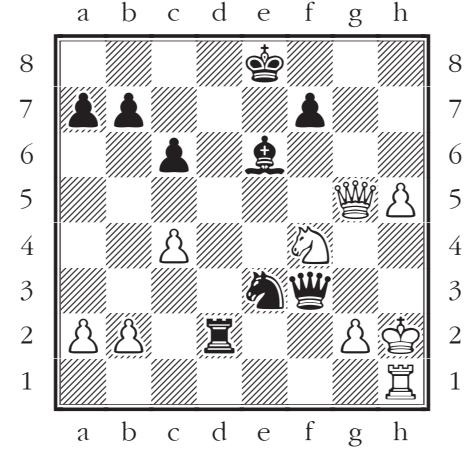
25.♗×f4?

Bu hamleden sonra ise beyazın konumu tehlikeye düşüyor.

25.h6! Bu şaşırtıcı hamle doğru olanıydı. 25...♗d2 26.h7 ♖×e2+ 27.♙g1 ♖d4+ 28.♙h2 ♖e3 ♖c3'ü önüyor. 29.♖g5! ♗d7 30.♖g8 f5 31.♖f8 ve siyah piyonu durduramıyor. Robson buraya kadar gördü fakat: 31...♗e1 32.h8 ♖ ♗×f3+ 33.g×f3 ♖e2+ hamlelerinden sonra beyaz şahın h3'e gidebileceğini ve sürekli şahın olmadığını gözden kaçırdı.

25...♗d2+ 26.♙g1 26.♙e2 ♖×e2+ 27.♗×e2 ♖×h1 28.♗g3 beyaza kurtuluş şansları verirdi, ancak alet fazlasıyla siyah kazanmalı.

26...♗e3 27.♖g5 ♖×f1+ 28.♙h2 ♖×f3

Beyaz ♗g4+ 'den sonra mat oluyor. Çılgın ve şaşırtıcı bir şekilde kısa bir parti. Vitiugov oluşan karışıklıklarda yolunu kaybetti.

0-1

Bassem Amin - David Baramidze

Analiz: Alejandro Ramirez

1.e4 e5 2.♗f3 ♗c6 3.d4 e×d4 4.♗×d4 ♗f6 5.♗×c6 b×c6 6.e5 ♖e7 7.♖e2 ♗d5 8.c4 ♗b6 9.♗c3 ♖e6 Halen en popüler devam yolu.

9...♙b7!? birkaç sene önce oynanan ünlü Shirov-Kramnik partisi ve Larry Kaufman'ın açılış kitabındaki önerisi sayesinde popülerlik kazandı.

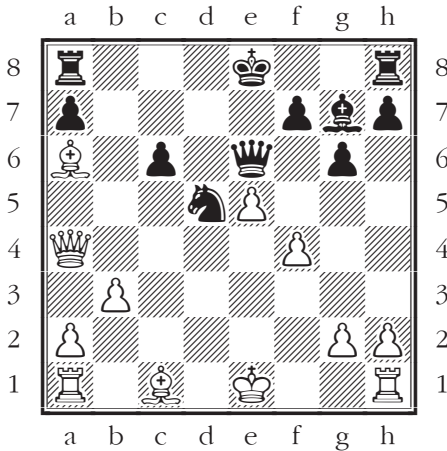
10.♖e4 g6 11.♙d3 ♙g7 12.f4 ♙a6!? 12...0-0 genelde tercih edilen ve partidekinden çok daha fazla oynanmış hamle.

13.b3 d5 14.c×d5 14.♖f3 d×c4 15.♙e2 ilginç bir devam yoluydu, siyah b3'ü alamadığı için konumu felç durumunda.

14...cxd5 15. dxd5!? Bassem karışıklıklara girmeyi tercih ediyor. Rakibinin bu varyanta hazırlanmış olabileceği göz önüne alınırsa bu tercihi sorgulanabilir.

15... dxd5 16. ♖a4+ c6! 17. ♕xa6

17... ♕xe5! Konumdaki esas nokta. Beyazın fili almaktan başka seçeneği yok, değilse materyal kaybediyor.

17...0-0 18.0-0 ve beyaz piyon üstün.

18.fxe5 18. ♖f2 ♕c3! Çılgın bir bilgisayar hamlesi, fakat siyahın tehditleri ona materyal kazandırmaya yetiyor. (18... ♕xa1?! 19. ♖e1 ♖xe1+ 20. ♖xe1 0-0 belirsiz.)

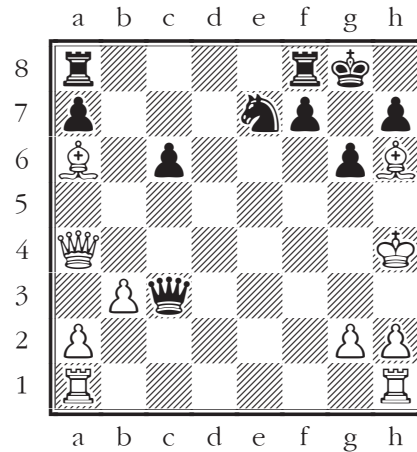
18... ♖xe5+ 19. ♖f2

19. ♕e2? 0-0! Ve beyaz a1 kalesi ile e-hattındaki baskıyı aynı anda savunmıyor. Örneğin: 20. ♖b1 ♕c3! 21. ♖c4 ♕xb1 ve artık her şey bitti.

19... ♖f6+ 20. ♖g3 ♖c3+ 21. ♖h4 Şah h4'te, ama şimdilik dokunulamıyor. Dördüncü yatay a4'teki beyaz vezir tarafından korunuyor ve c1'deki fil d8-h4 çaprazındaki şahları önlüyor.

21...0-0! [21... ♖xa1? 22. ♖xc6++-

22. ♕h6 ♕e7! Bu basit geri çekiliş beyazın karşısına çözülemeyen problemler çıkarıyor.

23. ♖f4? 23.g4? g5+! 24. ♕xg5

♕g6+ 25. ♕h5 ♖h3+--; 23.g3! Şaha h3 karesini açmak tek şanstı. 23... ♕f5+ 24. ♕h3 ♕xh6+ ve siyah sadece biraz daha iyi. Siyahın şahı daha güvenli ve piyon fazla ama beyaz aktif ve piyon yapısı rakibinden daha iyi.

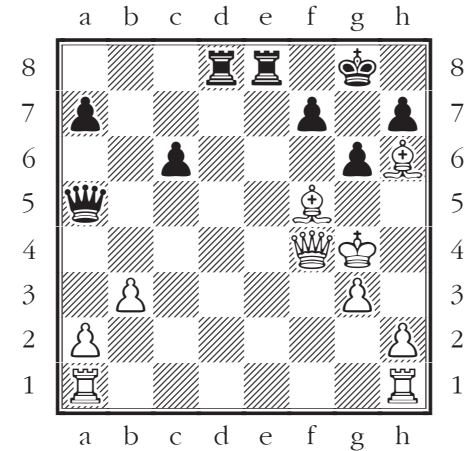
23... ♕f5+ 24. ♕g4 ♖fe8 Kaleyi oyuna sokan her hamle kazanıyor.

25.g3 ♖a5?! 25... ♖e5! ile siyah şahı yaklaştırmak daha iyiydi.

26. ♕d3?! Bu siyaha hücumunda ekstra bir tempo veriyor ve Baramidze bundan yararlanarak partiyi fantastik bir şekilde sonlandırıyor.

26. ♕c4 ♖ad8 (26... ♕xh6+! 27. ♕h3 ♕f5+) 27. ♕h3=

26... ♖ad8! 27. ♕xf5

27... ♖d4!

Partiyi kazandıran nokta. Vezir kaybedilmek zorunda zira d4'te kendini feda eden kale alınmıyor.

28. ♖ae1 28. ♖xd4 ♖xf5+ 29. ♖h4 ♖h5#

28... ♖xf5+ 29. ♖f3 ♖xf4+ 30. ♕xf4 ♖xe1 31. ♖xe1 g5

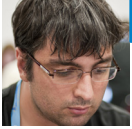
Almanya'nın maçı kazanmasında hayati bir rol oynayan harika bir galibiyet.

0-1

Anand-Carlsen Dünya Şampiyonluğu Maçı

Hint kralın tacı Chennai Limanı'ndan Viking gemisiyle nasıl kaçırıldı?

Magnus Carlsen Viswanathan Anand'ı yenerek Dünya Şampiyonu unvanını ele geçirdi.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Tarih sürekli devinen bir yapı; zamanın akışında imparatorluklar, haneler, krallıklar, cumhuriyetler, hepsi gelip geçiyor ve akıntıya karşı koyamıyor. Satranç dünyası ise dünyamızdan farklı olarak hem zamanın içinde hem dışında aslında, bir yandan satranç oyuncusu olarak örneğin bir Capablanca halen oyunları – özellikle de bu satırların yazarı dahil ülkemizde birçok satranç meraklısı için geçerli olduğu gibi satranç öğreniminde ilk kitap olan “Satrancın Esasları” kitabıyla-capcanlı duruyor ama öte yandan da bir zamanlar “Satranç Makinesi” olarak adlandırılan şampiyonun üzerine nice şampiyonlar geldi geçti ve sadece o birbirinden ilginç kişiliklerin oluşturduğu hanedanın eski bir üyesi olarak krallığın satranç tanrıçası Caissa’ya adanan tapınağının bahçesindeki türbesinde yerini aldı diğerleri gibi Kübalı efsane.

Son altı yıldır tacını korumayı başaran Hint Kralı Anand da eninde sonunda tacını kaptıracaktı elbette, üstelik artık günümüz profesyonel satrancı için yaşlı denilebilecek bir yaşta bunu korumanın güçlükleri ortadaydı. Hele hele rakip Viking diyarının genç prensi Carlsen ise. Dünyaya bir numarası, reyting rekorunun sahibi, tartışılmaz bir şekilde en azın-

dan performans olarak son yıllardaki en iyi satranççı olan Norveçli’nin tacı Norveç’e getirmesine kesin gözüyle bakanlar çoktu ama Anand’ın, hele hele kendi evinde, böyle bir şeyin olmasını engellemek için elinden gelen her şeyi yapacağı da kesindi. Bir milyanın üzerinde bir nüfusa sahip Hindistan’ın bü-

mosferinin karşıtlığı kadar olmasa da maça uygarlıklar arası –ve ayrıca kuşaklar arası- sembolik bir mücadele hüviyetini kazandırdı. Tüm bu unsurlar bu maçın eski şampiyonluk adayı GM Nigel Short’un ifadesiyle “Fischer-Spassky’den beri en çok ilgi çeken maç” olmasına yol açtı ve son zamanlarda satranç dünyasında hiç görülmemiş ölçüde bir medya ilgisi de yaşandı. Tabii bu ilginin devamlılığının sağlanması için tacın yeni sahibine büyük görevler düşüyor ve bunu yapıp yapamayacağını zamanla göreceğiz ama önce isterseniz maçı inceleyelim ve genç yıldızın Anand’ı nasıl alt ettiğini görelim.

Maç aslında ilk oyunun öncesinde başladı. Maçtan iki gün önce, 7 Kasım’da, düzenlenen basın toplantısında medya karşısına çıkan oyuncular gazetecilerin sorularını cevapladı. Anand’ın maçtan sonraki röportajında bahsettiği gibi iki oyuncu arasında maçtan kaynaklanan bir soğukluk seziliyordu. Toplantının en ilginç anı, oyunculara yardımcıları sorulduğunda yaşandı. Anand net bir şekilde yardımcıları Hint büyükustalar Sandipan ve Sasikiran, daha önce de kendisinin ekibinde olan Polonyalı Wojtaszek ve Macar yıldız Leko’nun ismini verirken Carlsen soruyu yanıtlamaktan kaçındı ve yardımcılarının ismini vermemeyi tercih ettiğini söyledi. Bunun üzerine Anand, kendi söylediğinin de yüzde yüz doğruyu yansıtmayabileceğinden bahsetti ki bu Carlsen’in sessiz-

Magnus Carlsen

Fotoğraflar: A. Karlovich

tün gözü onun üzerindeyken özellikle. Batı’dan çıkan en son şampiyon için ta 1972’ye, Fischer’e kadar gitmek gerektiği için, giyim markalarının modellenliğini yapan, popüler ve rekorlar kırmış Avrupalı bir genç yıldızın Doğu’nun kalbinden bir Hintli’yle mücadelesi belki Reykjavik’teki Soğuk Savaş at-

liğine karşı verilmiş zayıf bir cevap olarak kaldı. Belki boks maçlarından önce Muhammed Ali'nin yaptığı gibi rakibi tahrik eden konuşmalar satrançta olmasa da psikolojik savaş her mücadelede olduğu gibi satrançta önemli ve bu ilk karşılaşmadan galip çıkan Norveçli oldu denilebilir.

Tahta başındaki esas mücadele ise Chennai'daki Hyatt Regency Oteli'nde, 9 Kasım'da başladı. İlk oyunlar genelde rakiplerin birbirini test ettiği ve açılış hazırlıklarını görmeye çalıştığı mücadeleler olarak geçiyor günümüzde unvan maçlarında ve Carlsen-Anand maçı da benzer yavaş bir başlangıca sahne oldu. Anand, her berabere biten partinin maça favori olarak çıkan Carlsen'in üzerinde baskı yaratacağını düşünse de belki de ilk oyunlarda daha agresif olmamasının bedelini maçı kaybederek ödedi. İlk unvan maçına çıkan Carlsen, ilk partilerde belirgin bir şekilde heyecanlıydı ve bu heyecanı vücut dilinden de okunuyordu ancak maçın ilerlemesiyle heyecanı geçti ve bir bakıma bu beraberlikler onu maça alıştıran pozitif bir unsur oldu. Tabii bunlar maçtan sonra yapılabilecek yorumlar, maç öncesi neyin nasıl olacağını öngörmek kolay değildi ve Anand'ın da sonradan itiraf ettiği gibi bu maça stratejisi tutmadı.

İlk oyunda Carlsen g2'deki fil ile Katalan yapısıyla Anand'ın hazırlığından uzak sakin bir oyun oynamak istese de oyun Anand tarafından Grünfeld Açılışı'na dönüştürüldü ve Carlsen'in çift fianchetto'lu sisteminin etkisizliğini "Madras kaplanı" etkileyici bir şekilde gösterdi. Öyle ki daha 12. hamlede siyahın konumu en azından eşit, belki de biraz daha iyiydi ve hamleleri tekrarlayıp tekrarlamamak siyahın seçimine kalmıştı. Unvan maçında siyahla bu kadar kolay berabere yapmak tabii ki kolay geri çevrilecek bir seçenek değil ve Anand da hamleleri tekrarlamayı seçince parti 16. hamlede berabere sonuçlandı. Hint satranççı için umut verici bir başlangıçtı maça.

İkinci partide de bir kez daha hızlı bir beraberlik yaşandı. Anand'ın 1.e4'üne Caro Kann Savunması'nın çok fazla oynanmayan bir varyantıyla cevap veren Carlsen, rakibi karışıklıklara girmekten kaçınıp vezir kırılganlığına izin verince rahat bir şekilde berabere yaptı. Bilgisayarların artık en üst düzeyde açılış safhasını nasıl verimsiz bir hale getirdiğinin bir başka kanıtıydı.

İlk iki parti satrançseverleri memnun etmemişti kuşkusuz ama sonrasında verilen bir günlük aranın ardından daha güzel partilerin yaşanacağı ke-

sindi ki oyuncular da basın toplantısında bunun sözünü vermişti. Üçüncü parti belki de Anand'ın bütün maça kazanca en çok yaklaştığı oyun oldu. Carlsen yine 1.Af3 ile başlayıp filini g2'den geliştirirken Anand da Grünfeld yapısına sadık kaldı ancak bu sefer dxc4 alarak piyon yapısını değiştirdi. Bu hamleye Carlsen'in hazırlığının yetersiz olduğu ortaya çıktı ve Norveçli satranççı açılıştaki zayıf oyununun sonucunda kötü bir konuma düştü. Çift fil, vezir kanadında siyahın avantajı ve beyaz taşların, özellikle de h1'deki vezirin tuhaf konumu üstünlüğün Anand'da olduğunun habercisiydi. Ancak Anand 29. hamlede Fxb2 yerine Fd4 oynayınca Carlsen Anand'ın şah kanadındaki piyon yapısını bozdu ve oyunu ters renkli fillere götürerek beraberliği kurtardı. Bu belki de maçın dönüm noktasıydı. Eğer Anand partiyi galibiyetle sonuçlandırabilseydi maç tecrübesi bulunmayan Carlsen belki de dağılılabirdi ancak bu oyunu kurtarması Carlsen'e güven getirdi ve diğer partilerdeki iyi oyununda bu güvenin etkilerini görmek mümkün oldu.

Dördüncü parti Carlsen'in Anand'ı savunmaya zorlayabildiği ilk parti oldu. Berlin Savunması'nı seçen Carlsen Anand'ın a2 piyonunu bırakarak yaptığı fedayı cesurca alınca beyazın piyon karşılığında yeterli kompensasyonu olup olmadığı Anand'ın karşısında büyük bir soru olarak belirdi. Oyunun sonraki safhasını Anand mükemmel oynadı, özellikle 35. Ae4! hamlesiyle yaptığı ikinci piyon fedası etkileyiciydi. Carlsen de hata yapmayınca parti piyon önde berabere kale finaline taşındı ve 64 hamlelik bu parti de öncekileri gibi beraberlikle sonuçlandı ancak herhalde bütün partiler böyle olsa ve berabere bitse kimsenin itirazı olmazdı sanıyorum.

Bir günlük aranın ardından oyuncular beşinci parti için tahta başına geldiler. Maçın kaderinin bu partiyle de-

gişeeğini her iki oyuncu da bilemezdi şüphesiz. Semi-Slav formasyonu ile, siyahın c6-d5-e6 piyonlarının oluşturduğu şekil yüzünden “Üçgen Sistemi” de denen açılışla başlayan oyun bilindik ve karışık Marshall Gambiti’ne gidiyormuş gibi görünse de Carlsen daha sıkıcı bir seçim olan 6. Ac3 hamlesini oynayınca karışıklıklara girmeye niyeti olmadığını gösterdi. Oyunu çift kale ve fillerin olduğu bir oyun sonuna taşımayı başaran Carlsen’in oyun sonunda ufak da olsa daha az piyon adasına sahip olmasından ve filinin daha aktif olmasından kaynaklanan bir üstünlüğü vardı. Norveçli satranççının hafif üstün hatta eşit konumlardan nasıl kazandığını herkesin malumu, bu açıdan Carlsen maçta ilk defa istediği tarz bir konum elde etti diyebiliriz. Anand’a da her hamlede problem çıkartmayı başaran Norveçli’nin karşısında şampiyon neden satranç tarihinde aktif savunmanın en önemli isimlerinden biri olduğunu gösterdi ve güzel bir karşı oyun elde ederek konumu eşitlemeyi başardı. Ancak tam da bu noktada Carlsen’in ısrarlı oyunu karşısında panikleme-ye başlayan Anand’ın en büyük hatası 45. hamlede geldi. Uğursuz Kc1 yerine Ka1 oynasaydı parti –tabii en iyi oyunla- beraberlikle bitecek ve Anand için önemli bir moral ve güven anlamına gelecek belki de Carlsen’i minimal üstünlükleri sonuna kadar götürmeye dayanan stratejisinden vazgeçirerek istediği tarz taktik konumlar elde edebilecekti. Ama öyle olmadı ve Carlsen kale finalindeki birkaç git-gele rağmen partiyi kazanarak maçta öne geçti.

Berabereye bu kadar yaklaşmışken kaybetmek tabii Anand’ın psikolojisini olumsuz etkiledi ve altıncı partide şampiyon sanki öylesine oynadı. Açılıştan bir şey elde edemeyen Anand partiyi berabere yapmak istese de pasif savunmayı şampiyonun hiçbir zaman sevmemesi başına iş açtı. Gereksiz bir piyon fedasının ardından yine de berabere olan kale finalini neredeyse sonuna ka-

dar doğru oynayan Anand karşısında Carlsen pozisyonundaki bütün olanakları test etti ve en son numarada rakibini kandırmayı başararak bir kez daha rakibini kale finalinde alt etti. Gerçekten yıl içerisindeki kayıplarına rağmen unvan maçında dünya bir numarası oyun sonu ustalığını gösterdi. Anand’ın maçıtan sonra işaret ettiği gibi bilgisayarlar

öyle bir noktaya geldi ki açılış hazırlığının eski önemi kalmadı, artık önemli olan oyun ortası ve tabii oyun sonunda en ufak olanakları bile değerlendirebilmek. Bu devrim niteliğindeki gelişmeyi de Carlsen’in başlattığını söyleyebiliriz.

Üst üste iki oyun kaybeden Anand’ın imdadına boş gün yetişti yetişmesine ama şampiyon kendini toparlayamamıştı ve belki de yardımcılarının da araştırmasına imkân sağlamak ve silahlarını sonra kullanmak istedi. Tabii iki parti önde olan Carlsen’in de berabereye itirazı olmayınca yedinci ve sekizinci partiler iki sıkıcı beraberlikle geçildi. On iki partilik bir maçta bunun ne kadar doğru bir seçim olduğu tartışılır ama belki de Anand’ın kendine güvenini sağlaması açısından gereklidir.

Dokuzuncu partinin belirleyici olacağı ve Anand’ın kazanmak için her şeyi deneyeceği açıktı. Maçta ilk kez e4 yerine d4 ile oyuna başlayan Anand, Carlsen’in Nimzo-Hint’ine Saemisch Varyantı ile karşılık verdi ve ilk defa belirsiz, şah kanadında çok iyi atak şanslarının bulunduğu karışık bir konum elde etti. Carlsen beyaz piyonların şah kanadında ilerleyişine b3’te kuvvetli bir geçer piyon elde ederek diğer kanatta karşılık verdi ve bu piyon beyazın kalesini mat için h hattına transfer etmesini zorlaştırdı. Anand’ın biraz fazla direkt oyunu mat tehlikesiyle karşı karşıya kalan Carlsen’e doğru hamleleri bulma olanağı tanındı. Hint satranççı kazanıyor gibi gördüğü rakibinin vezir çıkmasına izin veren bir varyanta girip sonra da 28. Af1?? hamlesinden sonra siyahın vezirini e1’e oynayıp matı engelleyebileceğini gözden kaçırınca terk etmek zorunda kaldı. Anand için trajik bir sondu ve maçı eşitlemek için son üç partiyi de kazanması gereken Anand için maç bu partiden sonra bitmişti denilebilir.

Onuncu partide Anand Carlsen’in e4’ünü Sicilya Savunması’nın karışık Najdorf Varyantı’yla yanıtlamak istiyordu ancak Magnus, sağlam ve sakın Fb5+ varyantını seçince Anand’ın kazanç şansları iyice azaldı. Anand’ın dikkatsiz oyunu Carlsen’e kazanç şansları da verdi vermesine ama Carlsen hamle tekrarına razı olmamasına karşın belki de en ufak bir riske bile girmek istemesinden ötürü oyunu kazanamadı. Tabii bunun genç Norveçli için önemi yoktu zira üç galibiyet önde olan Carlsen için beraberlik maçın bitimine iki parti kala dünya şampiyonluğunu elde etmek anlamına geliyordu!

Böylece beklenen oldu ve dünya bir numarası, tarihteki gelmiş geçmiş en yüksek reytinge sahip oyuncu Magnus Carlsen, belki de kariyerinin tek ve en önemli eksiğini de 23 yaşında dünya şampiyonu olarak kapattı. Tebrikler

Magnus! Öyle görünüyor ki böyle oynadıkça Carlsen'i tebrik etmeye devam edeceğiz! Satranç tarihinin en büyükleri arasına adını çoktan yazdırmış eski şampiyon Anand'ı da mücadelesinden ötürü tebrik edelim ve Mart'ta oynayacağı Adaylar Turnuvası'nda başarılar dileyelim! Kimbilir belki Madras kaplanı intikamını almak için bir kez daha Carlsen'in karşısına çıkmayı başarır? Aslında ilk dört partinin -hatta beşinci partiyi de kaybetmesine rağmen buna örnek gösterebiliriz- gösterdiği gibi Anand Carlsen ile eşit düzeyde oynayabiliyor ama sorun Carlsen standardını bütün oyun boyunca koruyabilirken bunun Anand da dâhil diğer herhangi bir satranççı için çok zor olması. Özellikle de Anand gibi yaş kırkı geçmişken oyunun beşinci altıncı saatine zihin çevikliğini taşımak biyolojik olarak da zorlaşıyor. Bu açıdan Carlsen biraz da insana dair fiziksel hatalardan azade bir bilgisayara benziyor. Daha da 23 yaşında enerjisinin doruğundayken bakalım ne zaman ve kim Carlsen'i tahttan indirmeyi başarabilecek?

Ama şimdi Carlsen için bunları düşünmeye gerek yok, hak edilmiş bir şampiyonluğun keyfini sürme vakti sadece. Satranç severlere de bu kısa ama güzel mücadelelere sahne olan unvan maçını incelemek ve bir şeyler öğrenmek kalıyor! Mart'ta Adaylar Turnuvası'nda görüşmek üzere!

Carlsen - Anand

5.Oyun

Analiz: Can Arduman

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♟c3 c6 4.e4 dxe4 5.♞xe4 ♟b4+ 6.♞c3 Anand her ne kadar Carlsen'i 3...c6 oynayarak şaşırttıysa, Carlsen'de Anand'ı en az o kadar bu hamleyi oynayarak şaşırtıyor.

6...c5 7.a3 ♟a5 8.♞f3 ♞f6 9.♟e3 9.♟e3 cxd4 10.♞xd4 ♞e4 11.b4 ♞xc3 12.♞c2 ♟c7 13.♞xc3 ♟e5 1/2-1/2 Gulko,B-Polgar, Z/Aruba (2) 1992/CBM 30 (28); 9.♟e2 daha

çok Yermolinsky'nin oynadığı bir hamle. 9...♞c6!/? TN (9...♞e4 Konikowski 10.♟d2 ♞xd2 11.♞xd2 cxd4 12.♞xd4 e5 13.♞b3 ♞xd2+ 14.♞xd2 ♟d8 15.♟f3 ♞d7 1-0 Konikowski,J-Meyer, P/BL2-W 1995/CBM 47/[Konikowski] (45)) 10.dxc5 ♞xd1+ 11.♟xd1 (11.♞xd1 ♟xc3 12.bxc3 ♞e4 13.♞c2 ♞xf2 (13...♞xc5 14.♟e3 b6 15.♟xc5 bxc5 16.♞ab1) 14.♞f1 ♞e4 15.♟e3 e5) 11...♞e4 12.♟d2 ♟xc3 13.♟xc3 Bu devam yolu da oldukça komplike ve belirsiz. (13.bxc3!/? (14.♟e3) 13...♞xc5 (13...♞xd2 14.♞xd2 ♞e7 15.♟f3) 14.♟e3 ♞d3+ (14...♞e4 15.♟c2) 15.♟d2 ♞b2 16.♟e2 ♞a5 17.♞e5! f6 18.♞ab1±)

9...♞c6 10.♞d3 Gerçekten çok ilginç bir konum; son zamanlarda görmeye alışık olmadığımız türden ve de oldukça sıradışı. Beyaz ♞d3 oynayarak öncelikle e4 karesini kontrol ediyor+ uzun roka hazır hale geliyor. Olası bir c3'deki kırısmada da er zincirini zayıflatmadan veziriyle c3 alıp çift fil avantajını da ele geçirmek istiyor.

10...cxd4 11.♞xd4 ♞g4 11...♞e5 12.♞c2 (12.♞d2 ♞e4 13.♞c2 ♞xc3 14.b4! ♞g4 15.♞xc3 ♟c7 16.♟e2 ♞xe3 17.♞xe3 0-0 18.0-0 ♞f6 19.♞ad1 ♟d7=) 12...♞fg4 13.♟e2 (13.0-0-0 ♞xe3 14.fxe3 ♞g5 15.♞b1 0-0; 13.b4 ♟c7) 13...♞xe3 14.fxe3 ♞h4+ 15.g3 ♞g5 16.♞d2 0-0 17.0-0 ♟d7=

12.0-0-0 ♞xe3 12...♞xd4 13.♞xd4 ♞xd4 14.♟xd4 e5 15.♞e1 f6 16.b4 ♞f7 17.♟e3 ♟c7 18.♞d5 ♟b8

13.fxe3 ♟c7!/? Bu hamleyi anlamak zor gerçekten. Neden herhangi bir tehdit olmadan c7'ye gitti bilmiyoruz ama şurası kesin Beyaz şimdi gelişim ve alan avantajı olarak üstün.

14.♞xc6 bxc6 15.♞xd8+ ♟xd8 16.♟e2 ♟e7!/? Bu hamle Beyaz'a inisiyatifi veriyor. 16...♟b6!= 17.♟f3 ♟xe3+ 18.♞c2 ♟d7 19.♞d3 ♟g5 20.♞e4 ♟e7 21.♞d6+ ♟xd6 22.♞xd6 0-0-0 23.♟xc6 ♟xc6 24.♞xc6+ ♞b7

25.♞c5 ♞d4

17.♟f3 ♟d7 18.♞e4 ♟b6!/? 18...♟c7 19.♞c5 ♟e8 20.♞d3 ♞d8=

19.c5 f5 20.cxb6 fxe4 21.b7 ♞ab8 22.♟xe4 ♞xb7 23.♞hf1 ♞b5 24.♞f4 g5 25.♞f3 h5 26.♞df1 ♟e8 27.♟c2 ♞c5 28.♞f6 Beyaz yavaş yavaş baskısını arttırıyor, zayıf e6 eri de ileride bu baskıdan nasibini alacak gibi ama henüz Anand'ın savunması tutuyor.

28...h4 29.e4 a5 30.♞d2 ♞b5 31.b3 ♟h5 32.♞c3 ♞c5+ 33.♞b2 ♞d8 34.♞f2 ♞d4 35.♞h6 35.a4 ♞d6 36.♟b1 g4 37.♞f8 ♞c7 Siyah aktif taşları sayesinde konumu eşitliyor.

35...♟d1! 36.♟b1 ♞b5!= 37.♞c3 c5?! 37...e5

38.♞b2 e5 39.♞g6 a4!/? 39...g4 40.♞g5 ♞d6 41.♞g8 ♞e7 42.♟d3 ♞xb3+ 43.♞xb3 ♟xb3 44.♞xg4 c4 45.♟e2 ♞d6 46.♞xh4 ♞c5= 47.♞h8 ♞xe4

40.♞xg5 ♞xb3+ 41.♞xb3 ♟xb3 42.♞xe5+ ♞d6 43.♞h5 ♞d1! 44.e5+ ♞d5 45.♟h7! ♞c1+?! 45...♞a1= 46.♟g8+ ♞c6 47.♟xb3 ♞xa3 48.♞c4 axb3 49.♞h6+ ♞d7 50.♞c3 ♞a2 51.♞xb3 ♞xg2 52.♞xh4 ♞e6 53.♞h5 ♞d5=

46.♞b2!± ♞g1 47.♟g8+ ♞c6!/? 47...♞d4! 48.♞xh4+ ♞d3! 49.♞h3+ ♞d4 50.♟xb3 axb3 51.♞h4+ ♞d3 52.♞xb3 ♞b1+ 53.♞a4 c4 54.♞h7 c3= İşte aktif bir şekilde kale finali oynamanın mükafatı: 3 er altta fakat eşit durum! 55.♞d7+ ♞c4 56.e6 c2 57.e7 ♞e1 58.♞c7+ ♞d3 59.♞b3 ♞b1+ 60.♞a2 ♞e1 61.♞d7+ ♞c3 62.♞c7+ ♞d3

48.♞h6+ ♞d7 48...♞b5 49.♟xb3 axb3 50.♞xb3 ♞xg2 51.♞xh4 ♞e2 52.a4+ ♞a5 53.♞h5+—

49.♟xb3 axb3 50.♞xb3 ♞xg2 51.♞xh4 ♞e6 52.a4!/+— Carlsen doğru devam yolunu buluyor üstelik sadece 2 dakika düşünerek! 52.♞c4 ♞d5 53.♞c2 ♞g4 54.♞e2 ♞e6 55.a4 ♞h4 56.♞e3 ♞xh2 57.a5 ♞h4! 58.♞a3 ♞b4 59.♞b3 ♞h4 60.a6 ♞h8 61.a7 ♞a8

62.♖b7 ♘×e5 63.♙a4 c4 64.♙b5 c3
65.♙b6 ♘d4=

52...♘×e5 53.a5 ♘d6 54.♖h7!!
54.a6 ♘c7 55.♖h6 ♖g4 56.h4 ♖b4+
57.♘c3 ♖a4 58.h5 ♘b8 59.♖c6 ♙a7
60.h6 ♖h4 61.♘b3 ♘b8 62.♖f6 ♙a8
kazanmıyor çünkü şah kalenin üstüne
gittiğinde Siyah c- erini sürer!

54...♘d5 55.a6! c4+ 56.♘c3 ♖a2
57.a7 ♘c5 58.h4 Carlsen bu oyunso-
nunda klasını konuşturdu! Bir ara aktif
gözüken Anand oyunun sonuna doğru
en doğru hamleleri baskı altında bula-
madı ve kaybetti! Şimdi bizi çok daha
heyecanlı bir Dünya Sampiyonluğu
Maçı bekliyor! **1-0**

Anand – Carlsen

6. Oyun

Analiz: Can Arduman

1.e4 e5 2.♖f3 ♘c6 3.♙b5 ♖f6
4.d3 Anand 4. oyunda oynamıyor ol-
duğu ana varyantta Berlin'de çok gü-
ç anlar yaşamış ve tabiri caizse paçayı
zor kurtarmıştı. Şimdi bu yüzden daha
farklı vezirlerin oyunda olduğu bir var-
yanti seçiyor.

4...♘c5 5.c3 0-0 6.0-0 ♖e8 7.♖e1
a6 8.♙a4 b5 9.♙b3 d6 10.♙g5 ♘e6!?

Bu konumda Magnus yaklaşık 10
dakika düşünüp beklenmeyen ve bilgi-
sayarların pek beğenmediği bir hamle
yaptı. 10...h6 11.♙h4 ♙d7 12.♘bd2
a5 (12...♖b8 13.h3 a5 14.♖f1 a4
15.♘c2) 13.a4 b4 14.♖c4 b×c3
15.b×c3 g5 16.♙g3 ♖b8 17.♖e3 ♖h5
18.♖b1 ♖×g3 19.h×g3 g4 20.♖h4
♘×e3 21.f×e3±; 10...♙d7 11.♘bd2
h6 12.♙h4 ♖b8 13.h3 b4 14.♖f1 b×c3
15.b×c3 ♖e7 16.♖e3 ♘×e3 17.♖×e3;
10...♙b7 11.♘bd2 h6 12.♙h4 ♖b8
13.♖f1±

11.♘bd2

Bu hamleyi de kimse beklemiyordu
çünkü örneğin: 11.d4! ♘×b3 12.a×b3
♙b6 13.d5 ♘b8 14.♘bd2 ♘bd7 15.b4
h6 16.♙e3 ♖h5 17.g3 ♘×e3 18.♖×e3±
er formasyonu yüzünden Beyaz hafif

üstün veya; 11.♙×e6 f×e6 12.d4 e×d4
13.c×d4 ♙b6 14.a4±

11...h6 Magnus rahatlamış bir şe-
kilde bu hamleyi hızla oynadı.

12.♙h4 ♘×b3 13.a×b3= 13.♖×b3
♙b6 14.a4 bu hamle ♖b8-d7 fikri-
ni önlüyor. 14...b4 15.a5 (15.♖c2)
15...♙a7 16.♖c1 g5 17.♙g3 b×c3
18.♖×c3 ♖b4 19.♘bd2 ♖b8=

13...♖b8

Carlsen ♖b8-d7 manevrasıyla, g5
sürmeden ve şah-kanadında herhangi
bir zayıflık yaratmadan açmazdan kur-
tulumak istiyor.

14.h3 ♘bd7 15.♖h2 ♖e7 16.♖df1
♙b6 17.♖e3 ♖e6 17...♙×e3 18.♖×e3
♖e6 19.♖f3 c5 20.♙g3 d5=

18.b4 18.♖f5! a5 19.♖g4 ♖h7
20.♖×f6+ ♖×f6 21.♖f3 ♖d7 22.d4
♖×b3 23.♖h5±

18...a5! bu geri erden bir an önce
kurtulmak lazım aksi takdirde oyun-
sonunda büyük bir zayıflık olarak
karşımıza çıkabilir.

19.b×a5 ♙×a5 20.♖hg4 ♙b6
21.♙×f6 ♖×f6 22.♖×f6+ ♖×f6
23.♖g4 ♙×e3 24.f×e3 artık hafif taşlar
oyunda değil Beyaz'ın e3'teki bingec
erinden başka bir sorunu yok.

24...♖e7 25.♖f1 c5 26.♖h2 c4
27.d4 ♖×a1 28.♖×a1 ♖b7 28...g6
29.♖d1 burada Carlsen bacak bacak
üstüne atmış, Anand ise masaya endi-
şe ile bakar vaziyetteydi ama konumda
ufukta pekte büyük bir tehlike gözü-
kmüyor.

29...♖c6 30.♖f5 e×d4 31.♖×d4
♖e5 32.♖f3 ♖c7 33.♖h1 ♖e7± Siyah
inisyatifi ele geçirdi zayıf duble erler
Anand'ın başına bela.

34.♖g4 ♖h7 35.♖f4 g6 36.♖h2
♖g7 37.♖f3 ♖e6 38.♖g3?! ♖e4
39.♖×d6 ♖×e3 40.♖×e7 ♖×e7 41.♖d5
♖b7 42.♖d6 f6 43.h4 ♖f7 44.h5!? Bu
kale finalinde Anand 2 er geride olma-
sına karşın aktif kalesi ve şah kanadın-

daki erleri dağıtarak berabere elde et-
meye çalışıyor.

44...g×h5 45.♖d5 ♖g6 46.♖g3
♖b6 47.♖c5 f5 48.♖h4 ♖e6 oyunu
zorlayabilmek için b5 erinin feda et-
mesi gerekiyordu

49.♖×b5 ♖e4+ 50.♖h3 ♖g5
51.♖b8 h4 52.♖g8+ ♖h5 53.♖f8 ♖f4
54.♖c8 ♖g4 55.♖f8 ♖g3+ 56.♖h2
♖g5 57.♖g8+ ♖f4!? 58.♖c8 ♖e3

Carlsen tek şansını deniyor geçer
bir f eri yaratmak!

59.♖×c4 f4 5. oyunda da gördük ki
kale finalinde aktivite ve geçer erler çok
önem taşıyorlar. Tabii ki bu konumda
Anand çift geçer elde ediyor ama buna
karşın kalesi ve şahı oldukça pasif ka-
lıyor.

60.♖a4?? 60.b4! h3 61.g×h3 ♖g6
62.♖c8 f3 63.♖e8+ ♖d2 64.b5 ♖g2+
65.♖h1 ♖e2 66.♖f8 ♖e3 67.♖e8+ ♖f2
68.♖f8 ♖b2 69.c4 ♖e2 70.♖e8+ ♖f1
71.♖e6 ♖g2 72.♖×h6 ♖g1+ 73.♖h2
♖g2+=

60...h3 61.g×h3 ♖g6!!-+ Bir kez
daha en doğru hamleyi buluyor Carl-
sen. Anand yine baskı altında dağıldı.
Sanki dünkü oyunun bir başka versiy-
onunu görüyoruz. **62.c4 f3 63.♖a3+**
♖e2 64.b4 f2 65.♖a2+ ♖f3 66.♖a3+
♖f4 67.♖a8 67.♖a1 ♖e6 68.♖a7
(68.♖g2 ♖e1) 68...♖e1 **67...♖g1** Şimdi
artık maçın bitmesine 6 oyun kala du-
rum 4-2! Anand için işler iyice zorlaş-
tı özellikle de Siyah taşlarla böyle bir
oyun kaybedince toparlaması çok zor
olacak gibi duruyor.

0-1

Anand – Carlsen

9. Oyun

Analiz: Can Arduman

1.d4 Anand'ın bu oyunda d4 açı-
cağını kestirmek çok zor değildi çün-
kü daha önce oynamış olduğu e4 lerde
hiçbir şey elde edememişti.

1...♖f6 2.c4 e6 3.♖c3 ♙b4 4.f3 son

yıllarda yeniden popüler olan, Saemish sistemi. Amaç çift fili alıp merkezden ve şah kanadından saldırmak. Oldukça keskin bir sistem ve siyahlara da çok karşı sans veriyor. Ama Anand'ın bu kalan 4 oyunda bu oyundan sonra yalnızca bir beyaz taşlarla oyunu kalacağını göz önüne aldığımızda bu seçimi çok mantıklı. Ayrıca daha önce oynadığı Dünya Şampiyonluğu Unvan Maçında 1-0 geri düşükten sonra gene yardımına Şah-Hint savunmasına karşı oynadığı Saemish varyantı gelmişti!

4...d5 bir cins Ragozin'e dönüşüyor oyun diyebiliriz bu hamleden sonra.

5.a3 ♖xc3+ 6.bxc3 c5 7.cxd5 exd5 7...♗xd5 daha çok oynanan hamle.

8.e3 c4! Bu hamle ile Beyaz'ın filini b1-h7 çaprazına gelme şansı kalmıyor. Ayrıca vezir-kanadı erlerini de bir an önce hareketlendirmek istiyor.

9.♗e2 ♗c6 10.g4! hem filini g2'den geliştirmek hem de e4 sürebilmek için f6'daki atı g5 sürerek uzaklaştırmak amacıyla yapılmış çok amaçlı bence güçlü bir hamle. İyi çıkar veya çıkmaz ama bu konumdaki en iyi hamle gibi duruyor.

10...0-0 11.♗g2 ♗a5 bu fikir de oldukça mantıklı b3 karesindeki zayıflıktan yararlanıyor ve de istediği anda da beyazların c2 filini alma şansını yakalıyor o fili alırsa da e3 erine olan baskı artacaktır.

12.0-0 ♗b3 13.♗a2 b5?! 3 dakika gibi oldukça kısa bir süre düşündükten sonra oynanan bu hamle bence Carlsen'in bu sistemi iyi hazırlamadığını ve fikirlerini çok iyi bilmediğini gösteriyor. Çünkü şimdi şah-kanadından çok güçlü bir saldırı onu bekliyor ve doğru oyunla Anand çok üstün bir duruma geçebilir. 13...h6! bence bu hamle gerekliydi çünkü hem f6'daki e4 karesini kontrol eden atını en ideal yerde tutabiliyordu Siyah, hem de daha sonra ♗e8 oynayarakta e3'e baskı yapma şansını yakalayabiliyordu. Eğer Siyah;

14.h4 oynarsa o zaman da; 14...♗h7 var.

14.♗g3 a5 15.g5 ♗e8 16.e4 ♗xc1 17.♖xc1 ♗a6

Bu konuda Siyah artık inisiyatifi Beyaz'a kaptırdı ve gözüken o ki uzun süre savunmada kalacak. Anand istediği herşeyi yaptı: g5-sürdü atı kovdu, e4 sürdü merkezi ele geçirdi.

18.e5?! Anand büyük bir fırsatı kaçırıyor bu gibi durumlarda hızlı hücum çok önemlidir çünkü bir taraf vezir kanadından saldırırken diğer taraf şah-kanadından saldırıyorsa kimin saldırısı önce gelirse o oyunu kazanır genellikle. Şimdi Anand bir an önce f4-f5-f6 sürme şansını kaçırıyor ki bu durumda oyun bir anda şekil değiştirebilir. 18.f4! ♗c7 19.f5 ♗e8 (19...dxe4 20.♗xe4 b4 21.f6 b3 22.♗e2 ♗e6 23.♖f4+ ♗d5 24.♖h4 ♗h8 25.♗f3 ♗xe4 26.fxg7+ ♗xg7 27.♗xe4 ♗g8 28.♗e2 ♖d6 29.♗f6!+- ♖d7 30.♗xd5 ♖xd5 31.♗e5 ♖b7 32.g6!; 19...b4 20.f6 bxc3 21.♗af2+) 20.e5+ b4 21.e6! fxe6 22.f6 ♗f8 23.♗af2 bxc3 24.♗h5+-

18...♗c7! Siyah toparlanıyor.

19.f4 b4! Tek karşı şans onu da vakit kaybetmeden oynamalı yoksa şah-kanadına saldırı çok güçlü gelecek!

20.axb4?! 20.f5! artık bu hamle daha önceki varyantlarda olduğu gibi güçlü değil ama gene de oynanması gerekiyordu: 20...♗b5 (20...b3?! 21.♗af2 g6 22.e6 gxf5 23.♗xf5 ♗xe6 24.♗h6+ ♗g7 25.♖e3 ♗e8 26.♖e5+f6 27.gxf6+ ♗h8 28.♗f3!+-) 21.axb4 axb4 22.♗xa6 ♗xa6 23.f6 ♗xc3 24.fxg7 ♗xg7 25.♖f4 ♗g8 26.♖h4 ♗e2+! 27.♗xe2 c3=

20...axb4 21.♗xa6 ♗xa6 22.f5=

Anand sonunda oynadı bu hamleyi ama bir kalesini kırıştıktan sonra, iki kaleyi oyunda tutup şah-kanadından hücum etmenin gücünün çok daha fazla olacağı aşıkara olmasına rağmen ne-

dense bu devamıyolunu tercih etti.

22...b3 Burada iyi gibi gözüken iki seçenek vardı: 1-savunma hamlesi, 2-karşı atak hamlesi. Carlsen 2. seçeneği seçti. Eğer ilk seçeneği değerlendirseydi ne olabilirdi: 22...g6 23.fxg6 (23.e6 fxe6 24.f6 ♖d6!?) 23...hxg6! (23...fxg6?! 24.♗f6+ ♗b7 25.cxb4 ♗xb4 26.♖b1 ♗xf6 27.gxf6 ♖b6 28.♗e2 ♗c8 29.♖a1) 24.h4 bxc3 25.♖xc3 ♗e6=

23.♖f4 Anand çok uzun bir süre düşündükten sonra oynadı bu hamleyi belli ki konumundan memnun değil.

23...♗c7! Carlsen hızla oynadı bu hamleyi bunun bir sebebi de a6'daki atın gidecek iyi bir yeri olmaması burada hiç olmazsa şah-kanadına savunmaya gelebilir.

24.f6 g6 25.♖h4 ♗e8! 25...♗e6?? 26.♖h6 ♗e8 27.♗f4 b2 28.♗h4

26.♖h6 b2! Carlsen üst üste en iyi savunma ve karşı-atak hamlelerini oynamaya devam ediyor.

27.♗f4! b1♖+ Şimdi tahtada Carlsen'in iki veziri var! Ama hala konum oldukça karmaşık fakat bu karmaşık konumda Anand en bariz hamleyi göremiyor ve:

28.♗f1?? oynuyor! Oysa ki; 28.♗f1! ♖d1 tek hamle! 29.♗h4 ♖h5 30.♗hx5 gxh5 31.♗xh5 ♗f5 32.♗h3 ♗g6 33.e6 ♗xf6 34.gxf6 ♖xf6 35.e7 ♖xe7 36.♗e5 ♖b7+ 37.♗g2 ♖b1+ 38.♗f1 ♖a1 39.♗e3 ♗b8 40.h4=

28...♖e1 Anand basın toplantısının da; 28...♖d1 29.♗h4 ♖h5 30.♗hx5 gxh5 31.♗e3 ♗e6 32.♗xd5!+- varyantını gördüğünü ve heyecanlandığını, atını f1'e oynarken hala g3'te olduğunu farz ettiğinden ♖e1'i görmediğini söyledi. Artık maçın bitmesine 3 oyun kala iki kez de beyazlarla oynayacak olan Carlsen'e Şampiyon! diyebiliriz!

0-1

GM Mihalcishin'in gözünden

Dünya Gençler Şampiyonası

GM Adrian Mihalcishin
A Ulusal Kadın Takım Antr.
gmadrian@hotmail.com

Dünya 20 Yaş Altı Gençler Şampiyonası satranç dünyasında geleceğin şampiyonlarının kendilerini gösterdiği bir sahne olarak görülür. Bu şampiyonada oynayıp kazananlar arasında Spassky, Karpov, Kasparov ve Anand gibi dünya şampiyonları vardır. Ben de bu kategorideki son yıllarda düzenlenen şampiyonaların hemen hepsine katılmış biri olarak sanırım bu seneki şampiyona hakkında karşılaştırmalı bir değerlendirmede bulunabilirim.

Bu sene Dünya Gençler Şampiyonası FIDE Kongresi ile beraber, Suriye sınırındaki güzel Antakya şehrinde düzenlenecekti ki birkaç sene önce aynı kentte Dünya Kadınlar Şampiyonası oynanmıştı. Ancak geçen sene sınırda durum kötüleşti ve ilk olarak FIDE kongreyi güvenlik gerekçesiyle Estonya'nın başkenti Tallinn'e taşıdı. Organizatörlerin şampiyonayı üst seviyede düzenleyeceklerine dair verdikleri sözü tutacaklarını son ana kadar taahhüt etmesine rağmen ABD Başkanı Obama'nın Suriye'ye yönelik operasyon yapılacağı yönündeki tehdidi nedeniyle FIDE Türkiye Satranç Federasyonu'ndan şampiyonayı başka bir yere almasını istedi. TSF hızlı bir şekilde çalışarak İstanbul'a 60 km uzaktaki dinamik bir kent olan Kocaeli'de yeni bir organizatör buldu. Yeni yapılan The Ness Spa Hotel, İzmit'in hemen yanında yer alıyordu. Bazı federasyonlar yarışma öncesinde Antakya'nın tehlikeli bir yer olduğu gerekçesiyle oyuncularını göndermeyeceklerini açıklamışlardı. Bunların arasında ABD,

Almanya (FIDE takviminin belli olması ve herkesin turnuva tarihlerini bilmesine rağmen biraz tuhaf bir şekilde ulusal şampiyonaları aynı tarihlerdeydi.) Hollanda ve İspanya gibi ülkeler vardı. Yine de GM Hebden antrenörlüğünde İngiltere, GM Godena'nın çalıştırdığı İtalya ve GM Agrest ile İsveç gibi çoğu satranç ülkesi şampiyonaya katılabildi. Türkiye'nin yakın dostu Azerbaycan'ın sadece iki oyuncuyla, ki onlar da en kuvvetli oyuncular değillerdi, temsil edilmesi biraz garipti. Buna karşın gençler kategorisinde satrancın büyük bir patlama yaşadığı Hindistan ve Çin büyük delegasyonlarla katıldılar. Ayrıca çalıştırıcı olarak Elmar Magerramov (Birleşik Arap Emirlikleri), Ruslan Scherbakov (Endonezya), Farrukh Amonatov (Rusya) gibi ünlü büyükustalar da şampiyonadaydı. Tabii birçok oyuncu da Skype üzerinden çalıştırıcılarına danıştı.

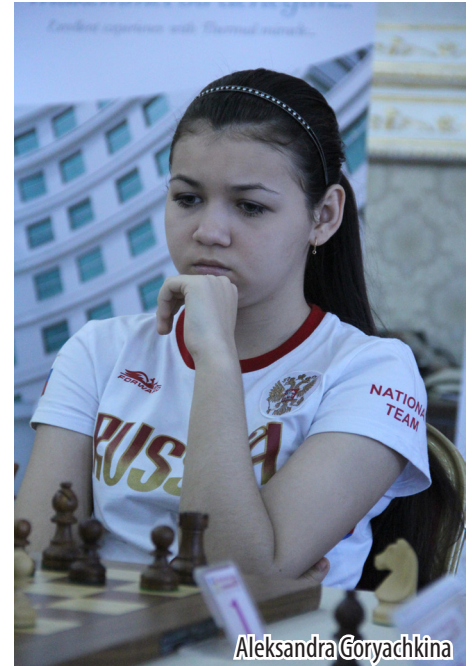

Yu Yangyi

Otel şehir dışındaydı, oyuncular sağlıklı bir şekilde boş zamanlarını ping pong oynayarak ve yüzerek geçirmeyi tercih ettiler, internet bağlantısının iyi olmaması da bunda bir etkendi şüphesiz. Boş günde Türkiye-Dünya futbol maçı oynandı, kazanan 11-10'luk skorla Dünya oldu. Oldukça iyi ve sert oynanan maçta Dünya takımının en iyisi Salem Saleh, Türk takımının yıldızı Alexander Ipatov'u sert bir müdahale sonucu sakatladı. Bunun sonucunda TSF Ipatov'a rövanş maçı için yasak koymak zorunda kaldı zira yeni bir sakatlık turnuva sonuna yaklaşırken Ipatov'un şanslarını olumsuz yönde etkileyebilirdi!

Turnuvanın en arkadaş canlısı ve birbirine yakın grubu Güney Amerikalı oyuncular. En büyük masayı oluşturan bu gruptan her zaman neşeli bağırış çığırışlar ve konuşmalar yükseliyordu.

Erkekler kategorisinde (FIDE bu

Aleksandra Goryachkina

kategoriye bazı gerekçelerle -herhalde Judit Polgar yüzünden olacak- "Açık" demeyi tercih ediyor!) 134, kızlar kategorisinde ise 68 yarışmacı vardı. Eskiden dünya gençler şampiyonu olmak bütün yetenekli genç satranççıların hayaliydi, belki Fischer ve Tal hariç. Günümüzde ise en iyi genç satranççılar zaten satrancın zirvesinde kendilerini kabul ettirmiş durumda ve böyle şampiyonalara katılmamayı tercih ediyorlar. Carlsen, Caruana ve Giri zaten başka bir seviyede. Diğer kuvvetli isimlerden Wesley So Amerika'da üniversite eğitimine başladı belki ama Sjuginov, Zhrebukh, Dubov ve Rapport gibi isimlerin aslında böyle bir şampiyonluk unvanı elde etmelerine ihtiyaçları vardı. Bunun faydalarını anlamak için üç sene önce gençlerde şampiyon olan Andreikin örneğine bakmak yeterli. Kadınlarda ise bütün dünya şampiyonları daha önce gençlerde de şampiyon olmuştu, sadece Hou Yifan ve Ushenina hariç ki onların da daha küçük yaş kategorilerinde birincilikleri var.

Turnuvarın erkeklerde bu seneki favorileri arasında Türkiye'yi temsil eden geçen senenin şampiyonu Alexander Ipatov, Çinli oyuncular, Rus Eliseev, İsveçli Grandelius, Polonyalı Duda, Hindistan takımından bir oyuncu ve geçenlerde antrenörünü değiştiren Birleşik Arap Emirlikleri'nden hırslı Salem vardı. Salem artık GM Kengis ile değil, zamanında Kasparov'a da antrenman partnerliği yapmış GM Elmar Magerramov (Magerramov'un Dubai'ye yerleşmesinin üzerinden 20 yıl aradan sonra Kasparov ile Kocaeli'nde sıcak bir buluşmaları oldu) ile çalışıyor.

Kızlarda ise şampiyon adayları Romanya'dan Irina Bulmaga, Rus oyuncular Alina Kashlinskaya ve Aleksandra Goryachkina, Belgrat'taki Avrupa Şampiyonası'nda Dünya Şampiyonası'na katılmaya hak kazanan Gürcü Arabidze, eski şampiyon

Perulu Deysi Cori, Hintli ve Çinli oyuncular.

Erkeklerde başlangıçtan itibaren liderliği ele geçiren isim Çin'in en kuvvetli genci Yu Yangyi oldu ama sekizinci turdan sonra onu geçen senenin şampiyonu Ipatov yakalamayı başardı. Ancak tam da bu anda Yu hızını fantastik bir şekilde daha da artırarak son tura Ipatov'un bir puan önünde girmeyi başardı. Böylece son tur partisini bronz madalyanın sahibi olan Hintli Vidit ile berabere yapma şansına sahip oldu. Yu'nun 11.5/13 ve onu takip eden Ipatov'un 11/13'lük skorları Dünya Gençler Şampiyonası tarihinde rekor skorlardı. Yu'nun Çin Milli Takımı'nın kuvvetli bir oyuncusu olacağı kesin ve kendisi ülkesini kasımda Antalya'da düzenlenecek Dünya Takımlar Şampiyonası'nda temsil edecek.

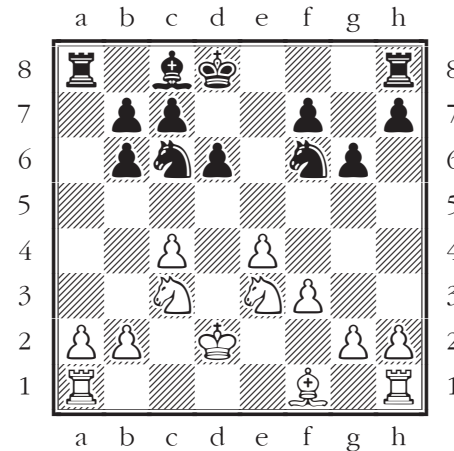
Yu Yangyi - A.R. Saleh Salem

Çinli oyuncunun tekniğini ve oyununu örnekleyen tipik bir parti.

1.e4 e5 2.♖f3 ♘c6 3.d4 exd4 4.♗xd4 ♗b4+

Beyazın hücum seçeneklerini kısıtlayan modern bir varyant.

5.c3 ♗c5 6.♗e3 ♗b6 7.♗f5 g6 8.♗xb6 axb6 9.♗e3 ♗f6 10.f3 ♖e7 11.c4 ♖b4+ 12.♖d2 ♖xd2+ 13.♗xd2 d6 14.♗c3 ♗d8

15.♗e2

Kritik bir an. Beyaz çaresizce başka varyantlar da denedi: 15.f4 ♗e8 16.♗d3 ♗b4 17.♗b1 ♗d7 18.♗ed5 ♗xd5 19.cxd5 ♗c5 20.♗c2 f5 21.exf5 ♗xf5 22.♗ae1 ♗f8 23.g3 c6 24.b4 ♗a6 25.dxc6 bxc6 26.b5 cxb5 27.♗b3 ♗c5 Siyah başarılı bir şekilde savundu, Wang Hao (2743)-Aronian, L (2813)/ Stavanger 2013; 15.♗d3 ♗e5 16.♗c2 (16.♗e2 ♗e8 17.g4 ♗fd7 18.h4 ♗c5 19.♗ed5 h6 20.♗f6 ♗h8 21.g5 ♗e6 22.♗e3 ♗d7 23.f4 keskin bir oyunla, Rublevsky, S (2695)-Sargissian, G (2671)/Khanty-Mansiysk 2013) 16... h5 17.f4 ♗eg4 18.♗ed1 h4 19.h3 ♗h6 20.♗e3 c6 21.♗hf1 ♗e8 22.♗ae1 ♗h5 23.♗f2 ♗g3 24.♗f1 ♗xf1+ 25.♗fxf1 ♗c7 0-1 Najer, E (2633)-Akopian, V (2691)/Khanty-Mansiysk RUS 2013 (61) Siyah sorunsuzca pozisyonu tuttu.

15...♗e8 16.♗ae1 ♗d4 17.♗hd1 c6 18.♗f1 ♗c7 19.♗e1 ♗e6

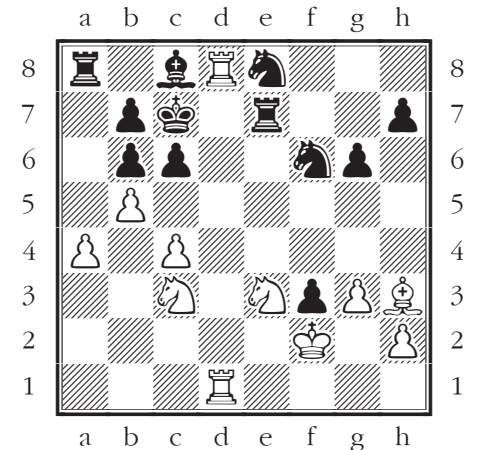
GM Miroshnichenko'nun önerisi çok ilginç: 19...♗f5 20.♗c2 ♗d7 21.♗f2 ♗e7 f7-f5 oynamak amacıyla.

20.b4 ♗d7 21.♗f2 ♗g7 22.♗d4 f5 23.a4 ♗f6?!

Her Sovyet oyuncusu merkezi kapatmaya çalışırdı 23...f4 24.♗c2 ♗e5

24.♗cd1 ♗e6 25.g3 Yu doğru bir zamanda atak başlatıyor.

25...fxe4 26.♗h3 ♗e7 27.♗xd6 ♗ge8! 28.♗d8 exf3 29.b5

29.c5 bxc5 30.b5 ile oyunu hızlandırmak da mümkündür

29...♖b8?

Çok daha iyisi 29...♖e5 30.a5 bxa5 31.b6+ ♗xb6 32.♖xc8 ♖xc8 33.♗xc8 ♗c7 34.♗h3 ♖h5

30.a5

30.c5 bxc5 31.b6+ ♗xb6 32.♖xc8 ♖xc8 33.♗xc8 ♗a5 34.♖d3 ♗b4 sonrası henüz çok da belli olmayan bir pozisyona yol açardı

30...♗d7?

Son hata, pozisyon hala belirsiz kalabilirdi eğer 30...bxa5 31.b6+ ♗xb6 32.♖xc8 ♖xc8 33.♗xc8 ♗c7 34.♗h3 ♗d6 35.♗xf3 ♗de4 36.♗xe4 ♗xe4 varyantı oynansaydı.

31.♖xc8+ ♗xc8 32.♗ed5 cxd5 33.♗xd5 ♖g7 34.♗xb6+ ♗c7 35.♗xd7 ♖a8 36.b6+ ♗c6 37.♖d5 ♖xa5 38.♖xa5 ♖xd7 39.♗xd7+ ♗xd7 40.♗xf3 1-0

S.P. Sethuraman -Alexander Ipatov

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♗c3 ♗e7 4.cxd5 exd5 5.♗f4 c6 6.e3 ♗f6

Aleksandr popüler 6...♗f5 7.g4 (7.♗ge2 ♗d7 8.♗g3 ♗g6 9.♗e2 ♗gf6 10.h4 h5 11.♗f3 ♖b6 12.♖e2 a5 13.0-0 ♖a6 14.♖d2 0-0 15.♖d1 ♗d3 16.♖e1 g6 17.♖d2 üstünlükle, Kanarek, M (2483)-Koksal, E (2207)/Kocaeli 2013) devam yolunu oynamak istemiyor

7.♗d3 ♗g4 8.♗ge2 ♗h5 9.f3 ♗g6 10.e4 0-0 11.e5 ♗e8 12.♗e3

Birçok oyuncu alan avantajını elde ettikten sonra rok atıp sakın bir oyun planı seçerdi. 12.♗xg6 hxg6 13.0-0

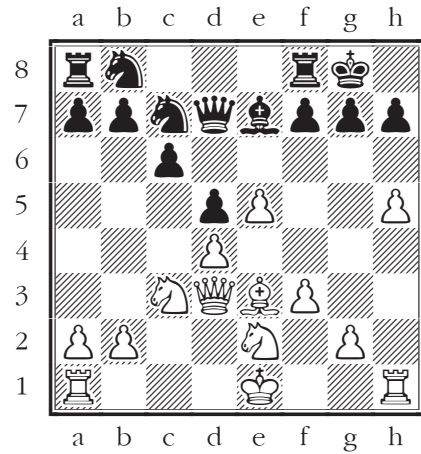
12...♖d7

Daha pozisyonel bir devam yolu 12...♗d7 13.f4 ♗xd3 14.♖xd3 f5 olurdu, ♗e8-c7-e6 manevrasıyla merkezi bloke etme fikriyle.

13.h4!?

Tam yol ileri, ama daha pragmatik 13.0-0 olurdu.

13...♗c7 14.h5 ♗xd3 15.♖xd3

15...f6!

Tam zamanında! Merkezdeki bu karşı darbe olmasaydı beyazın atağı can sıkıcı olabilirdi.

16.f4

Siyahın daha iyi şanslara sahip olduğu keskin bir oyun 16.exf6 ♗xf6 17.0-0-0 ♗ba6 18.g4 ♖ae8 19.♗b1 b5 hamleleri sonrasında ortaya çıkabilirdi.

16...fxe5 17.dxe5

Beyazın oyunu 17.fxe5 ♗ba6 18.0-0-0 ♖g4 varyantından sonra sıkışık bir hal alırdı. Ama şimdi Siyahın merkezi ilerlemeye başlıyor.

17...c5 18.0-0-0

Beyaz için daha güvenlisi 18.♖d1 d4 19.♗e4 ♖g4 20.♗f2 ♗c6 olurdu.

18...d4 19.♗e4

19.♖c4+ ♖e6 20.♖xe6+ ♗xe6 21.♗d5 ♗c6 22.♗d2 ♖ad8 hamlelerinden sonra oluşan siyah için açıkça iyi olan oyun sonu Beyazın hoşuna gitmemiş olacak.

19...♖e6!

Açmazdan kurtuluyor ve hücumu başlatıyor.

20.♗d2 ♖xa2 21.f5 ♗c6!

Bu güçlü karşı darbe oyunun sonucunu belirliyor.

22.♗2c3

Beyaz nihayet planladığı hücumun kolayca çürütüldüğünün farkına vardı: 22.f6 ♗xe5 23.♖g3 ♗xf6 24.♗xf6+ ♖xf6 25.♖xe5 ♖b6

22...dxc3 23.♗xc3 ♖ad8 24.♗d6 ♗g5+

24...♗e8 basit bir alternatif olurdu.

25.♗c2 ♗a6 26.♖e4 c4

Aynı şekilde 26...♗cb4+ 27.♗xb4 cxb4 de kuvvetliydi.

27.♗xc4 ♖a4+ 28.b3 ♖xb3+ 29.♗xb3 ♗c5+ 0-1

Kızlarda liderlik mücadelesi ilk olarak Alina Kashlinskaya ve özellikle Irina Bulmaga arasında geçti ama turnuva 13 tur yerine 9 tur olsaydı tamamen farklı sonuçlar ortaya çıkacaktı! Uzun süren 13 turluk bir turnuva kızlar kategorisinde her şeyin değişmesine yol açabiliyor. Liderler bir anda arka arkaya kaybetmeye başladılar! Öyle ki son tura girilirken 15 yaşındaki Aleksandra Goryachkina, henüz 13 (!!) yaşındaki Kazak Abdumalik'in bir puan önündeydi. Aleksandra son tur partisini rahatça kazandı ve Dünya Gençler Şampiyonası tarihindeki en genç şampiyon oldu. Kazakların 13 yaşındaki umudu Abdumalik Padmini'ye karşı zor bir konumu kurtararak ikinci olurken, Kashlinskaya ancak bronz madalyayı kazanabildi. Bu da gençler arasındaki yarışmalarda favorilerin her zaman zorlandığını gösteren bir başka örnek oldu.

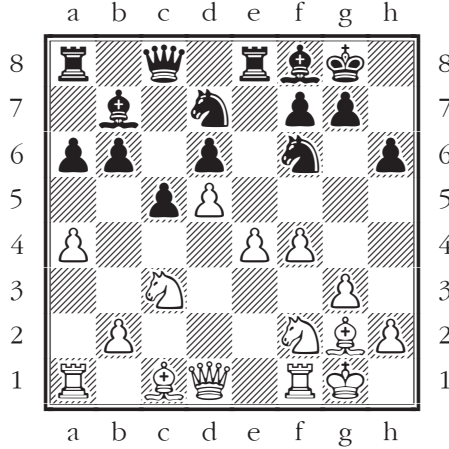
Aleksandra Goryachkina - Mitra Hejazi pour

1.d4 ♗f6 2.c4 e6 3.♗f3 b6 4.g3 ♗b7 5.♗g2 c5

Yetenekli İranlı'dan oyunu Benoni formasyonuna çeviren keskin bir yak-

laşım.

6.d5 exd5 7.♖g5 h6 8.♗h3 ♔c8
9.cxd5 d6 10.♗c3 ♕e7 11.0-0 a6
12.a4 0-0 13.e4 ♘bd7 14.f4 ♖e8
15.♗f2 ♕f8

16.g4! Aleksandra önceleri pozisyonel olan stilini daha keskinleştirdi.

16...c4 17.h4

17.g5 h×g5 18.f×g5 ♗h7 19.♕e3
♗c7 20.♗h5 ♗e5 21.♗g4 daha dakik olurdu

17...♗c5 18.g5 h×g5 19.h×g5 ♗fd7
20.♕e3 ♗d8

Daha iyisi 20...♗b3 21.♗b1 ♗dc5 ile karşı atağa geçmekti

21.♗h5 g6 22.♗h3 ♕g7 23.♗g4
♕c8 24.♗h4

24.♗h6+ ♕xh6 25.♗xh6 ♗b3
26.f5 ile Bayonet hücumu mümkündü.

24...f5?

Siyah tehlikedeydi ama yine de
24...♗a7 direnç şansları sunardı.

25.♗h6+ ♕f8 26.♕f2!

Merkezde hat açmaya hazırlanıyor.

26...f×e4 27.f5 g×f5 28.♗f5!
♕g8 29.♗xg7 ♕xg7 30.♗h6+ ♕g8
31.♗g6+ 1-0

Turnuvayı genel olarak değerlendirdiğimde Çinli oyuncuların yakında ülkelerinin en kuvvetli oyuncuları haline geleceklerini söyleyebilirim. Aynı şeyi Ipatov, Ter Sahakyan ve Hintli oyuncular için de söyleyebiliriz. Diğer oyuncular ise bilgisayar sendromu dediğimiz şeye sahip: Pozisyonları Beyaz üstün şeklinde değil de "Houdini +1 avantaj veriyor." diye korkunç bir şekilde değerlendiriyorlar. Bu, oyuncuların özellikle klasik pozisyonlarda çok kötü bir konumsal anlayışa sahip olmasına yol açıyor. (Carlsen bile klasik pozisyonları yeterince iyi anlamıyor, inanmayan Caruana'ya karşı bu sene Moskova'da oynadığı partiye bakabilir!) Özellikle taşları nasıl ve ne şekillerde kırıştıkları, antrenörleri için adeta bir kâbus.

Kızlar arasında ise oyun düzeyi ciddi bir şekilde düşmüş durumda, özellikle de Çinli kızlarda bunu gözlemlemek mümkün. Bu turnuvada gelecekte dünyanın zirvesinde yer alabilecek herhangi bir isim göremedim kazananlar haricinde.

Kapanış törenine Avukatlar Konferansı için konuk konuşmacı olarak tesadüfen İstanbul'da bulunan Garry Kasparov ve FIDE Asbaşkanı Ali Nihat Yazıcı katıldı. Garry konuşmasında 1980'de Dortmund'da kazandığı Dünya Gençler Şampiyonası'ndan bahsetti. O şampiyonada 10,5/13'lük bir skorla ikinci Nigel Short'un bir buçuk puan önünde birinciliği elde etmişti. Ipatov'u fantastik skorundan ötürü tebrik eden Kasparov, Ipatov için talihsiz bir şekilde Çinli Yu'nun daha da iyi olduğunu söyledi. Yu'nun oyunlarını izleme fırsatı bulan Garry'ye göre Yu Avrupa tarzında satranç oynayan ilk Çinli oyuncu. Genç satranççı gelişmesini sürdürürse çok iyi yerlere gelebilir. Garry ayrıca Dünya Gençler Şampiyonası'na katılıp katılmama konusunda zamanında Botvinnik'le yaşadığı tartışmadan söz etti. "Orada kazanacağın hiçbir şey yok." diyen çalıştırıcısı Botvinnik'e

rağmen turnuvaya katılıp kazanan Kasparov'a göre bu turnuvalar geleceğin dünya şampiyonları için çok önemli. Belki gençlerde şampiyonluk elde eden herkes ileride büyük bir oyuncu olamıyor ama bu turnuvayı kazanamayan Ivanchuk ve Shirov gibi isimler de adeta bir kural olarak dünya şampiyonu olamıyor!

Kasparov şimdilerde New York'ta yaşıyor, yeni bisikletiyle ünlü Central Park'ta her sabah 8'de 10 km bisiklet sürüyor ve eşinin zorlamasıyla sıkı bir diyet programı uyguluyor. Böylece Garry hayatında yeni mücadelelere hazır bir halde.

Şimdi de gençlerin oyun düzeyine gelelim. Açıkça görülüyor ki güçlü analiz motorlarıyla çalışmaları satranç yeteneklerine büyük zarar veriyor. Klasik partilere veya oyun sonu bilgisine önem veren yok. Tek önemli şey Houdini'nin ne söylediği! Özellikle bir tur benim için tuhaftı: 2000 Elo seviyesinde birkaç Türk oyuncu 2500 Elo'lu rakiplerini feci şekilde yenmişti. Hatalarını analiz ettiğimde oyuncuların seviyelerinin aşağı yukarı aynı olduğunu gördüm. Türklerin reytingleri oyun kuvvetlerinin yaklaşık 200 puan aşağısında, rakiplerinkine ise aynı şekilde gerçek kuvvetlerinin 200 puan üzerindeydi! Şimdi gençlerin tipik ve oldukça temel hatalarına bir göz atalım.

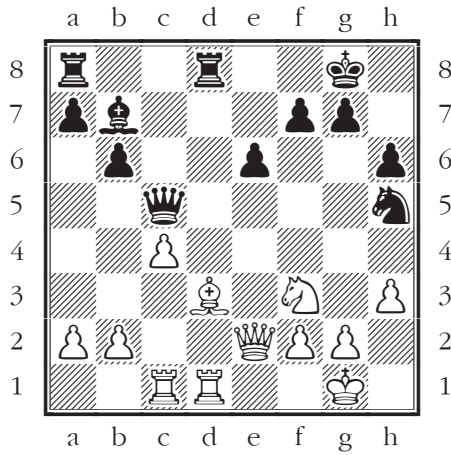
Gençlerin hesaplama yetenekleri son zamanlarda zayıfladı:

**Robin-Alexandru Dragomirescu -
Radoslav Dimitrov**

Bazen oyuncular o kadar basit taktileri gözden kaçırdılar ki antrenörleri inanmadı.

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♗c3 d×e4 4.♗×e4
♗d7 5.♗g5 ♗gf6 6.♕d3 e6 7.♗1f3
♕e7 8.♗e2 h6 9.♗e4 ♗×e4 10.♗×e4
♗f6 11.♗e2 c5 12.d×c5 ♕×c5 13.0-0
0-0 14.c4 b6 15.♕e3 ♕b7 16.♗fd1
♗c7 17.h3 ♗fd8 18.♗ac1 ♗h5

19.♔xc5 ♖xc5

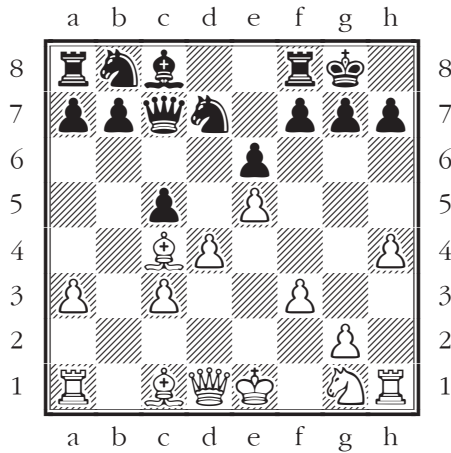

Beyaz ♖h5-f4 tehdidinde bir çare bulmalıydı. 20.♖e3 oynanabilirdi fakat Beyaz bunun yerine çok talihsiz bir hamle seçti:

20.♔e4?? ♖g3! 0-1

Sahaj Grover – Wei Yi

1.d4 ♖f6 2.c4 e6 3.♗c3 ♔b4 4.f3 0-0 5.e4 d5 6.e5 ♖fd7 7.a3 ♔xc3+ 8.bxc3 dxc4 9.h4 c5 10.♔xc4 ♖c7

11.♖d3??

Dikkatsizce, en ufak bir hesap yapmadan oynanmış bir hamle. Eskiden büyükustalar daha dikkatliydi.

11.♖c2 cxd4 12.cxd4 ♗xe5 13.dxe5 ♖xe5+ 14.♔f2 ♖d4+ (14...♖xa1? 15.♔b2) 15.♔e2 ♖e5+ 16.♔f2 ♖d4+

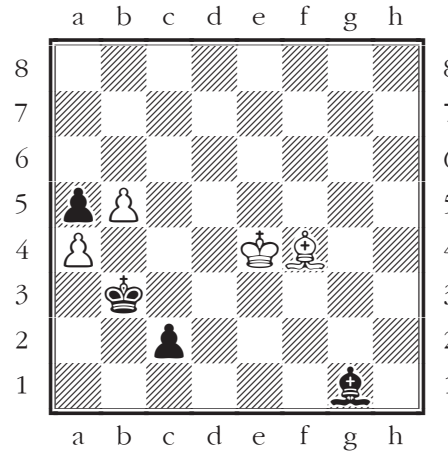
11...cxd4 12.cxd4 ♗xe5 13.dxe5 ♖xe5+ 14.♔e2 ♖xa1 15.0-0 ♖f6

Beyaz terk edebilir!

16.g4 ♗d7 17.♔g5 ♖e5 18.♔e7 ♗e8 19.f4 ♖c7 20.♔d6 ♖b6+ 21.♔g2 ♗f6 22.g5 ♗d5 0-1

Oyun sonunda yaşanan problemlere örnek:

Camille De Seroux -Anna Styazhki-na

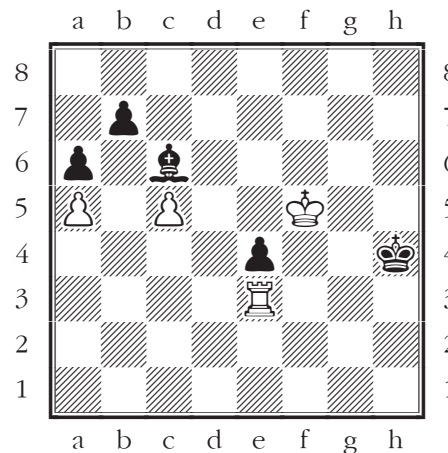

56.♔d3??

Beyaz 56.♔d5! ♔xa4 57.♔c4 ve sonrasında c2 piyonuna giderek kolayca berabere yapabiliirdi!

56...♔b2 57.♔c4 c1♖+ 58.♔xc1+ ♔xc1 59.♔c3 ♔f2 60.♔b3 ♔d2 61.♔a3 ♔c3 0-1

Aleksandra Goryachkina -Meri Arabidze

89.♔xe4??

Capablanca birçok kuşak satranççıya kalite üstteyken avantajı değerlendirmenin en iyi yolunun piyon karşılığı onu geri vermek olduğunu öğretti. Ama genç kızlar bu öğüdü otomatik olarak uyguluyorlar.

Doğru varyant: e4 piyonunu ilerlemeye zorlamak gerekiyordu 89.♔b3 ♔d5 90.♔b6 e3 (90...♔h5 91.♔e5 ♔c6 92.♔xc6! ancak şimdi! 92...bxc6 93.♔xe4 ♔g6 94.♔e5) 91.♔f4 ♔c6 92.♔b2 ♔h5 93.♔xe3 ♔g6 94.♔f2! ve şah c7 karesine geldikten sonra kalite fedası kazanır.

89...♔xe4+ 90.♔xe4 ♔g4 91.♔e5

Bazı oyunlarda şampiyonun yanında büyük bir şans faktörü de vardı. Örneğin Cori üç hamle tekrarını yapmadan zamandan kaybetti. Burada da Arabidze basit bir piyon oyun sonunu kaybetmeyi başarıyor.

91...♔f3 '!

Doğru devam yolu-şahla etraftan dolanmak gerek.'

92.♔d6 ♔e4 93.♔c7 ♔d5 94.♔b6 ♔c4 ??'

Tek ve basit devam yolu 94...♔d4

95.c6 bxc6 96.♗xc6 ♔e5! ve ikinci defa yandan yaklaşarak c7 veya c8 anahtar karelerini ele geçirmekti. 97.♗b6 ♔d6 98.♗xa6 ♔c7

95.c6

'!' Şimdi siyah şah c7 karesine gelemiyor.

95...bxc6 96.♗xa6 c5 97.♗b6 ♔b4 98.a6 c4 99.a7 c3 100.a8♖ ♔b3 101.♖a1 1-0

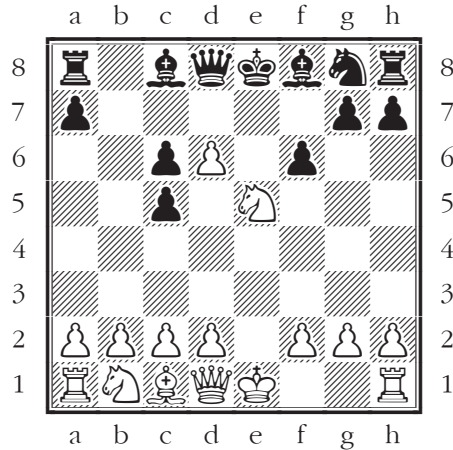
Planlama ve taş değişiminde sorunlar:

Simone De Filomeno -Urii Eliseev

1.e4 c5 2.♗f3 ♔c6 3.♗b5 d6 4.♗xc6+ bxc6 5.e5 f6 6.exd6 e5!?

Yeni ve çok ilginç bir fikir, Siyah biraz bozulmuş bir Maroczy yapısında merkezi kontrol etmek istiyor.

7.♗xe5?!

Çok heyecanlı bir hamle. Neden rakibin piyon yapısındaki zayıflıkları değerlendirmeye çalışmamalı?

7.♗h4 g6 8.d3 ♗xd6 9.♖e2 ♖e7 10.♗d2 g5 11.♖h5+ ♖f7 12.♖xf7+ ♗xf7 13.♗hf3; ya da sakince 7.♗a3 ♗xd6 8.♗c4 ♗e7 9.d3

7...fxe5 8.♖h5+ ♗d7 9.f4 ♗xd6 10.fxe5 ♖e7 11.d4 cxd4 12.♗f4 ♗f6 13.♖e2 ♗xe5!

Oyunu bitirmenin en basit yolu

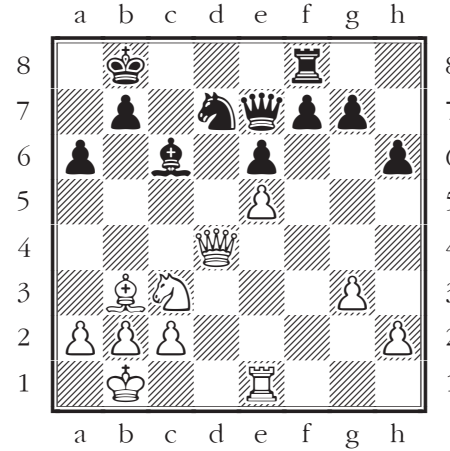
14.♗xe5 ♖e8

Beyaz terk etti. Böyle bir performansa ne denebilir ki? Dünya şampiyonasında oynamaya veya binlerce kilometre seyahat etmeye değer mi böyle bir oyun?

0-1

Tamas Petenyi -Nils Grandelius

1.e4 c5 2.♗f3 d6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 a6 6.♗c4 e6 7.♗b3 ♗bd7 8.♖e2 ♗c5 9.♗g5 ♗e7 10.f4 h6 11.♗xf6 ♗xf6 12.0-0-0 ♖c7 13.♖he1 ♗d7 14.♗b1 0-0-0 15.e5 dxe5 16.fxe5 ♗e7 17.♖f3 ♖hf8 18.♗f5 ♗c6 19.♗xe7+ ♖xe7 20.♖f2 ♖xd1+ 21.♖xd1 ♗d7 22.♖e1 ♖g5 23.g3 ♗b8 24.♖d4 ♖e7

25.♗a4?

Niçin? Sadece tempo kaybı yahut rakibin taşların konumundaki değerlerini anlamadığı umuduyla oynanmış.

Doğal 25.♗e4 hamlesi doğrudur.

25...♖c5?

İsveçli büyükusta acaba c6 karesindeki filinin kötü olduğunu mu düşünüyor?

25...b5 26.♗b3 ♖c5 Siyahın vezirleri kesmek istemesi Beyazın konumunun kötülüğünü gösteriyor zira beyaz fil çok kötü.

26.♖g4?

Ne? Üstelik Beyazın rüyası gerçek-

leşmiş ve Siyah oyun sonunda birçok zayıflıkla oynamak zorunda kalacakken.

26.♖xc5 ♗xc5 27.♗xc6 bxc6 28.♗c1

26...♗xa4?

26...b5 Bir kez daha fillerin kırıışılmasını önlemek gerekiyordu.

27.♗xa4 ♖f2 28.♖d1 ♖c8 29.♖f1

Artık beyazın büyük bir avantajı var. Bundan sonrası bizim açımızdan önem

Alexander Ipatov

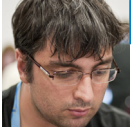
taşıyor.

29...♖g2 30.♖xf7 ♖c7 31.b3 ♖c6 32.♖xg7 ♗xe5 33.♖xc7 ♗xc7 34.♖d4 ♖d6 35.♖c3+ ♗b8 36.♗c5 ♗c6 37.♗e4 ♖d1+ 38.♗b2 ♖e2 39.♗c5 e5 40.♖d3 ♖f2 41.♖c4 ♗a7 42.♗xa6 ♖xh2 43.♗c5 ♖xg3 44.♗d7 ♖e1 45.♖c5+ ♗a8 46.♖f8+ ♗a7 47.♖c5+ ♗a8 48.♖f8+ ♗a7 49.♖xh6 ♖d1 50.♖e3+ ♖d4+ 51.♖xd4+ exd4 52.a3 b5 53.♗c1 ♗b7 54.♗d2 ♗c7 55.♗c5 ♗d6 56.♗d3 ♗d5 57.♗e2 ♗e4 58.♗f2+ ♗d5 59.♗g4 ♗e4 60.♗f6+ ♗e5 61.♗e8 ♗a7 62.♗d3 ♗d5 63.♗f6+ ♗e5 64.♗g4+ ♗f5 65.♗h2 1-0

Bilbao Ustalar Turnuvası

Bilbao'da Aronian Egemenliği

Aronian'ın kazandığı Bilbao Ustalar Turnuvası 07-12 Ekim 2013 tarihlerinde gerçekleşti

FM Tarik Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

İspanya'nın özerk Bask bölgesinin başkenti olan Bilbao ülkemizde ve dünyada daha çok Basklı haricinde başka etnik kökenlerden futbolcu oynatmayan futbol takımıyla tanınır. Bu etnik milliyetçi tutumlarını tasvip etmesek de Bilbao son yıllarda tıpkı İspanya'da Endülüs özerk bölgesinde yer alan Linares kenti gibi satrançla özdeşleşir hale geldi, hatta denilebilir ki finansman problemi nedeniyle artık düzenlenmeyen ve bir zamanlar satrancın "Wimbledon"ı olarak anılan Linares Turnuvası'nın yerini aldı. Satrancın Wijk aan Zee ya da yeni adıyla Tata Steel gibi en prestijli turnuvalarının dahil olduğu "Grand Slam Satranç Birliği" organizasyonunun final ayağı olan turnuva, her yıl dünyanın en iyi oyuncularını ağırlıyor. Bu sene FIDE takvimi ve özellikle yaklaşan Dünya Şampiyonluğu Maçı yüzünden turnuva önceki yıllara göre eski kuvvetinde olmasa da Bilbao Ustalar Finali, yine de artık yavaş yavaş geride bırakmaya hazırlandığımız 2013'ün en önemli turnuvalarından biriydi.

Dünya iki numarası Aronian, Azeri yıldız Mamedyarov, son zamanlarda tekrardan yükselen bir form yakalayan İngiliz Adams ve Fransızların umudu genç Vachier-Lagrave çift turlu döner sistemle oynanan turnuvaya katılan oyuncular. Galibiyete üç puan ve beraberliğe bir puanın verildiği futbol puanlama sistemini kullanan turnuvada

kazanan, puan sisteminden bağımsız olarak mağlubiyet almadan iki galibiyetle turnuvayı bitiren Levon Aronian oldu. Aronian'ı Vachier-Lagrave'ı iki partide de yenmeyi başaran ancak Aronian'a kaybeden Adams takip etti. Mamedyarov Vachier-Lagrave'a kaybettiği parti haricinde bütün partilerini berabere bitirip kötü bir turnuva geçirirken, aynı parti Vachier Lagrave'nin turnuvadaki tek tesellisi oldu ve genç Fransız turnuvayı bir galibiyet ve iki beraberlikle kapattı. Fransız satranççının bu kötü performansında ikinci turda Adams'a zamandan kaybettiği tamamen berabere oyun sonu ve Aronian'a karşı gidip gelen oyunda kazancı kaçırdığı talihsiz partilerin büyük etkisi oldu kuşkusuz.

Aronian dâhil hiçbir satranççının oyun kalitesi olarak en iyi seviyesine ulaşmadığı turnuva buna karşın hataların da eşlik ettiği zevkli mücadelelere

sahne oldu. GM Joshua Friedel'in analiziyle onlardan belki de en heyecanlı olanını inceleyelim ve Levon Aronian'ı parlak kariyerine eklediği bu birincilikten ötürü kutlayarak yazıyı sonlandıralım.

Vachier-Lagrave - Aronian
Bilbao 2013

Analiz: GM Joshua Friedel

1.c4 ♘f6 2.♘c3 e5 3.♘f3 ♘c6 4.g3 g6 5.♗g2 ♗g7 6.0-0 0-0 7.d3 h6 8.b4 d6 9.♞b1 a6 10.a4 ♘e7

Son derece normal görünmesine rağmen daha önce sadece birkaç defa oynanmış bir hamle. 10...♗e6 11.b5 a×b5 12.a×b5 ♘e7 ile daha önce yüzlerce partinin oynandığı standart bir İngiliz Açılışı pozisyonuna ulaşılır.

11.♗a3

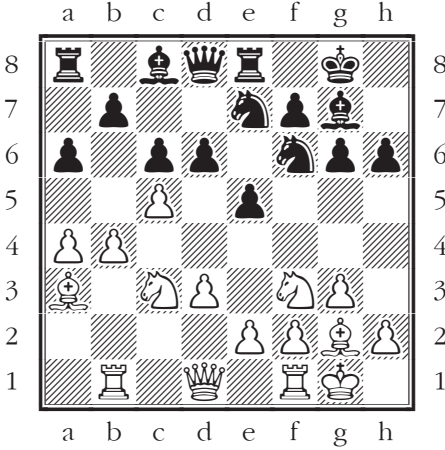
Vachier bu hamlesiyle oyunu daha önce test edilmemiş bir konuma ulaş-

tırıyor. 11.b5 a×b5 12.a×b5 normal bir oyuna yol açardı.

11...c6 12.c5!?

Beyaz, Siyahın merkezini parçalamak istiyor.

12...♖e8

13.e4

Bu hamle her zaman iki taraf için de tehlikelidir. Eğer Beyaz d4 oynatabilirse merkezde alan avantajına sahip olur. Fakat eğer oynayamazsa g2 fili çok kötü de kalabilir.

13...♙g4

Aronian bahsedilen tehlikenin farkında, böylece geçici olarak da olsa d4'ü engelliyor.

14.♖b3 ♘d7

Aronian'ın taşlarını güzelce yeniden konumlandırıyor.

15.♘d2

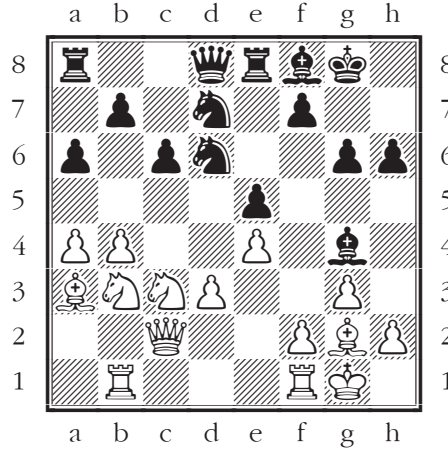
15.c×d6 ♘c8 16.b5 a×b5 17.a×b5 ♙e6 18.♖b2 c5 d4 sürmek artık olanaksız olduğu ve d6 piyonu da bir sonraki hamlede alınacağı için bu konumda siyah taşları tercih ederdim.

15...♘c8

16.♖c2 ♙f8 17.c×d6 Bu hamle siyah taşlara konumlanabilecekleri yeni kareler sağlıyor. 17.♘d1!? ile c5'i koruyup atı e3'e getirmek ilginç bir deneme

olurdu.

17...♘d6 18.♘b3

18...b5!

Aronian konumu ne kadar iyi anladığını gösteriyor. c6 zayıflığı önemli değil ve a3'teki beyaz filin önü kapanmış durumda.

19.h3?! Bu hamle hoşuma gitmedi, zira Siyahı zaten oynamak istediği bir hamleyi oynamaya zorluyor. 19.♙c1 ile filin konumunu düzeltmek mantıklı görünüyor, gerçi burada da Siyah bütün açılış problemlerini çözmüş durumda.

19...♙e6 20.♖fd1 b×a4 21.♘a4 ♘b5

Siyahın üstünlüğü ele geçirdiği açıkça görünüyor.

22.♙b2 ♙×b3! e6 fili iyi bir taş olabilir ancak d4 karesinin kontrolü bu pozisyonadaki en önemli unsur.

23.♖×b3 c5 24.♖bc1 ♖b8

En dakik hamle. 24...c×b4 25.♖c6 Beyaza gereksiz yere karşı oyun fırsatı verirdi.

25.♖a2?! 25.b×c5 kalite fedası fikriyle bu hamle Beyazın en iyi seçeneği gibi görünüyor. 25...♘d4 26.♖a2 ♘e2+ 27.♙h2 ♘×c1 28.♖×c1 ve Beyazın hissedilir derecede karşı oyunu mevcut.

25...c×b4 26.♖c6

24. hamlede parantez içerisinde bahsedilen varyanta göre önemli bir fark yokmuş gibi görünebilir ama ♖b8 ve ♖a2 hamlelerinin ekstra olarak oynanmış olması Siyahın işine geliyor.

26...♙g7 27.d4 b3!

Ve bu hamle de neden ♖b8 ♖a2 hamlelerinin oynanmasının Siyahlar için iyi olduğunu gösteriyor.

28.♖b1 e×d4 29.♙×d4+ ♘×d4 30.♖×d4

Siyah artık açıkça üstün fakat konum hala karışık.

30...♖a5?

Bu hamle kazancı elinden kaçırıyor. 30...♙g8 ile şahı her iki ateş hattından (a1-h8 çaprazı ve yedinci yatay) da kurtarmak bana en iyisi gibi görünüyor. Beyaz d7 atının açmazda olmasından faydalanamıyor.

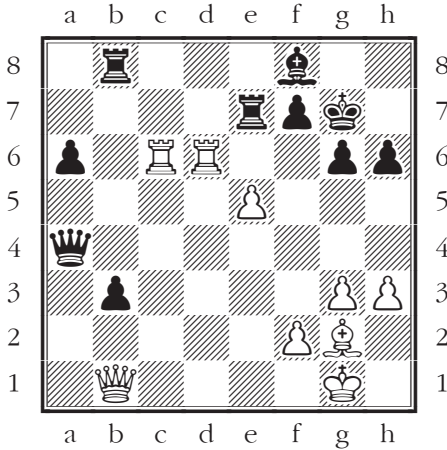
31.♖×d7 ♖×a4 32.e5?

Beyaz kurtulma şansını kaçırıyor. 32.♖cc7 ♖a2 33.♖×f7+ ♙g8 34.♖d3! Büyük ihtimalle her iki oyuncu da Siyahın vezir çıkmasına izin vermenin aynı zamanda partinin de sonlanması anlamına geldiğini düşündü, ama görüleceği üzere durum hiç de öyle değil! 34...b2 35.♖d7 b1 ♖+ 36.♙h2 ve şaşırtıcı bir şekilde Siyah, vezir fazlasına rağmen sürekli şaha izin vermek zorunda, değilse mat oluyor. Örneğin 36...♖bb2 37.♖×f8+ ♙×f8 38.♖d6+ ♙g8 39.♖×g6+ ♙f8 ve durum Siyah için tehlikeli görünebilir, ama iki vezir bütün mat karelerini koruduğundan Beyaz sürekli şah çekmek zorunda. 40.♖×h6+ ♙g8 41.♖h7+ ♙f8 42.♖h6+ vs.

32...♖e7 ve artık siyah kazanıyor, tabii şimdilik...

33.♖dd6

Objektif olarak belki en iyisi değil ama harika pratik şanslar tanıyor.

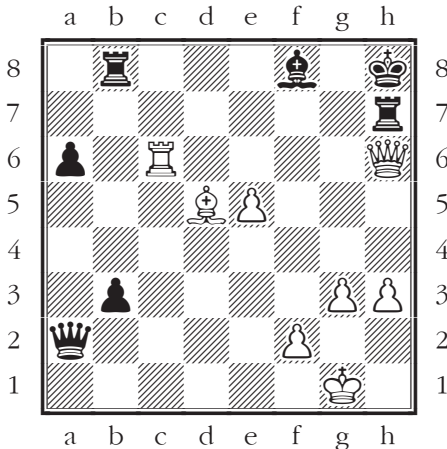

33...a2?? ve bir kez daha, bu sefer çok daha ciddi olarak Siyah yanlış yola sapıyor. Aronian gibi bir taktik canavarı için bile zaman baskısı altında böyle konumları oynamak kolay değil. 33...b2 Bu basit hamle kazanç için yeterli olurdu. Beyaz bir şey yapmazsa Siyahın b piyonu partiyi sonlandırır ve 34.♖xg6+ f×g6 35.♗xg6+ ♔h8 oynanır da Siyahın korkması gereken bir şey yok, çünkü b1=V+ gibi önemli bir savunma hamlesi mevcut.

34.♖xg6+ f×g6 35.♗xg6+ ♔h8 36.♙d5

Ve artık Siyahlar kayıp pozisyonda!

36...♙g7 37.♗xh6+ ♙h7

38.♗e6?

Bu hamleyle Beyaz Siyahı elinden

kaçırıyor. 38.♗g6 zalim bilgisayarın bize dediği gibi kazanırdı. Birkaç örnek varyant vermek gerekirse. 38...♙g7 a) 38...♙c5 39.♗f6+ ♙g7 40.♖xc5 ve Beyazın atağı devam ediyor.; b) 38...♙g7 mantıklı bir savunma hamlesi ama 39.♙e4 hamlesinden sonra kalenin gidecek yeri yok! 39...♖xh3 (39...♖h6 40.♗f5 ve Beyazın ♖c8+ and ♖xh6+ tehditleri ölümcül.) 40.♙g2! ve kale düşüyor, sonrasında mat ve ağır materyal kaybına çare yok. 39.♗h5+ ♖h7 40.♗g4! 40...♙g7 ♖h6+ yüzünden oynanamıyor. 40...♗b1+ 41.♙g2 ♙e7 42.♙g6! ve de Siyah ♙g8+ şahını engellemek için vezirini vermek zorunda ki o da matı ancak geçişi olarak önlüyor.

38...♗b1+ 39.♙g2 39.♙h2 daha dakikti ama ilk bakışta neden olduğu anlaşılmıyor. 39...♖g7 Bu Siyahın tek seçeneği değil ama en güvenlisi gibi görünüyor. 40.♖c4 ♗h7 41.♖h4 ♗xh4 42.g×h4 b2 43.♙e4 b1♗ 44.♙xb1 ♖xb1 45.♗h6+ ♙g8 46.♗e6+ ♙h8 ve Siyah ya sürekli şaha izin vermeli ya da b1 kalesi düşüyor.

39...♙g7 40.♖c8 Zorunlu.

40.♖c4 ♗h7 ve şimdi 41.♖h4 imkânsız 41...♗xh4 ve g piyonu açmazda.

40...♖xc8 41.♗xc8 ♙g8! Ve Siyah yine üstün, ama kazanmak çok kolay değil.

42.♗b7 Güzel bir pratik hamle. 42.♙xg8 ♗e4+! (42...♙xg8 43.♗e6+ ve sürekli şah.) 43.♙h2 ♙xg8 44.♗e6+ ♙h8 45.♗xb3 ♗xe5 kayıp olmalı, gerçi kazanmak için dakik bir oyun lazım.

42...♗h7 43.♗xb3 ♙g5 44.♗e3 ♗e7 45.f4

Zorunlu. Bu piyonları sürmek iyi de olabilir kötü de. Bir yandan Siyahın taşlarını kısıtlıyorlar, ama öte yandan da böylece siyah şahın konumu daha tehditlere açık hale geliyor.

45...♙g7 46.f5 Her ne kadar zorun-

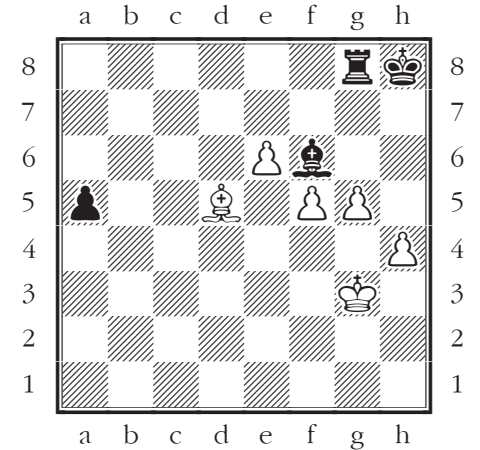
lu bir şekilde kaybediyor gibi görünse de anlaşılabilir bir deneme. 46.♗b6 Biraz daha dirençli olurdu.

46...♗g5! 47.♗xg5 ♖xg5 Şimdi vezirler kırıışıldığı için, şah güvenliği artık iki taraf için de kritik bir faktör değil. Burada Beyazın problemi Siyahın a piyonu için fili vermek zorunda olması ve ondan sonra da Siyahın kale ve fili beyaz piyonları durdurmalı.

48.g4 ♙g7! Siyah beyaz piyonları yanlış karelere zorluyor. Böylece Siyah bu tarz piyonlara karşı savunurken her zaman rahatlatıcı bir unsur olan blokaj fırsatı yaratıyor.

48...a5? 49.♙f3 a4 50.♙f4 ♙g7 51.f6 ve artık işler o kadar kolay değil.

49.e6 ♙f6 50.♙g3 a5 51.h4 ♙g8 52.g5

52...♙g7!

Anahtar fikir. piyonlar kolayca bloke ediliyor ve sonra Siyahlar rahat bir şekilde a piyonunu sürebilir.

53.♙f4 ♖h8 54.♙g4 ♖b8 55.gxf6+ ♙xf6 56.e7

56.h5 a4 57.h6 ♖d8! 58.♙a2 ♖d2 ve Siyah kolayca kazanıyor.

56...a4

Birçok git gelin yaşandığı karmaşık bir mücadele!

0-1

Hayri Özbilen'in ardından...

1938 - 2013

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Hayri Özbilen örnek bir insandı. Her şeyden önce tam bir “beyefendi”di”. Nerede nasıl davranacağını iyi bilir, nezaketi elden bırakmazdı. Onun iyi yönlerini saymakla bitiremem; sosyal ve girişken de bir insandı, hoş sohbetli. İyi bir satranç oyuncusu olmasının yanında öncelikle iyi bir iktisatçı/bankacı, kendi kendini yetiştirmiş iyi bir tarihçi, araştırmacı, bir kitap kurduydu. Hayri Bey gerçek bir “Cumhuriyet” insanıydı. Bir yandan kalp sorunuyla diğer yandan şeker hastalığı ile boğuşuyordu. İkisinin de üstesinden gelmişti aslında ama birden ortaya çıkan tümör onu zamansız yakaladı. Kansere yenik düştü.

Hayri Özbilen 1938’de Kırklareli, Alpullu’da doğdu. İstanbul’da sırasıyla Yıldız İlköğretimokulu’nda, Beşiktaş Ortaokulu’nda ve Kabataş Lisesi’nde okudu. 1956 yılında üniversite tahsili için Ankara’ya geldi. Siyasal Bilgiler Fakültesi (o zaman ki adıyla Mülkiye) Maliye/İktisat Bölümünden mezun oldu. Mezuniyetinden sonra uzun süre Ziraat Bankası’nda müfettiş olarak çalıştı. Bir süre sonra da İstanbul Karaköy Şubesinde müdürlüğe atandı. Bankacılıktaki yükselişi sonraki yıllarda da devam etti. Pamukbank’ta genel müdür yardımcısı, Adabank’ta da genel müdür

Hayri Özbilen

olarak çalıştı. Sonra da kendi işini kurdu. O da çalışma hayatının son durağıydı.

Satrançı 6 yaşında babasından öğrendi. Oyununu, babasının işyerinden arkadaşları olan Macar satranç ustalarının oyunlarını seyrederek ilerletti. 8 yaşına geldiğinde ünlü büyükusta Efim Geller’e de hocalık yapmış olan Selim Palavan’ın 1945 yılında İstanbul Satranç Derneği’nde düzenlenen çoğul gösterisine katıldı. Palavan’a karşı masadan galibiyetle ayrıldı. Satranç sevgisinde bu galibiyetin önemli bir yeri vardır.

O dönemlerde satranç oynamak ve geliştirmek için uygun ortamlar yoktu. Satranç oynamak satranca yoğunlaşmak için lise yıllarını beklemesi gerekecekti. 1953-56 yılları arasında bir dönemin en uzun süre Türkiye şampiyonu unvanını elde eden Nevzat Süer, Cumhuriyet Gazetesi ile ortaklaşa liselerarası takım yarışması düzenliyordu. Hayri Özbilen, Kabataş lisesini temsilen bu turnuvalara katıldı. Bir başka olanak da Beşiktaş Halkevi oldu. Burada kendini geliştiren gençlerle buluştu ve oyununu ilerletme fırsatı buldu. Bir sonraki durak üniversite hayatıydı.

Hayri Özbilen, Velden'de 2009 yılında düzenlenen Avrupa Emektarlar Takım Şampiyonasında takımın birinci masasında oynadı. Takım arkadaşları Salih Muratoğlu, Metin Kayaman ve İbrahim Bapoğlu'yu.

Üniversite tahsili için Ankara'ya geldi. Henüz birinci sınıfta iken o dönemlerde Ankara satrancında söz sahibi kişilerle tanıştı. Sunday Üner'i, Sadun Aren'in kardeşi Bülent Aren'i, Taner Timur'u tanıdı. Fakülte arkadaşlarıyla Mülkiye'de bir takım oluşturdular ve bu takımla Ankara Satranç Derneği Kulübü ile takım maçı yapmaya başladılar. Bu sayede Nejat Üner, Minnetullah Haydaroglu, Naci San, Reşat Vekilli ve Kahraman Olgaç gibi Ankara'nın ağır toplarıyla maç yapma imkanı buldu. Bu karşılaşmalarla Özbilen oyunculuğunu daha da ileriye taşıyordu.

1956-57'de Ankara Birinciliklerine katıldı. Dönemin üst düzey oyuncularıyla mücadele etti. İlkinde çok iyi bir performans çıkararak bu turnuvayı ikinci tamamladı. Sonrakinde ise umduğunu bulamadı. Özbilen, Ziraat Bankasında denetçilik görevine başladıktan sonra işinin yoğunluğu ve seyahatleri nedeniyle satranç turnuvalarına ara vermek zorunda kaldı. 1972 yılında görevi gereği Ankara'ya geldiğinde tarih Ankara Birinciliği yarışmasına denk gelmişti. Bu fırsatı kaçıramazdı

ve adını katılanlar listesine yazdırdı. Bu defa istediğini elde etmişti. Turnuvayı eş puanla da olsa Reşat Vekilli ile beraber birinci bitirdi. Ancak sonrasında yapılan ikili şampiyonluk maçlarını Reşat Vekilli kazanmıştı.

1973 yılında Londra'ya görevli gitti. Çalıştığı kurum satranca önem veren ve bu dalda düzenlenen etkinliklere katılan bir kurumdur. Kısa zamanda satranç oyunculuğu keşfedilen Hayri Özbilen, kurumun değişmez oyuncusu oldu. Bu kurumun turnuvaları oldukça ilgi görüyordu ve BBC bu turnuvaları yayınlıyordu. Hayri Bey daha sonra Londra'da bir çok açık turnuvalara katıldı ve çeşitli ödüller aldı. 14 ay sonra yurda yeniden döndü ve Ziraat Bankası İstanbul Karaköy Bölge Müdürlüğünde müdür yardımcısı olarak göreve başladı. 1982 yılında Filibe'de (Plovdiv) düzenlenen Balkan Takım Yarışmasında Türkiye'yi temsil etti ve milli oldu.

Hayri Özbilen, çalışkanlığı ile herkese örnek gösterilecek bir kişiydi. Sürekli bilginin peşinden koşar, üretmenin yollarını arardı. Emekliliğinden

sonra satrançla olan ilişkisini yoğunlaştırdı. Bir yandan oyunculuğunu geliştirirken diğer yandan da aday satranççıları eğitti. Kitap yazdı, Türkiye Satranç Federasyonu süreli yayını Mavikale ve Satranç Life dergisine yazılar üretti. Mavikale'de yazdığı "Ufuk Turu" ve "Satranç Olimpiyatları" yazı dizileri herkesin kesip saklaması gereken değerli belgeler oldu.

Satrancı çok severdi ama oyunun kendisine olan sevgisi kadar da satranç kültürüne ve tarihine de meraklı ve hâkimdi.

Kahraman Olgaç'ın girişimleri ile Türkiye 2007 yılından başlayarak emektarlar kategorisinde düzenlenen uluslararası yarışmalara da katılmaya başladı. Hayri Özbilen ilk kurulan ekipte İlhan Onat ve Kahraman Olgaç ile birlikte yer almış ve bu kategoride de milli olmuştu. Kadere bakın ki bu ilk ekipten geriye sağ kalan olmadı. Önce 27 Mayıs 2009'da Kahraman Olgaç ardından 13 Mayıs 2013 tarihinde İlhan Onat ve 16 Ekim 2013 tarihinde de Hayri Özbilen adeta yaş sırasına dizilmişçesine bizlere veda ettiler. Oysa Hayri Bey kendisine bir hedef koymuştu. 2015 yılında jübile yapacak ve satranç kariyerini noktalayacaktı. Bu yılı hedef koymasındaki nedenlerden biri de sanıyorum bendim. Çünkü ben de ancak 2015 yılında bu kategoride yarışma hakkını kazanıyordum. Hayri Bey bir anlamda bana yer açmayı da düşünmüş görevini devretmek istemiş olabilirdi.

2007 yılındaki ilk seyahatimizde onunla ilgili zihnimde yer eden bir olağanüstülük anımsamıyorum. Ancak düşünceli kişiliği her zaman kendini gösteriyordu. Akşam yemeğinden sonra olağan çalışmalarımızı yapıyorduk. İlhan Onat çok hırslıydı. Tur öncesi, eşlendirmede belli olan rakibinin bütün oyunlarını inceliyorduk. Onunla bilgisayar başında hararetli çalışmamızı gören Kahraman Olgaç bir o kadar ilgi

bekliyordu. Olgaç aslında fazla teori içermeyen düzensiz açılışlar seçiyordu. Bu nedenle de teorik hazırlık ihtiyacı Onat kadar değildi. Ama onun kadar fazla çalışmayı talep ediyordu. Bu ikiliye ayırdığım zamanın fazlalığını gören Hayri Bey ise benim yorulduğumu düşünerek kendi çalışmasını oldukça kısa tutuyor hatta bazen gerekli görmüyordu. İlk seyahatimizden Aklımda kalan Havaalında bulduğumuzda Hayri Beyi uzaktan da olsa kolayca algılamamdı. Çünkü uzun boyu, hafif yana yatık yürüyüşü ile kalabalık arasından bile kolayca seçiliyordu.

Hayri Bey ile en akılda kalan anım Davos'ta katıldığımız dünya emektarlar şampiyonası ile ilgilidir. Bu maceramız Kahraman Olgaç ile de bağlantılıdır.

Hayri Bey İngiltere'de yaşamış Almanya'da görevli bulunmuş, oğlu Romanya'da çalıştığından bir ayağı da Romanya'da olmuş kısacası Avrupa görmüş dil bilen bir insandı. Yeni yerler görmeyi, gezmeyi çok severdi. Dresden'de katıldığımız Avrupa takım yarışmasında sonraki dünya şampiyonasının Davos'ta yapılacağı duyurulmuştu. Bu haber içimizde en çok Hayri Bey'i heyecanlandırmıştı. Davos'a gitmeyi çok istiyordu. Orayı daha önce görmemişti. Bu yarışmaya kadar kendini formda tutmak için çok çalıştı. Bütün turnuvalara katıldı. Çoğunda da iyi sonuçlar elde etti. Davos ekibinde yer almayı hak etmişti. Davos'ta her şey istediğimiz gibi gitmişti. Ancak ne olduysa dönüş yolunda oldu. Davos'tan Zürih'e birkaç tren değiştirerek gidecektik. Orada tren saatleri çok kısa aralıklarla ve kesindi. Bir trenden diğerine geçişte bavullarımızla epey zorlandık. Sonunda Zürih'e ulaştık ulaşmasına da trenden indiğimizde Kahraman Olgaç'ın yüzü bembeyazdı. Neredeyse konuşamıyordu. Omuz çantasını değiştirdiğimiz trenlerin birinde unutmuştu. Nerede bıraktığını da tam hatırlamıyordu. Cüzdanı, ilaçları, pasaportu hep

omuz çantasının içindeydi. Olgaç'a bir şey olacak diye korktuk. Zaten bu olaydan sonra Kahraman Bey dönüşte hemen hastalandı ve 8 ay içerisinde yaşamını kaybetti. Bu üzüntüsünün hastalığında payı var mıdır bilemiyorum.

Onun bu üzüntülü hali Avrupa görmüş yol yordam bilen Hayri Bey'i derhal harekete geçirmişti. Hayri Bey ile birlikte kayıp bürosuna gittik. Derdimizi anlattık. Ama anladık ki orada

birden fazla kayıp bürosu var ve tren işletmeleri de kamu da olmak üzere farklı şirketlere ait. Biz her kayıp bürosuna gittiğimizde bizi diğer kayıp bürosuna yönlendiriyorlardı. Çünkü biz çantanın hangi trende kaybolduğunu bilmiyorduk. Sabırla birkaç tur attık ama sonunda Hayri Beyin sinirleri fazla dayanamadı ve bizi son olarak yine başka kayıp bürosuna yönlendiren görevliye Türkçe bağırırmaya başladı. Bu, Hayri Bey'in sabrının taşıtığını ilk ve son görüşüm oldu. Ben Hayri Bey'i sakinleştirip oradan uzaklaştırdım. En iyisi Zürih'teki Türk Büyükelçiliği'ne başvurmak olacaktı. Biz de öyle yaptık. Bir taksiye atlayıp elçiliğin yolunu tuttuk. Neyse ki, elçilik istasyona yakın bir yerdeymiş. Acelemiz olmasa yürüyerek bile gidilmiş.

Elçilikte bizi çok iyi karşıladılar. Hayri Bey, telaşla gözlüğünün bir üstünden bir altından bakarak, bizle muhatap olan kadın görevliye olan biteni naklediyordu. Satranç oynarken de konuşurken de Hayri Bey sürekli hareket ederdi. Ancak bizi dinleyen görevli büyük bir sempatiyle Hayri Bey'e bakıyor onun hareketlerini de izliyordu. Anlattıklarından çok Hayri Bey'in kendisine odaklanmıştı. Dayanamadı, Hayri Bey'in sözünü kesti ve "ne kadar sevimlisiniz" dedi. Gözleri sevgiyle bakıyor ve sevgiyle gülümsüyordu. Hayri Bey bu iltifatı biraz mahcup ama mutlulukla kabul etti. Hafifçe de kızarmıştı. Kısa bir süre soluklanıp kaldığı yerden gelişmeleri anlatmaya devam etti.

Sonra elçilikteki görevlilerin bir dizi telefon görüşmeleri sonunda Olgaç'ın hangi trende çantayı bıraktığı anlaşıldı ve bize bir peron numarası ile saat verildi. Büyük tren istasyonunda bize bildirilen peronda treni bekledik ve makinist gerçekten trenden indi ve çantayı bize verdi. Kahraman bey çantasını kontrol etti. Her şey tamamdı. Çok rahatladık. Ancak öykü burada bitmedi. Tabii aramızda bu yaşadığımızı

zı uzun uzun konuşup yorumladık. Ben ekipteki arkadaşlara elçilik maceramızı da anlattım. Sonunda evlerimize dönmüştük.

Kahraman Olgaç o sıralar Türkiye Satranç Federasyonu onursal başkanı idi. Türkiye Satranç Federasyonu internet sitesinde başkan ve diğer üst düzey yöneticilerle birlikte bir köşesi vardı ve zaman zaman orada yazardı. Dönüşümüzü takip eden ay içerisinde bir de baktım ki Kahraman Olgaç bu yaşadığımız öykünün bir kısmını köşesine taşımış. Taşımış ama işin Hayri Bey ile olan kısmını tam tersine çevirmişti. Olgaç, köşesinde Hayri Bey'in elçilikteki kadın görevliye çok sevimlisiniz dediğini yazıyordu. Neden o diyalogu tersine çevirdiğini sordum. Öyküyü öyle daha ilgi çekici bulmuştu. Hayri Bey de bunun üzerinde durmadı.

Hayri Özbilen biriktirmeyi sever, gittiği yerlerden anı değeri taşıyan ürün ve malzeme toplardı. Küçük içki şişesi ve çay bardağı altlıkları ilgi duyduklarının başında geliyordu. Ben magnet almaya başlayınca magnetler hoşuna gitti. Sonraki seyahatlerimizde de diğerlerini bırakıp magnet toplamaya başladı. Hayri Bey ile Kahraman Olgaç'ın sürekli alması gereken hapları vardı ve bunun için ilaç kutusu taşıyorlardı. Bir keresinde benim de gözümün düştüğü ilaç kutuları aldılar. Ancak dikkatimi çeken bir şey olmuştu. Hayri Bey kendi ilaç kutusunu Kahraman Bey'e göstermiyordu. Onun yanında da kullanmıyordu. Merak ettim bir gün nedenini sordum. "Benim aldığımı daha sonra buldum, içine hava da almıyor. Şimdi görse kıskanır" dedi. Gerçekten Hayri Beyin ilaç kutusu çok güzeldi. Onu satın almadan önce de torununun kendisine verdiği küçük şeker kutusunu ilaç kutusu yapmıştı. Kutuyu önceleri kullanmasını beceremiyormuş. Özellikle de açmasını. Bir gün torunu kutunun üstüne basılınca açıldığını ona öğretmiş. Öyle açılması çok hoşuna

Son turnuva

Hayri Özbilen, ilk kez 1982 yılında milli olduğu Filibe'de son kez bu defa emektar olarak oynadı.
Avrupa Emektarlar Şmp., Plovdiv, 11-19 Mart 2013

gitmişti. Sonraki seyahatlerimizde yine dikkatimi çekti ki, Hayri Bey hala torununun verdiği şeker kutusunu kullanıyordu. Neden çok güzel bir ilaç kutusu varken, sıradan bir şeker kutusunu hala kullanıyordu? Bu soruyu da şöyle yanıtladı: "Bunu torunum verdi, öbüründen çok daha kıymetli."

Hayri Bey tam bir hayat adamıydı, mücadeleden yılmayan bir eski topraktı. Satranç oynarken de böyleydi. 2011 Avrupa Takımlar Yarışması için Şubat ayında Dersden'deydik. Maçlar sabah erkenden oynanıyordu. Ekipteki herkes 7.30 sularında kahvaltıda olurdu. İçimizde geç kalkan Hayri Bey idi. Hayri Bey, biz kahvaltımızı bitirip kahve keyfi yaparken yanımıza geldi. Tabağına bir şeyler alıp yanımıza oturdu. Ancak hiç keyfi yoktu, durgundu. Kendini kahvaltı yapmak zorunda hissediyordu

ama bir şey yiyisi de yoktu. Yüzü de solmuştu. "Hayri Bey iyi misin?" diye sordum. Gecedan beri sıkıntısı olduğunu ve uyuyamadığını söyledi. Kalp ve şeker hastası olduğunu bildiğim için endişelendim. Nabzını tuttum. Nabız almakta çok zorlanıyordum. Son derece zayıf ve düzensizdi. Derhal odasına çıkardım ve doktor çağırdım. Doktor muayene etti. "Aritmisi var, ölümcül değil memleketine döner dönmez kontrolden geçsin" dedi. Bir ölçüde rahatlamıştık. Bu sözler Hayri Bey'e de iyi gelmişti, daha iyi görünüyordu. Ancak bu arada maç saati de geldi. Hayri bey o halde ve doğru dürüst bir şey yememişken pek az insanın yapabileceğini yaptı. Maça çıktı, mücadele etti ve bir de kazandı. İnanılmazdı.

Hayri Bey ile tur öncesi çalışırdık. Rakiplerinin ne oynadığına bakardık. Eğer rakip düzenli bir açılış oynuyorsa onun açılışına girmek istemez kendi açılışını değiştirirdi. Ben de değiştirmemesinde ısrar ederdim. İki açılışta bunu başarabildim. Birisi Pirc, diğeri de Iskandinav. Pirc için kendi sistemimi ona gösterdim. Hoşuna gitti, uyguladı ve artık Pirc kullananlardan kaçma ihtiyacı duymadı. Bir keresinde de Iskandinav oynayan bir rakip çıkmıştı. Birlikte epeyce Iskandinav çalıştık. Sevdiği 1.e4 başlangıcını bozmasını istemiyordum. Korktuğu hamlelere verdiğim cevapları beğendi. Sonunda ikna olmuştu. Çıktı, oynadı ve kazandı. Hatta parlak bir matı da kaçırmıştı. Üstelik rakibi kendinden 225 Elo daha fazlaydı. Maçtan sonra oyununu inceleyen bana "Sabri Bey, bana hayatımın partisini oynattın" dedi. Büyük mutluluk duymuştum. Bu oyunu sizlere 21.

Dünya Emektarlar Satranç Şampiyonası şampiyona haberi içerisinde, Mavikale Sayı 11'de vermiştim. Burada tekrarlamayacağım.

Satranççı partileriyle yaşar, artık sizleri onun seçtiğim oyunlarıyla baş başa bırakayım ve onu sonsuzluğa uğurlayayım.

Toprağın bol olsun Hayri Özbilen, seni unutmayacağız...

Guenther Kopsch (2104)

Hayri Ozbilen (2109)

12. Avrupa Emektarlar Takım Şampiyonası, Dresden, 2010

1.d4 d5 2.♖c3 e6 3.e4 ♙b4 4.♞d3

4.e5 c5 5.a3 ♙xc3+ 6.bxc3 ana devamyolu.

4...dxe4 5.♞xe4 ♖f6 6.♞h4 ♖c6 7.♖f3 ♙e7 8.♙g5 ♖b4

Siyahın sakince gelişmesini sürdürmesi daha iyiydi: 8...0-0 9.0-0-0 a6 10.♙c4 ♖b4 11.a3 b5 12.♙b3 ♖bd5=

9.0-0-0 ♖bd5 10.♖xd5 ♖xd5 11.♙xe7 ♞xe7 12.♞xe7+

Beyazın hızlı vezir değişimine ihtiyacı yoktu. Daha iyi bir devamyolu şöyleydi: 12.♞g3 0-0 13.c4 ♖b6 14.♙d3 ♖d8 15.♖b1±

12...♙xe7 13.c4 ♖f6 14.♙d3 ♖d8 15.♙c2 b6 16.♖e5 ♙b7 17.f3 ♖h5! 18.♖he1 f6 19.♖g4 ♖f7 20.♙b3 ♖f4 21.♖e3 c5 22.d5 exd5 23.cxd5 b5 24.d6+ c4 25.♙c2 ♙c8 26.g3 ♖g6 27.f4 ♖b8 28.♖d4 ♖f8

At en iyi durdurucudur!

29.f5 ♖b6 30.♖ed1 ♖d7 31.♖g4 ♙b7 32.♖e3 ♖e5 33.d7 ♖e7

33...♙f3! 34.♖1d2 ♖b7=

34.♙e4 ♖xd7 35.♖xd7+ ♖xd7 36.♖d5+ ♙xd5 37.♙xd5 ♖e5 38.♙e6 ♖a6 39.a3 ♖d6 40.♖xd6 ♙xd6 41.♙g8 h6 42.♖d2 ♖f3+ 0-1

Hayri Ozbilen (2113)
Steen Grabov (2190)

8. Avrupa Emektarlar Şampiyonası, Davos, 2008

1.e4 e6 2.d3

Hayri Bey, Vasiukov'un Türkiye'de antrenör olarak çalıştığı dönemde onun derslerine katılmış ve onun önerdiği kapalı sistemden çok etkilenmişti. Rakibinin açılış bilgisine yem olmak istemediği anlarda genellikle bu sistemi uygulardı.

2...d5 3.♖d2 ♖f6 4.♖gf3 g6 5.g3 ♙g7 6.♙g2 0-0 7.0-0 c5 8.c3 ♖c6 9.e5 ♖d7 10.d4 cxd4 11.cxd4 ♞b6 12.♖b3 a5 13.a4 ♞a7 14.♙f4 b6 15.♖e1

15.♞d2 ♙a6 16.♖fc1= daha doğal hamleler.

15...♙a6 16.♖d3 ♖b4?!

Siyah açmazdaki taşa yüklenmekte acele ediyor. Gelişmeye devam etme fikri daha iyi: 16...♖ac8

17.♖xb4 axb4

17...♙xf1? hamlesine numara var! 18.♖c6 ♞b7 19.♖e7+ ♖h8 20.♞xf1 ♖b8 21.♖xd5 exd5 22.♞b5 ♖a7 23.♙xd5+-

18.♖e1 ♖fc8 19.♙f1?!

Rakibinin kendinden güçlü olması Hayri Bey'i taş değişimi fikrine itiyor. Oysa hangi fil kötü? 19.♞d2 ♙f8 20.♖ec1= daha iyi bir devamyolu olmalı.

19...♙xf1 20.♖xf1 ♖c4 21.♞d3 ♙f8 22.h4 ♞a6 23.h5 ♖cc8 24.♞b5 ♞xb5 25.axb5 ♙e7 26.♖g2 g5 27.♙e3 f5 28.♖fc1 ♖f7 29.♖c6 ♖xa1 30.♖xa1 ♖a8 31.♖b3 ♖a2 32.♙c1 ♖a7 33.♖f1 h6 34.♖e2 ♙f8 35.♖d3 ♙e7 36.♖c2 ♙f8 37.♖d2 ♖a5 38.f4 g4 39.♖f1 b3+ 40.♖xb3 ♖xb5+ 41.♖c3 ♙b4+ 42.♖c2 ♙e7 43.♖e3 ♖b8 44.♖c8 ♖a6 45.♙d2 ♖b4+ 46.♙xb4 ♙xb4 47.♖c7+ ♙e7 48.♖c3 ♖e8 49.♖xe7+

♙xe7 50.b4 Kale hapis! 1-0

Hayri Ozbilen (2059)
Kenneth Norman (2188)

Avrupa Emektarlar Takım Şampiyonası, Selanik, 2011

1.e4 e5 2.♖f3 ♖c6 3.♙b5 a6 4.♙a4 d6 5.d4 b5 6.♙b3 ♖xd4 7.♖xd4 exd4 8.♙d5

8.♞xd4?? meşhur İspanyol tuzağı 8...c5 9.♞d5 ♙e6 10.♞c6+ ♙d7 11.♞d5 c4+-

8...♖b8 9.♙c6+ ♙d7 10.♙xd7+ ♞xd7 11.♞xd4 ♖f6 12.0-0 ♙e7 13.♖c3 0-0 14.♖e2

Yine meşhur İspanyol fikrine uygun olarak Beyaz atını f5 karesine yöneltiyor.

14...♖fe8 15.♖g3 ♙f8 16.♙g5 ♖e6 17.♖ad1 ♞c6 18.♙xf6 ♖xf6 19.c3 ♖e6 20.♖fe1 g6 21.♞d5 ♞b6 22.♞g5 ♙g7 23.♖e2 ♖be8 24.♖de1 ♞b7 25.f3 h6 26.♞d2 h5 27.♖f1 ♞b6+ 28.♖h1 ♞c6 29.♞d3 ♖e7 30.♖e3 ♖e8 31.♖d5

At nihayet kendine bir yer bulabilirdi. Ama bundan sonra oyuna ağırlığını koyabilir.

31...♞b7 32.g3 ♙h6

32...c6 33.♖f4 ♖f6 34.♖g2 ♙h6 35.♞d4 ♙g7 36.e5=

33.♞d4 ♙g7 34.♞d3 ♙h6 35.♞d4 ♙g7 36.♞d2

Hayri Bey, güçlü rakibi karşısında konumunu iyi hissediyor ve hamle tekrarını reddediyor.

36...c6 37.♖b4 a5 38.♖c2 c5 39.♖e3 ♙h6 40.♞d5 ♞e7 41.♖d1 ♖e5 42.♞c6 c4 43.♞b6 a4 44.♖f2 ♖c5 45.♖d1 d5 46.♖de1 ♖ec8 47.exd5 ♞d7 48.♖e4 1-0

At hem kale hem şah-vezir beyneli tehdidiyle oyunu bitirdi.

Doğaçlama Denemeler

Masa başı buluşları!

FM Yakup Bayram
Milli Takım Antrenörü
yakupbayram@tsf.org.tr

W. Steinitz – A. Sellmann
Baltimore, 1885

1.e4 e6 2.d4 d5 3. ♖c3 ♗f6 4.e5
(önceleri Steinitz Anderssen gibi de oynardı – 4. ♔g5)

4... ♗fd7 5.f4!?

Bu ana kadar aynı Anderssen'in uğurlu eliyle üstünlük için tek mücadele yolu

5. ♗ce2 c5 6.c3 ♗c6 7.f4 ♖b6 8. ♗f3 (Steinitz – Fleissig, Viyana, 1873) varyantının yardımıyla piyon merkezinin korunmasıdır. Bugün, satranç evriminin yeni halkasında bu varyantı Anand büyük bir başarıyla uyguluyor.

5...c5 6.dxc5!?

"Steinitz'in patenti. Bu hamleyle d4 karesinde figür ileri karakolunun oluşturulması ve kullanılmasına ilişkin başlayan mantıklı oyun özellikle bir sonraki kuşak ustalar üzerinde büyük bir etki bırakmıştır" (Neishtadt). Şimdi bu klasik plan genelde 6. ♗f3 ♗c6 7. ♔e3! hamlelerinden sonra uygulanmaktadır.

6... ♔xc5

6... ♗c6 7. ♗f3 ♔xc5 varyantı daha güvolidir

7. ♗f3

Buna alternatif – 7. ♖g4!? 0–0 8. ♗f3.

7...a6

Mutlak olmayan bir hamle. 7...0–0?! 8. ♔d3 ♗c6 devam yoluna 9.h4! f6 10. ♗g5! f×g5 11. ♔xh7+! ♗xh7 12.h×g5+ ♗g8 13. ♖h5 ♗d×e5 14.f×e5 ♗f5 15.g4 ♗×e5+ 16. ♗d1 ♔e3 17. ♔×e3 ♗×e3 18. ♗b5 ♗f3 19.g6 ♗f8 20. ♖h8+ ♗e7 21. ♖×g7+ hoş olur 1–0 (Steinitz – Golmayo, Havana, 1888).

W. Steinitz

vana, 1888). Fakat hemen kuvvetli e5 piyonunu yaran 7... ♗c6 8. ♔d3 f6! Daha iyidir; 9.e×f6 ♗×f6 10. ♖e2 0–0 11. ♔d2 ♗d4 veya 11.♔d7'den sonra siyahların problemleri yok.

8. ♔d3 ♗c6 9. ♖e2 ♗b4?!?

Prensip itibarıyla bir hata: merkez üzerinde kontrol kayboluyor! 9...♖c7 10. ♔d2 b5 11.a3 ♗b8 12. ♗d1 ♗b6= daha yerinde olurdu (Boleslavsky – Pachman, Saltsjobaden, 1948). Fakat

Sellmann konumsal şaheser yapma konusunda, planı daha net bir şekilde ortaya koyabilmek için adeta rakibe yardım etmeyi amaçlamıştır.

10. ♔d2 b5 11. ♗d1

Ben ise 11.a3!? tercih ederdim, 11...♗d3 12.c×d3, atı kilit d4 karesinden uzaklaştırmayarak.

11...♗d3+ 12.c×d3!

Günümüzde her ustalığa aday oyuncunun otomatik olarak yapacağı bir hamleye ünlem işareti koymak garip gelebilir. Ama o zamanlar, 1885 yılında, piyonla alışın sonuçları hiç de aşikar değildi ve oyuncuların çoğunluğu uzun vadeli düşünemiyorlardı.

12... ♖b6?!

12...b4! akla geliyor (vezir kanadında alan ele geçiyor ve beyazlara a5 ve c5 kareleri sabitlemeye fırsat tanımıyor) ♔a6 fikri ile 13. ♗c1 a5, gerçi 14. ♔e3'den sonra beyazlar yine hafif üstün.

13.b4!

"Rakibin zayıf olduğu c5 karesinin bulunduğu vezir kanadında saldırı başlatıyor, buna karşılık Steinitz'in c4 karesini d3 piyonu korumaktadır" (Lasker).

13... ♔e7 14.a3 f5?

Aslında bu bir kesin pozisyonel hatadır: siyahlar karşı oyun şansını kaybediyorlar. 14...f6 hamlesini önermişler, fikrimce radikal olan 14...d4! gerekliydi, 15. ♖f2 ♔b7 böylece filin önü açılmış ve f7–f6 yarma olanağı devam ederdi.

15. ♖c1 (15. ♕e3!?)

15...♗b7?

Son şans 15...d4! hamlesine bağlıydı 16. ♖f2 ♗b7, filin canlanması uğruna “d” piyonu feda ediliyor.

16. ♕e3 ♖d8 17. ♘d4

İşte XX. yüzyıl satranççısının arzudur bu: kudretli bir d4 atı acınacaklı b7 filine karşı. Şimdi siyahlar ancak kaçınılmaz olan idamı beklemeliler.

17... ♘f8 18.0-0 h5?!

f7’de bulunan şah için rahatsız edici olabilecek g2-g4 sürüşüne karşı konulmuştur. Yalnız oyun diğer kanatta çözülyorsa da daha sonra beyazlar g5 karesinin ve h4-d8 çaprazının zayıflatılmasından ders alacaklar. Gerçek bir gereksinim olmadan piyonlarınızı sürmeyin – Steinitz’in temel kurallarından birisidir!

19. ♘c3!

“Rakip pozisyonun zayıf karesinde ileri karakol oluşturmayı amaç edinmiş çok hamleli manevranın başlangıcı”(Lasker). At a5 karesine yöneliyor.

19... ♖f7 20. ♘b1! g6 21. ♘d2 ♘d7 22. ♘b3 ♖c8 23. ♘a5

Nihayet! Beyazlar, rakibin başını belaya sokuyor.

23... ♕a8 24. ♖x♗c8 ♖x♗c8 25. ♖c1 ♖b8 26. ♖c2 ♕d8 27. ♘ac6 ♖b7 28. ♘x♗d8+

Siyah karelerin savunucusunun kırılması.

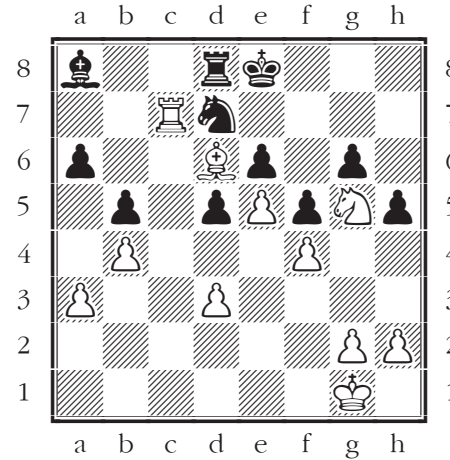
28... ♖x♗d8 29. ♖c7! (kesin istila) 29... ♖b8

Sellmann esas zayıflıklarını savundu, ama tam da burada Steinitz savaşa bir figür daha sokuyor.

30. ♕f2!

♕h4 tehdidi ile, işte size 18...h5?! hamlesinin sonuçları. Artık savunma kaynakları tükenmiştir.

30... ♖b6 31. ♘f3 ♖x♗c7 32. ♖x♗c7 ♕e8 33. ♘g5 ♘f8 34. ♕c5 ♘d7 35. ♕d6

Siyahlar terk eder: onlar Zugzwang-tadırlar (hamle sıkışması) e6 ve a6 piyonlarını savunacak durumda değiller. Ne stratejik zafer ama!

Gary Kasparov’un kitabı Benim Ustalarım (Toplam 5 kitaptan oluşan

eserinin 1.kitabı) kitabından aynen olduğu gibi aldığım yukarıdaki oyun önemli klasik oyunlardan birisidir.

İlerlemek isteyen orta düzeydeki satranç oyuncularının en önemli aracı klasik oyunlardır.

Ben genellikle 1850-1940 tarihleri arasını klasik sınıfı olarak adlandırırım ve gördüğüm kadarıyla genç oyuncularımızın bu dönemin önemli oyunlarının büyük çoğunluğu hakkında bilgileri oldukça eksik.

Klasik dönem oyunlarında günümüzdeki kadar satranç bilgisi olmadığı için bu bilgileri keşfeden ve uygulayan oyuncular diğerlerine üstünlük sağlamıştır. Biz bu oyunlarda strançtaki zayıflıkları ve onlardan faydalanmayı, genellikle saf bir biçimde görürüz, işte bu nedenden dolayı kavramları anlamamız daha kolay olur. Klasik oyunların önemi buradan kaynaklanmaktadır.

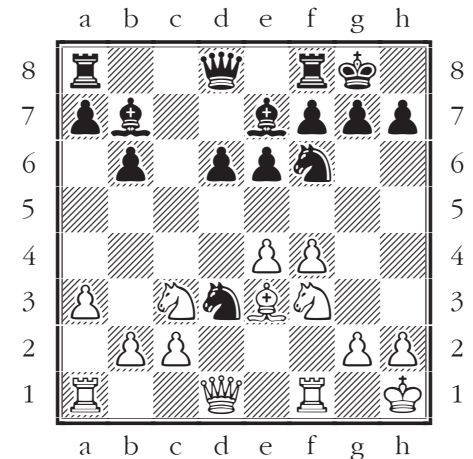
Steinitz-Sellmann oyunundan sonra biraz daha yakın tarihte oynanmış olan sıradaki oyunu inceleyelim:

Spassky - Tal

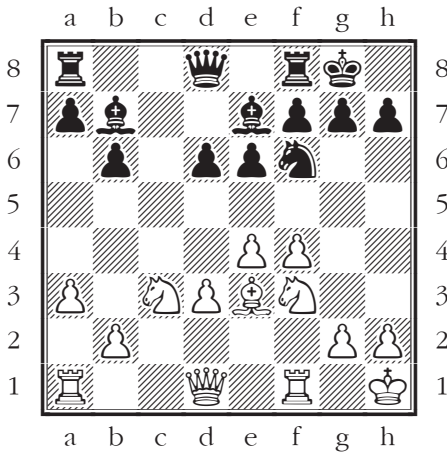
Moskova, 1971

[Analiz: Kotov]

1.e4 c5 2.♘f3 e6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f6 5.♘c3 d6 6.f4 ♕e7 7.♕d3 ♘c6 8.♘f3 0-0 9.0-0 ♘b4 10.♖h1 b6 11.♕e3 ♗b7 12.a3 ♘xd3

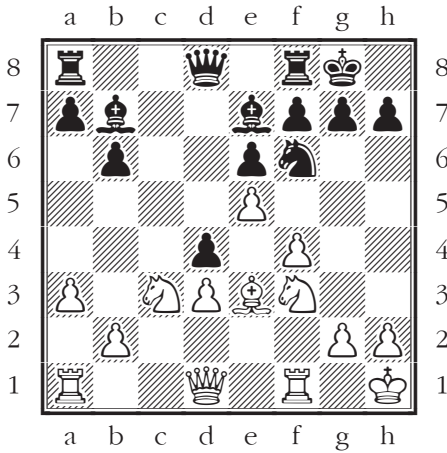
13.cxd3

13...d5!?

*Acaba Tal Steinitz-Sellmann oyunu-
nu bilmiyor mu?-Bayram*

14.e5 d4!

*Anlaşılan Tal sıradan 14...d7 yapsa
idi hiç şüphesiz Sellmann'ın kaybettiğine
benzer bir sonla karşılaşabilirdi-Bayram*

14...d7g4 15.g1 fikir d4±
(14...d7g4 15.g1 h6 16.d4 c8
17.c1 c5 18.dce2 d7 19.d2
d4 20.d4 d5 21.dxf5 e5
22.d4= Devam yolu Kotov'un belirtti-
ği kadar siyahlar için kötü değildir, nede-
ni çok basit: beyazlar c hattında üstünlük
kuramıyor ve en önemlisi de d4 karesin-
den pek de aktif olmayan fil dışında fay-
dalanacak At olmaması-Bayram.

15.dxd4 d5 16.g1 dxc3?!

16...d7! f8, ac8

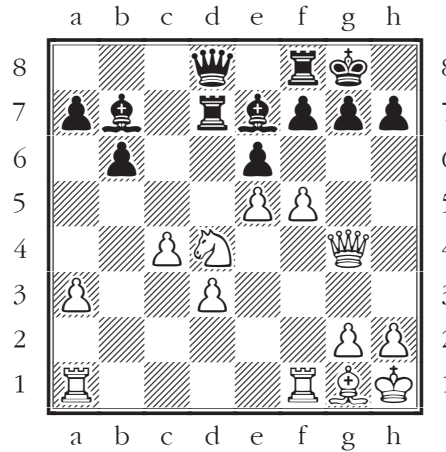

Boris Spassky

17.bxc3 c8 18.c4

18...d2 fikir f5!±

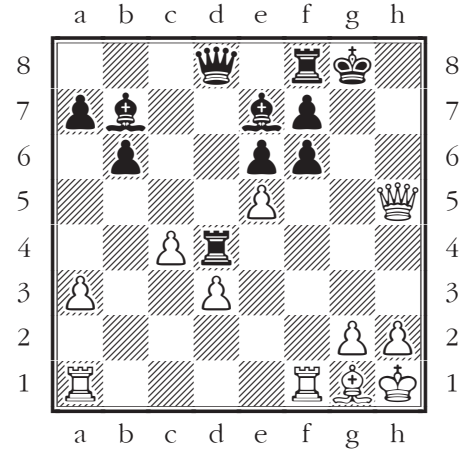
18...c7 19.f5 d7 20.g4?!

20.fxe6 cxd4 21.e7f7+ h8
(21...c7f7 22.c7f7 c7f7 23.h5+
g8 24.d4 d4 25.e8+-)
22.d4 d4 23.e6! (23. e2 biraz
daha iyi hamledir.

Kotov analizdeki 23.e6 devam yo-
lunda 24...f3 ün alınmaması gerekti-
ğini kaçırmış olmalı 24...h6! Ve siyah-
lara ufukta kayıp görünmüyor -Bayram)
23...h4 24.f3 cxf3(?! Bayram)
25.cxf3±

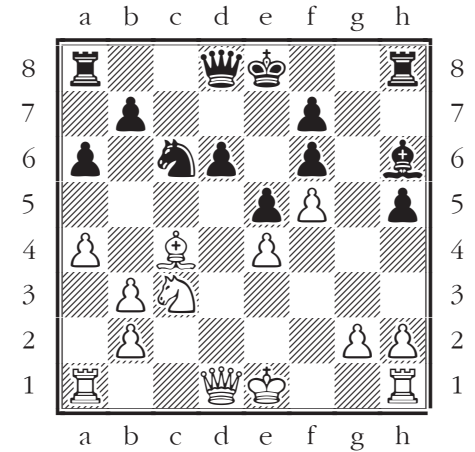
20...h5! 21.c5h5 cxd4 22.f6 gxf6

23.a2! 23.f3?! cxf3 24.gxf3
c5 (24...cxd3 25.a2 d2=)
25.c3+- (fakat 24.c5?? olur; 24...
f4!+- Bayram] 23...f5 [23...f5?
24.d4 d4 25.f3 c5e5 26.g3+
c3g3 27.h3g3 c7g7 28.d1 e5
29.d4!+-

24.d4 cxd4 25.f3 cxf3
26.gxf3 c6 27.g2+ c7g7+
c7g7 29.g5+ 1/2-1/2

Şimdi lütfen Kasparov'un Steinitz-
Sellmann oyunundaki siyahlara önerdi-
ği 14 ve 15 hamleleri tekrar inceleye-
rek, Piyon yapısının hemen hemen aynı
olduğu Spassky- Tal oyunundaki Tal'in
verdiği karar ile karşılaştırın; Geçmiş-
ten esinlenmek işimizi kolaylaştırır!

Yukarıdaki diyagram Bayram, Y
- Ulucan, T Ankara, 1991 oyununda
siyahların 13. hamlesinden sonra mey-
dana geldi.

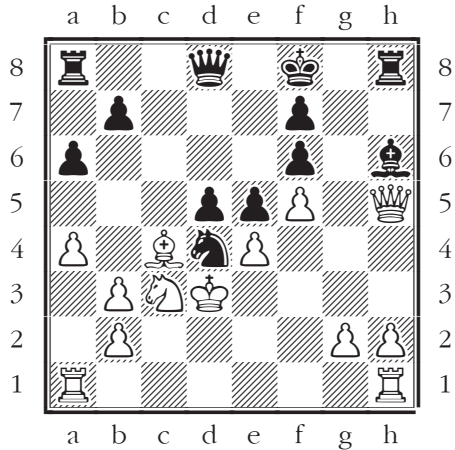
Beyazların siyah kareleri, siyahların beyaz karelerinin zayıf durumda olduğu bu durumda her iki tarafın sorunları var ama bu konumda sorunları fazla olan taraf kanaatimce beyazlardır.

Beyazlar alan avantajına sahip olmakla birlikte şah için tahtada güvenli yer yok gibi görünüyor. Üstelik bu durumda çok ince bir pozisyonel ayrıntı var: d5 karesi beyazlar için kuvvetli bir ileri karakol ama bu kareden faydalanacak olan c3 atı ile c4 fili birbirini engeller konumda bulunmakta! Yani at d5'te iken fil, fil d5'te iken at işe yaramaz durumda kalmakta, bu durumu düzeltmek adına d5'te kullanacağımız taş hangisi ise diğerine iyi bir görev verebilmek için manevra yapacağımız ve zaman kaybedeceğimiz aşikardır.

En büyük sorunun şah güvenliği olduğunu düşündüğüm bu konumda ilginç bir yol buldum:

14. ♖e2!? ♜d4?! Aceleye gerek yok, 14.. ♜c8 veya 14...h4 denemek gerekirdi.

15. ♔d3 b5?! Siyahlar şah kanadını daha düzenli hale getirmek için 15...♙f8! Oynamalıydı 16. ♙h5 d5!

Tamamen önceki oyunlardaki mantık; buradaki pozisyonel piyon fedası beyaz şahın güvenli konumunu d hat-tını açarak sarsıyor. Artık beyazlar tehlike altında! 17. ♙d5 ♜h7 (17...♙c7 18.a5 ♜d8)

16.a×b5 a×b5 17.♜×b5 ♜×a1 18.♙×h5?! 18.♙×a1 18...0-0?? [18...d5! 19.♙×d5 ♙×d5! 20.exd5 ♜×h1 ve tahtada belirsiz bir durum var.

19.♜×a1 d5 20.♙×d5 ♜×b5 21.♙×h6 ♙b6 22.♙×f7+ ♙×f7 23.♙h7+ ♙e8 24.♜a8+ ♙d8+ 25.♜×d8+ ♙×d8 26.♙b7 ♜d4 27.h4 ♙e8 28.g4 ♜g8 29.♙h7 ♜f8 30.g5 f×g5 31.h×g5 ♜×b3 32.g6 ♜c5+ 33.♙e3 1-0

Oyundan sonra Teoman Ulucan ve Tansel Turgut ile birlikte oyunun 15-20 hamleleri aralığında en çok siyahların d5 hamlesini analiz ettiğimizi hatırlıyorum. Doğal olan zaten beyazların fikirlerine karşı siyahları engelleyen d piyonundan kurtulmak değil midir?

Pozisyonel fedalarla oyunun her aşamasında karşılaşabiliriz. Önemli olan feda ettiğimiz materyal karşılığında neler kazandığımızdır.

Sıradaki oyun sizlere göstermek istediğim esas oyun olup 24 kişilik, 9 tur İsviçre sistemiyle oynanmış olan kuvvetli Ankara Zonal turnuvasında oynadığım bir oyundur. Bu son tur oyununu kazanmış olsa idim turnuvada +1 yapacaktım ve benim için fena sayılmayacak bir başarı olacaktı. Oyundan sonra fazla üzülmедim daha çok kendime, çok kolay bir galibiyeti kaçırdığım için kızmıştım.

Bayram - Bagaturov

Ankara Zonal, 1995

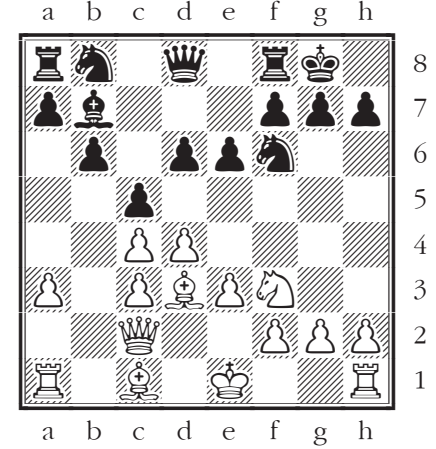
Analiz: Bayram, Gökten Yılmaz

1.d4 ♜f6 2.c4 e6 3.♜c3 ♙b4 4.e3 b6 5.♙d3 (5...♜ge2 daha esnek ve e4-d5 karelerinin hakimiyetini sağlıyor ve beyazın merkezde etkili olmasını amaçlıyor. 5...♙a6 6.a3 ♙×c3+ 7.♜×c3 d5 en iyi devam yolu bu çünkü diğerlerinde beyaz kolaylıkla merkezi alıyor.)

5...♙b7 6.♜f3 0-0 7.♙c2 (az tercih edilen bir devam yolu 7.0-0 beyazlara daha iyi olanaklar sağlıyor) **7...c5 8.a3 ♙×c3+ 9.b×c3 9.♙×c3** Daha iyi

olmalı.

9...d6 Daha iyisi **9...d5 10.c×d5 ♙×d5! 11.e4 ♙h5 12.♙e2 ♜bd7 13.0-0 e5 14.d×e5= (14.d5 ♙×d5! 15.exd5 e4)**

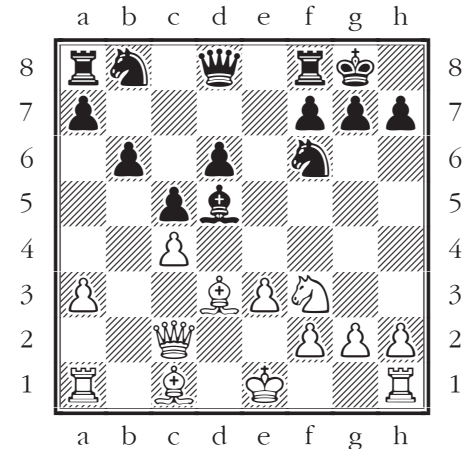

10.d5!?

Daha önce denenmemiş olan bu hamlenin amacı taşları (özellikle c1 filini) aktifleştirmektir.

10...e×d5 10...e5± Klasik anlamda siyahlar bu hamleden sonra istedikleri merkez piyon yapısına sahip olmakla birlikte b7 filinin durumunu düzeltmek için zaman kaybedecekler.

11.c×d5 ♙×d5 12.c4

12...♙×f3?

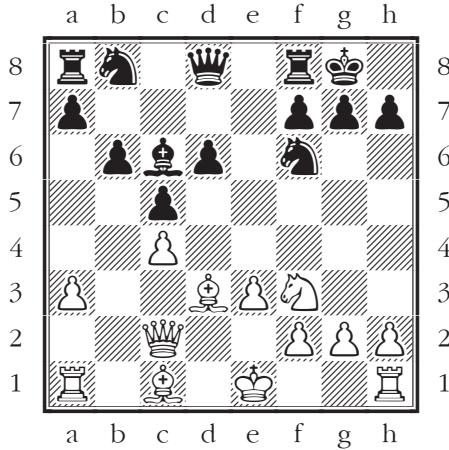
Beyazlar piyon fedası sonucunda; -d dikeyinde baskı kurmak

-a1-h8 ve b1 h7 çaprazlarını saldırı için açmak

-Gelişimi hızlandırmak ve taşlarını daha iyi konuma getirmek istiyorlardı.

Bu son hamle ise beyazlara fazladan g dikeyini saldırı için açıyor. Siyahlar bunun yerine e5 ve d6 karelerini güçlendirmeye yönelik oynamalıydı.

12...♙c6!

13.♙b2 ♞bd7

Beyazlara bu hamleden sonra yeterli bir devam yolu bulamadım. Bu da bize yeniliğin iyi olmadığını gösteriyor.

14.0-0 (14.0-0-0? ♙e7 15.♞g5 h6 16.♞h7 ♜fe8 17.♙f5 ♜ab8 18.♙xg7 18.a4 a6 19.♙c3 ♞e5 20.♞xg7+ ♙xg7 21.♙c2 ♙e7 22.f4 ♞d7 23.♜he1 ♞f8 24.♙c3 f6) 18...♞xg7+-) 14...♙e7 15.♜fd1 ♜ad8 16.a4 ♙xg7 17.gxf3 ♞e5 18.♙e2 ♞c6 19.♙f5 ♙e6 20.♙f4 ♜fe8 21.♙xg7 ♙xg7 22.♙xg7 gxf6 23.f4 ♞g7 24.♙f3 ♞a5 25.♙d5

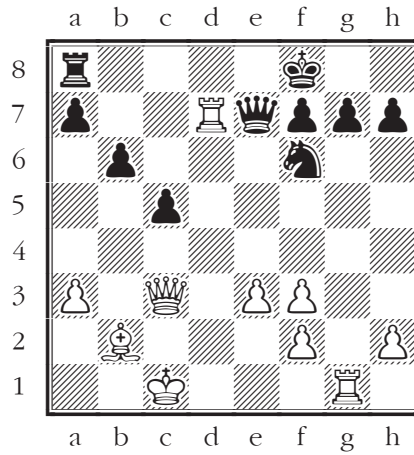
13.gxf3 d5 13...♞c6 14.♙b2 ♙e7 15.0-0-0 ♞e5 16.♜hg1 ♜ad8 17.f4 ♞g6 18.f5 ♞e5 19.f4

14.cxd5 ♙xd5 15.♙b2 ♞bd7 15...♙xf3 16.♜g1 ♜d8 17.♙e2 ♙c6 18.♙f5 ♞bd7 19.♙f3

16.0-0-0 ♙e6 17.♙f5 ♙e7 18.♙c3 ♜fd8 19.♜hg1 ♞f8 20.♙xg7

20.♙xg7 ♙xg7 21.♙xg7 ♜ab8 22.♜g1+ ♞f8 23.♙f5 ♜d6

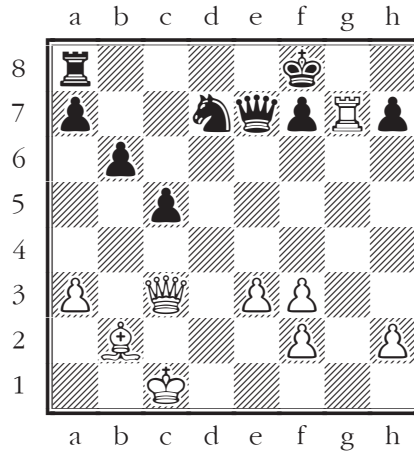
20...♙xd7 21.♙xd7

21...♞xd7?+-

21...♙xd7 22.♙xg7 ♜d8 (22...♞e8 23.♙e5 ♞xg7 24.♙xg7+ ♞e7 25.♙f6+ ♞e8 26.♙h8+ ♞e7 27.♙xa8+-) 23.♜g1 ♞e8 24.♜g8+ ♞e7 25.♙e5+ ♙e6 26.♙xe6+ ♞xe6 27.♜h8

22.♙xg7?!+-

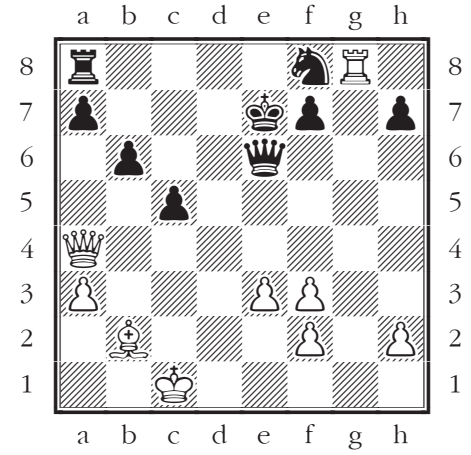

22.♙xg7+ ♞e8 23.♙h6 f6 24.♜g8+ ♞f8 25.♜g7 ♙e6 26.♙h5+ ♞d8 27.♙xf6+ ♞c8 28.♜e7+-

22...♞e8 23.♜g8+ ♞f8 24.♙c4 ♙e6 25.♙a4+ ♞e7 26.♜g4??

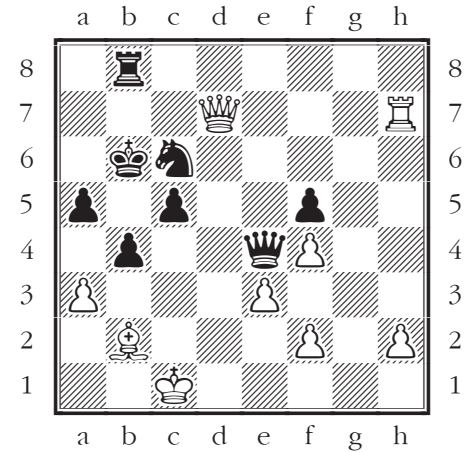
Üst üste gelen hatalar Siyahlara eşitlik pozisyonunu oluşturdu oysa ki Beyazın sakın olarak oynayacağı hamleler kazanç pozisyonunu devam ettirirdi, sonraki hamlelerin birkaçı dışında yorumları size

bırakıyorum.

26.♙g7+-

26...♙d5 27.♙f4 ♞g6 28.♙f6+ ♞d7 29.♜g1 ♙c4+ 30.♙c3 ♙e6 31.♜d1+ ♞c6 32.♙g5 ♜e8 33.f4 f5 34.♙g2+ ♙e4 35.♙f1 b5 36.♙e1 ♞e7 37.♙b2 ♞b6 38.♜d7 a5 39.♙d2 ♞c6 40.♙d6 ♜c8 41.♜xh7 b4 42.♙d7 ♜b8

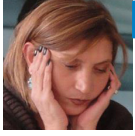
43.a4??

43.♙e5 b3?? (43...♙c4+=) 44.♙d1!+-

43...b3+- 44.♙c7+ ♞a6 45.♞d1 ♜d8+ 46.♙d4 ♙c2+ 47.♞e1 ♙c1+ 48.♞e2 ♞xd4+ 49.exd4 ♙c2+ 50.♞e1 ♜e8+ 51.♜e7 ♜xe7+ 52.♙xe7 ♙e4+ 53.♙xe4 fxe4 54.♞d1 cxd4 55.f5 e3 56.fxe3 dxe3 57.f6 b2 0-1

İlginç olabilecek yorumlu ya da yorumsuz oyunlarınızı bekliyorum.

Satranç gücünüzü ölçün

WIM Nilüfer Çınar Çorlulu

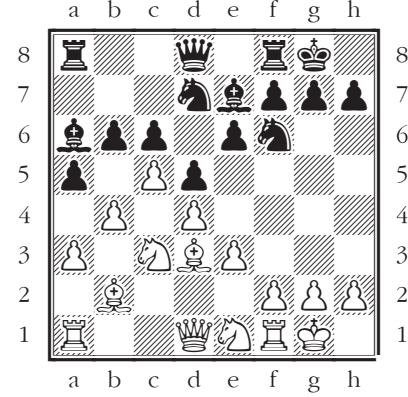
III. Kademe Antrenör
nilufercinar@gmail.com

Diyagramdaki konumdan başlayarak Siyahın hamlesini bulmaya çalışınız. Düşündüğünüz hamleyi ve aldığınız puanları not ediniz. Puanlarınızın toplamını değerlendirme tablosundan karşılaştırarak kuvvet derecesi puanınızı bulabilirsiniz. Oyunun sonuna kadar kendinize 90 dakikalık süre tanıyınız.

Spassky - Petrosian

Moskova, 1966

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 a6 5.e3 e6 6.c5 ♘bd7 7.b4 b6 8.♙b2 a5 9.a3 ♙e7 10.♙d3 0-0 11.0-0 ♙a6 12.♘e1 ♙c4!
(Fikir kötü filden kurtulmak ve d5 karesini ata hazırlamak.)

Hamle	Puan	Siyahın hamlesi ve yorumlar	Hamle	Puan	Siyahın hamlesi ve yorumlar
13. ♙xc4	2	...dxc4	30. exd6	1	...♘e4
14. ♖e2	2	...♖b8 [15.♗xc4 bxc5 16.dxc5 ♘xc5 17.bxc5 ♖xb2] varyantını hesapladıysanız 2 puan daha ekleyiniz.	31. ♗h4	3	...♘d2
15. ♖a2	1	...b5	32. ♘d5	7	...♘xf1
16. e4	2	...♖b7	33. ♘b6	4	...♗a7
17. ♘c2	3	...♘b8	34. ♖xf1	3	...♘f6
18. ♖aa1	2	...♗c8	35. ♙e5	5	...♘d5
19. ♖ad1	1	...♖d8	36. ♘xd5	6	...exd5
20. ♙c1	2	...♘a6	37. ♙xg7	8	...♙xg7
21. ♙f4	1	...♖bd7	38. ♗g5+	2	...♙f8
22. h3	2	...♘e8	39. ♗f6	5	...♙g8
23. ♗e3	2	...♙f6	40. ♗g5+	1	...♙f8
24. e5	3	...♙e7	41. ♗f6	1	...♙g8
25. ♘e4	2	...♘ac7	42. ♖e1	7	...axb4
26. ♘d6 (bxa5 hamlesini de düşündüyseniz +2 puan alınız.)	2	...♗a8	43. ♖e5	7	...h6
27. ♗g3	2	...♘d5	44. ♖h5	5	...♗xa3
28. ♘e3	3	...♘c3	45. ♗xh6	5	...f6
29. ♖de1	1	...♙xd6	46. ♗xf6 1-0	5	[46...♗c1+ 47.♙h2 ♖h7 48.♗d8+ ♙g7 49.♗e7+ ♙g6 50.♗xh7+ ♙f6 51.♖f5+ ♙e6 52.♗f7#] varyantını hesapladıysanız 4 puan daha alınız.

Değerlendirme Tablosu - Aldığınız puanların toplamına göre yaklaşık reyting puanınız

80 ve daha fazla ise 2500 ve üstü, 70-79 arası 2400-2499, 60-69 arası 2300-2399, 50-59 arası 2200-2299, 40-49 arası, 2000-2199 30-39 arası 1800-1999, 20-29 arası, 1600-1799, 10-19 arası 1400-1599, 10'dan az ise 1399 ve aşağısı.

UKD tarihi(m)

Yerli malı yurdun malı, herkes onu kullanmalı

İlgaz Gümüştaş
İl. Kademe Antrenör
j.timman@hotmail.com

Yıl 1999. Turnuva salonundayım. Haber geldi, yeni UKD listesi turnuva salonuna gelmiş. Heyecanla sıraya geçiyoruz. Herkes kendi UKD'sine bakmakta acele ediyor. Sırayla listeyi herkes inceliyor. Bu bir dosya içinde gelen alfabetik isim listesi ve yanında puanınız yazıyor. Bir dakika, konuyu baştan alıp, durumu kısaca şöyle açıklayalım. İnternetin hayatımızda pek olmadığı zamanlar. UKD listesi denen liste şu anda olduğu gibi ayda bir internetten değil, 6 ayda bir elden yenilenirdi, inanması zor ama bazen çeşitli aksamalar sonucu yılda bir defa yenilendiği olurdu. (Yazıya böyle başlangıç yapınca kendimi yaşlı bir satranç oyuncusu gibi hissettim. On üç sene kadar önceydi, aslında çok da olmamış.) İnternet yaygın olarak kullanılmıyordu belirttiğim gibi. Turnuva salonuna bir liste getirilirdi. Herkes o listeden performansını görürdü. Turnuvalara katılmaya başlamışım, liste yenilenmiş ama ismimi bir türlü UKD listesinde göremiyorum, çünkü yok.

İlçe Milli Eğitim Turnuvası'na, ardından İzmir İl Milli Eğitim Turnuvası'na katılıyorum. Mekanımız güzel. Konak ilçesinin üst tarafında harika manzarası olan bir yer. Bütün İzmir ayaklarımızın altında duruyor. Maçlara gelince biraz yeniyorum, çokça da kaybediyorum. Kendimi 150 ile 200. masalar arasında mücadele ederken hatırlıyorum. Turnuvalara yeni katılmaya başlayan bir oyuncu olarak normal bir sonuç. Bulgar bir usta bize (50 kadar oyuncuya) simültane gösteri yapıyor, doğal olarak kaybediyorum. Pes etmek

yok, öğreneceğimiz çok şey var.

Satranç çalışmaya, turnuvalara katılmaya devam ediyorum. Marmaris'te Karşıyaka Belediye Spor olarak üçüncü lig maçlarını oynuyoruz. İlk defa uzaktan Kahraman Olgaç'ı görüyorum. Odukları heyecanlanıyorum. O güne kadar Hürriyet Gazetesi'ndeki satranç köşesi yazılarından onu tanımışım. Lig maçları bitiyor, Abdullah İlhan Hoca'nın Marmaris semalarında şampiyonluk kupasını gezdirişini hayranlıkla izliyorum.

On sekiz yaşındayım. İlk defa Yaş Grupları Turnuvası'nda oynuyorum. Bu turnuvanın varlığından ilk defa habirim olmuş. UKD'siz olarak yine de iyi maçlar çıkartıyorum. Birinci masada 2250 puanlı Emir Ardic'ı görüyorum. Gözlerim fal taşı gibi açılıyor. Bir oyuncu nasıl böyle bir puana ulaşabilir diye düşünüyorum. Evet, hareket ediyor, su içiyor bizim gibi, hamlesini yapıyor. 2250 puanlı oyuncuyu sanki uzaydan gelmiş gibi seyredivorum. Yaşım dolduğu için yaş gruplarında son oynayışım oluyor. Geç bulduk, çabuk kaybettik. Elveda yaş grupları...

Abdullah İlhan Hocamızın İzmir Bornova'daki turnuvasına katılıyorum. İlk turlar yine gelsin 2000 UKD'liler, gitsin 1900 UKD'liler. Turnuvanın sonunda şampiyonluk kupasını İzmir'in en iyi oyuncularından İsmail Doğantug kaldırıyor. Hep birlikte alkışlıyoruz.

İzmir Atatürk Stadyumu'nun altında İzmir İl Birinciliği Seçmeleri'ne katılıyorum. Son anda ilk otuz oyuncu arasına katılıp finale çıkmaya hak kazanıyorum. İzmir İl Birinciliği Turnuvası'nda birbirinden güçlü oyuncular arasında oynarken benim gibi

UKD' siz bir arkadaşım maç başlayacağı sırada rakibi olan, İzmir'in kuvvetli sporcularından Yakup Çeliker'e UKD'niz kaç diye soruyor. Gelen cevap arkadaşşıma maçı direk kaybettiriyor gibi "UKD' mi tam bilmiyorum. Sen en iyisi yaz 2000 gitsin." Zaten rakibinden çekinen arkadaşım bu cevaptan sonra iyice yıkılıyor.

Satranç kariyerim kendi çapında devam ediyor. Çanakkale Troya Festivali'ne katılıyorum, her zamanki gibi UKD' sizim. İkinci defa ailemden ayrılıp, şehir değiştirip bir satranç turnuvasına katılmışım. Ayrıca bu sefer lig maçlarında olduğu gibi grup olarak da gitmiyoruz. İlk turlarda yine güçlü rakipler geliyor. Yenile yenile başlıyorum her zaman olduğu gibi. Bir kaç maç kaybedince bu sefer daha kolay rakipler geliyor. Biraz kazanmaya başlıyorum. Moralim tekrar yükseliyor. Çanakkale'nin o güzel festivali, folklor gösterileri, deniz kıyısında yürüyüşler, hepsi bende güzel bir tat bırakıyor.

Ailemle birlikte Denizli'ye gelmişiz. Denizli Gençlik Bayramı Turnuvası'na katılıyorum. UKD'siz olarak oldukça güzel maçlar çıkartıyorum. İyi performansından dolayı UKD'm iyi puanla başlayabilir, bu umutla maçlarımı oynuyorum. Aradan bir altı ay daha geçiyor. Yeni UKD listesi yapılmış. Yine aynı heyecan, yine aynı yoğunlukla sıraya girmeler. İsmim var mı, yine yok. Oysa ben turnuvalara katılmışım. Listede adım olması lazımdı. Nasıl olmaz. Ama yok işte. Yine hüsrana yine hüsrana.

Turnuvalara biraz ara veriyorum, artık üniversite sınavına hazırlanmam gerekiyor. Uzun bir süre sonra tekrar turnuvaya katılıyorum. İşte ismim orada yazıyor, ilk turnuvalara katılmamdan

bir buçuk yıl sonra ilk UKD'm çıkıyor: 1543. Yanında ise bu dönemde kaç maç yaptığımız yazıyor, o altı ay içerisinde Türkiye'nin en çok maç yapan sporcusu olmuşum.

Ustalaşmış satranç oyuncuları için ELO tek önemli hesaplama sistemidir. Ne zaman onlara sorsak önemli olan UKD değil ELO deseler de ülkemizde geçerli olan bu puan sistemi en az ELO kadar önemlidir. Herkes ELO puan sistemine dahil olacak turnuvalarda oynayamaz. Oynasa da bu sayı yılda bir veya ikiyi geçmeyebilir. Bu da sağlıklı bir ölçme sistemi oluşturmaz. Ayrıca her yıl binlerce küçük satranç oyuncusu ilk defa turnuvalara katılmakta ve UKD puanlarının çıkması ve artmasıyla satranca daha fazla gönül vermektedirler. Her turnuvadan sonra UKD listesini her gün kontrol eden öğrenci ve veliler bilir. Öğretmenleri, öğrencilerinin ne kadar UKD kazandığına bakarak performanslarını görme fırsatı bulurlar. Bütün bu gelişimleri göz önündeki bulundurarak UKD hesaplamalarının ne kadar önemli olduğu açıkça görülebilir.

Geçmişten bugüne bu UKD listesini yapan, emek veren herkese çok teşekkürler. Bu isimler çok zor şartlarda, çoğu zaman tek başlarına hesaplama sorunlarının üstesinden gelmiş kişilerdir. Cengiz Keleş, Cem Yıldırım, Halil Nejat Özmen, Abdullah Arık, Yasin Emrah Yağız ve şu anda da bin bir emekle bu işe devam eden Atilla Gürmen. İsmi unuttuğum kim varsa bütün satranç oyuncuları adına teşekkürü bir borç bilirim. Bazen hatalarla bazen de aksamalarla da olsa onlar bu sistemi ayakta tutmuş satranç gönüllüleridir. Bence onların hakkı ödenemez.

Şimdi bir öğrencim "öğretmenim bu ay turnuvaya katıldım ama internete baktım UKD'm çıkmamış deyince yüzümde bir tebessüm oluyor. Turnuva salonuna getirilen o liste aklıma geliyor. O anki heyecanımı düşünüyorum. O heyecan o günden bugüne değişmeden

devam etti, her zaman da devam edecek.

ŞAMPİYONLAR

Türkiye Küçükler Şampiyonası'na katılmadan önce oynadığımız turnuvalardaki topladığımız puanlar kesin olmamakla birlikte bir gösterge oluşturmaktadırlar. Yüksek UKD'si olup da dereceye giremeyenler olduğu gibi, düşük puanlı hatta UKD'siz olup dereceye girenler de bulunmaktadır. Yine de bu grafiği incelemekte fayda olduğunu düşünüyorum. Böylece hangi yaş grubunda ortalama güç puanlarını görüp ona göre bir fikir edinebilirsiniz.

2013 Türkiye Küçükler Şampiyonası Sonuçlar UKD Grafiği

7 Yaş Genel

- 1.1172 UKD
- 2.1125 UKD
- 3.1194 UKD
- 4.1108 UKD
- 5.1100 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1100-1150 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

7 Yaş Kızlar UKD

- 1.1099 UKD
- 2.UKD'siz
- 3.UKD'siz
- 4.1127 UKD
- 5.UKDSİZ

SONUÇ: UKD'siz de olsak ya da 1100 UKD'li olsak Türkiye'de ilk beşe girmek için yeterli olabilir.

8 Yaş Genel

- 1.1489 UKD
- 2.1201 UKD
- 3.1213 UKD

4.1490 UKD

5. 1205 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1200 ve üstü olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

8 Yaş Kızlar

- 1.1163 UKD
- 2.1158 UKD
- 3.1089 UKD
- 4.UKD'siz
- 5.1106 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1100-1150 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir. UKD'siz de olsak ilk beşe girme şansımız var gözüküyor.

9 Yaş Genel

- 1.1560 UKD
- 2.1655 UKD
- 3.1565 UKD
- 4.1421 UKD
- 5.1361 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1500-1550 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

9 Yaş Kızlar

- 1.1384 UKD
- 2.1334 UKD
- 3.1411 UKD
- 4.1279 UKD
- 5.1266 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1300-1350 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

10 Yaş Genel

- 1.1370 UKD
- 2.1742 UKD

3.1509 UKD

4.1602 UKD

5.1878 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1500-1550 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

10 Yaş Kızlar

1.1436 UKD

2.1325 UKD

3.1442 UKD

4.1381 UKD

5.1252 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1350-1400 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

11 Yaş Genel

1.1643 UKD

2.1653 UKD

3.1629 UKD

4.1794 UKD

5.1762 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1650-1700 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

11 Yaş Kızlar

1.1586 UKD

2.1638 UKD

3.1546 UKD

4.1488 UKD

5.1312 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1550-1600 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

12 Yaş Genel

1.1835 UKD

2.1908 UKD

3.1886 UKD

4.1863 UKD

5.1739 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1850-1900 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

12 Yaş Kızlar

1.1663 UKD

2.1632 UKD

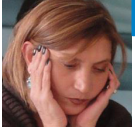
3.1542 UKD

4.1368 UKD

5.1651 UKD

SONUÇ: Gücümüzün 1600-1650 arası olması Türkiye'de ilk beşe girmek için bir gösterge olabilir.

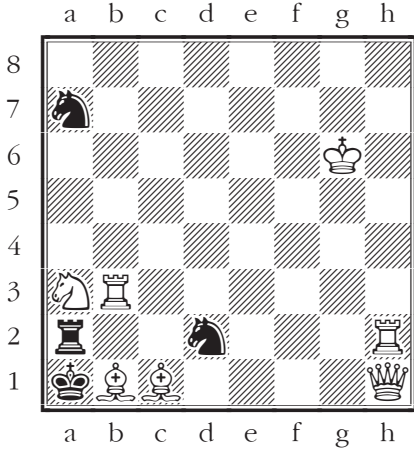

WIM Nilüfer Çınar Çorlulu

III. Kademe Antrenör
nilufercinar@gmail.com

Problemler köşemizde birbirinden güzel altı problem sizleri beklemekte. Soruların çözümünde ilk hamle anahtar hamledir. Anahtar hamle sonrasında ise aynı soru için farklı mat yolları bulmak mümkün. Bakalım her soru için farklı mat yolları bulabilecek misiniz?

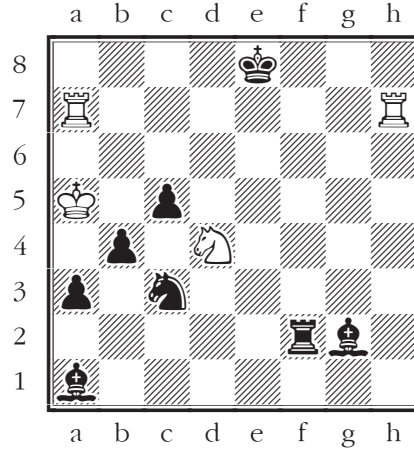
W. F. Wills, 1902

Beyaz oynar, iki hamlede mat yapar.

1. ♖a8 ♖b5 2. ♖c2#
[1... ♖b3 2. ♖a2#; 1... ♖b1 2. ♖b1#]

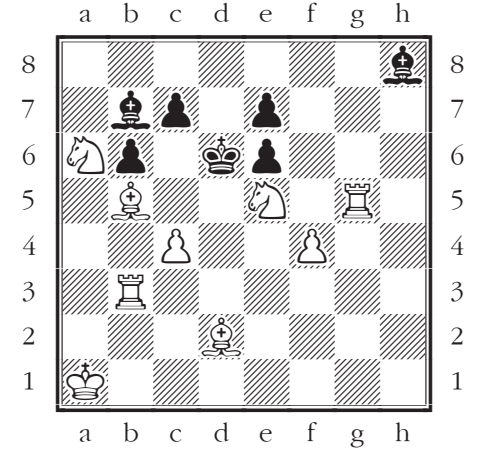
Miroslav Havel, 1930

Beyaz oynar, iki hamlede mat yapar.

1. ♖f3 ♖xg3 2. ♖a8#
[1... ♖xg3 2. ♖h8#; 1... ♖b2 2. ♖a8#]

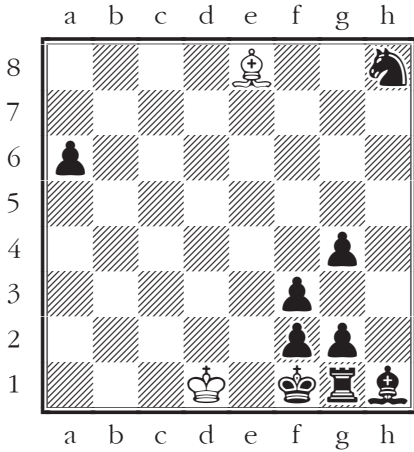
Miroslav Subotic, 1992

Beyaz oynar, iki hamlede mat yapar.

1. ♖a2 ♖xg5 2. ♖xg5#
[1... ♖5 2. ♖f7#; 1... ♖xg6 2. ♖f7#]

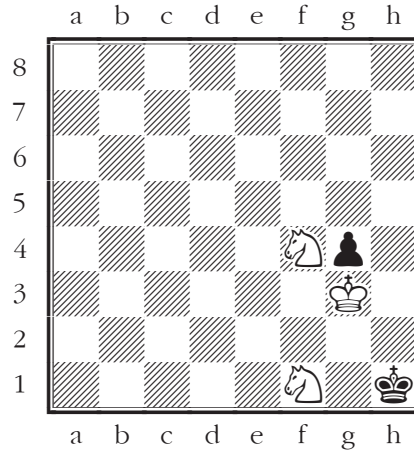
Guy Laugharn, 1913

Beyaz oynar, üç hamlede mat yapar.

1. ♖h5 g3 2. ♖f3 ♖f7 3. ♖e2#
[1... ♖f7 2. ♖x7 ♖f5 (2... ♖f3 3. ♖c4#); 1... ♖5 2. ♖e8 ♖g6 (2... ♖f7 3. ♖b5#) 3. ♖b5#]

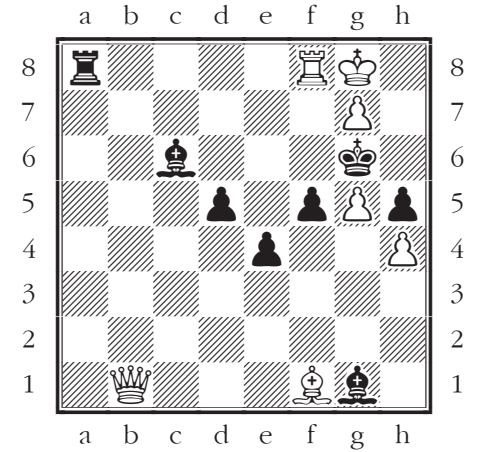
Sam Loyd, 1858

Beyaz oynar, üç hamlede mat yapar.

1. ♖b3 gxb3 2. ♖f2 h2 3. ♖g3#

Pierre Drumare, 1952

Beyaz oynar, üç hamlede mat yapar.

1. ♖b7 ♖xb7 [1... ♖d7 2. ♖x47 ♖x8+ 3. ♖x8#]#
[2... ♖h3 ♖x8+ [2... ♖e8 3. ♖x15#] 3. ♖x8#]
[1... ♖x8 2. ♖b5 [1... ♖x8 2. ♖b8#; 1... ♖x3 2. ♖b8#] 2. ♖c2#]

Sovyet satranç ekolünün babası

Mihail Ivanoviç Çigorin

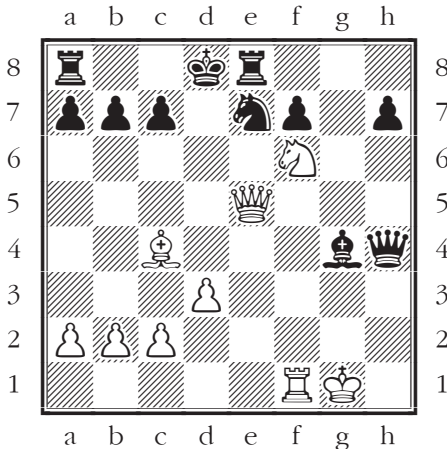

Abdullah Sözen
Sporcu
abdullahs@gmail.com

Bildiğiniz gibi 20. yüzyılda satranca Sovyet ekolü damgasını vurmuştu. Daha Sovyetler Birliği kurulmadan Sovyet satrancının temelini Mihail Ivanoviç Çigorin'in attığını söylemek yanlış olmaz. Çigorin 12 Kasım 1850'de başkent St. Petersburg'un yakınındaki Gatçina kasabasında doğdu. 25 Ocak 1908'de 57 yaşında, geçen sayımızda incelediğimiz Zukertort'un doğduğu şehir olan Lublin'de diyabet hastalığından öldü.

Satrancı 16 yaşında öğrenmesine rağmen, 23 yaşında okulunu bitirip, devlet memuru olana kadar ilgilenmedi. Satranç yeteneğinin farkına varınca görevinden istifa etti ve tamamen satranç ile uğraşmaya başladı. Açılışlar üzerinde birçok çalışma yaptı. Aşağıdaki konum bu döneminden:

Çigorin – Davidov
St. Petersburg 1874

Şah Gambitinin Muzio devamıyolunda, açılış gereği Çigorin şah atını

feda etti. Beyazın 22. hamlesinde bu konuma ulaşıldı.

22. ♖d4+ ♜c8 23. ♙e6+!! ♜b8
23... ♙xe6 24. ♖xh4 ♜h8

Siyahlara kayıp olmasına rağmen daha iyi direnç sağladı.

24. ♜d7+ ♜c8 25. ♜c5+ ♜b8
26. ♜a6+ bxa6 27. ♖b4# 1-0

1876 yılından 1881'e kadar "Satranç Sayfası", 1880'lerin ortasında da "Satranç Habercisi" dergilerini çıkardı. 1878-1880 yılları arasında yaptığı bir maçlar dizisinde, Alapin'i 7-3 ve kendisinden sonra Rusya'nın en iyi oyuncusu sayılan, Alman asıllı Emanuel Schiffers'i 7-1 ve 7-3 yendi.

Schiffers ile maçından bir oyun:

Çigorin – Schiffers
St Petersburg 1879

1.e4 e5 2. ♞f3 ♞c6 3. ♙b5 a6
4. ♙xc6 dxc6 5. d3 ♙c5 6. ♞c3 ♙g4
7. h3 ♙xf3

İspanyol açılışının değişim varyantında, Siyahların vezir kanadındaki bingec erlerini, iki file sahip olmaları dengeler. Schiffers burada bu önemli avantajından vazgeçiyor.

8. ♖xf3 ♞e7 9. ♞e2 0-0 10. g4 ♖d7
11. ♙e3 ♙b4+ 12. ♙f1

11. g4 hamlesinin anlamı bu hamle ile ortaya çıkıyor. Beyazlar şah kanadı saldırısı hazırlıyorlar.

12... ♙ad8 13. ♞g3 ♖e6 14. h4 a5
15. ♙g1 ♙h8 16. ♞f5 g6 17. a3 ♙d6
18. ♙e2!

Kasparov burada şu yorumu yapmış: "Bir atın oldukça çağdaş feda şekli, Çigorin'in paradoksal düşüncesinin örneğidir."

18... gxf5 19. gxf5 ♖d7 20. ♙h6

Siyahlar 20. ♖g4 ♞xf5 21. ♖xf5 ♖xf5 22. exf5 ile baskıyı azaltmaya razı, ancak Çigorin mattan başka bir şey düşünmüyor!

20... ♙g8 21. ♙g5 ♙xg5 Zorunlu
22. hxg5 c5 23. ♙h1 ♞g8 24. f6 ♙f8
25. ♙h3

25. ♙ag1 c4 26. ♖g3 cxd3+ 27. cxd3
Siyahların karşı şanssız kalmazdı.

25... c4!

Schiffers karşı oyun çıkarmayı başarıyor.

26. ♙ah1 cxd3+ 27. cxd3 h6 28. g6
fxg6 29. f7 ♞e7??

Çok büyük hata 29... ♖d4!
30. fxg8 ♖+ ♙xg8 31. ♙g3 ♖xb2+
32. ♙f1 ♙d6 33. ♖f5 ♙g7 34. ♙hg1
♖c1+ 35. ♙g2 ♖f4 36. ♖c8 ♖f7

Sonrasında durum eşite yakın olacaktı. Şimdi Çigorin matı kaçırıyor.

30. ♙xh6+! ♙xh6 31. f8 ♖+ ♙xf8
32. ♖xf8+ ♞g8 33. ♙xh6+ 1-0

Çigorin döneminde Rus satrancı hakkında bir fikrimiz olması için, Çigorin'den sonra en iyi ikinci Rus oyuncu dediğimiz Emanuel Schiffers'ten bir oyunu yorumsuz veriyorum.

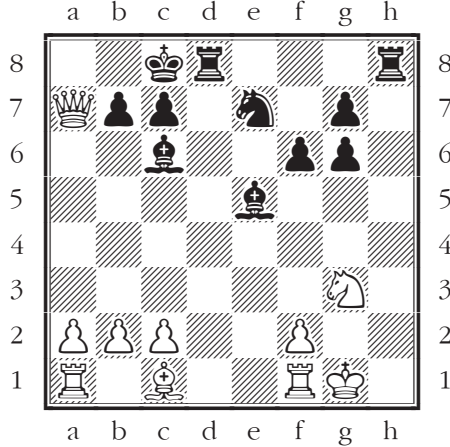
Schiffers – Harmonist

DSB Kongress Frankfurt 1887

1.e4 e5 2. ♞f3 ♞c6 3. ♙c4 ♙c5 4. c3
♞f6 5. d4 exd4 6. cxd4 ♙b4+ 7. ♙d2
♙xd2+ 8. ♞bxd2 d5 9. exd5 ♞xd5
10. ♖b3 ♞ce7 11. 0-0 12. ♙fe1
c6 13. a4 ♖c7 14. ♙ac1 ♞f4 15. ♞g5
♞eg6 16. ♙e8!! ♙xe8 17. ♙xf7+
♙h8 18. ♙xe8 ♞e2+ 19. ♙h1 ♞xc1
20. ♞f7+ ♙g8 21. ♞h6+ ♙f8 22. ♖g8+
♙e7 23. ♙xg6 hxg6 24. ♖xg7+ ♞d8

25. ♖f8+ ♘d7 26. ♗e4 ♖d8 27. ♗d6+ ♘e8 28. ♗f6+ 1-0

Çigorin 1897 yılında Schiffers ile bir maç daha yaptı ve 7 -1 kazandı. Bu maçın 13. oyunu çok ilginçtir:

Schiffers – Çigorin
St Petersburg, 1897

Beyazların 24. hamlesinden sonra ulaşılan bu konumda, hamle sırası kendisinde olan Çigorin'in vezire karşı fili var ve Beyazlar saldırıda.

24... ♖h1+! 25. ♗xh1 ♘h2+!!
26. ♗xh2 ♖h8+ 27. ♘g3

27. ♘g1 ♖xh1#

27... ♗f5+ 28. ♘f4

28. ♘g4 ♖h4#

28... ♖h4#

"Ve Çigorin kombinatif dehasıyla rakibini muhteşem bir şekilde mat ediyor." demeyi çok isterdim, fakat Çigorin bu matı kaçırdı! Hem de iki kere! Oyun şöyle devam etti:

24...b6 25. ♘e3 ♗f5

Hala 25... ♖h1+!! 26. ♗xh1 ♘h2+ 27. ♘xh2 ♖h8+ 28. ♘g3 ♗f5+ 29. ♘f4 ♖h4# var!

26.f4 ♗xg3 27.fxe5 ♖h1+ 28. ♘f2 ♖h2+ 29. ♘xg3 ♖dh8 30. ♖a6+ ♘b8 31. ♘xb6 ♖g2+ 32. ♘f4 ♖h4+ 33. ♘e3 ♖h3+ 34. ♘f4

34. ♘d4 ♖d2+ (34... ♖h4+ 35. ♘c3

♖g3+ 36. ♖d3 ♖xd3+ 37. ♘xd3 cxb6 38. exf6 gxf6 39. ♖xf6) 35. ♖d3 ♖dxd3+ 36. cxd3 cxb6 37. exf6 gxf6 38. ♖xf6 #

34... ♖h4+

34... ♖h4+ 35. ♘e3 ♖h3+ 36. ♘d4 ♖d2+ 37. ♖d3 fxe5+ 38. ♘xe5 ♖hxd3 39. cxd3 cxb6 1/2-1/2

Ancak Çigorin üstün oyunuyla vezir geriden berabere yapmayı başardı demek mümkündür.

Katıldığı ilk turnuva olan Berlin 1881'de Zukertort ve Blackburne arkasından Winaver ile paylaşmalı üçüncü oldu. Londra 1883'te ise Steinitz, Zukertort ve Blackburne arkasından tek başına dördüncüydü. Neredeyse adaylar turnuvası denebilecek, zamanın en iyi oyuncularının katıldığı çok güçlü bir turnuva olan New York 1889 turnuvasını Max Weiss ile beraber birincilikle bitirdi. Bu başarı ona dünya şampiyonluğu için maç yapma yolunu açtı. 1886 yılında Zukertort'u yenerek resmen dünya şampiyonu olan Steinitz'in karşısına çıkan ilk aday Çigorin olmuştu. Maç 1889'da Havana'da yapıldı, ancak Steinitz, Çigorin'i 10-6 yendi. Yine aynı şehirde 1892'de iki rakip tekrar unvan maçı yaptılar. Çigorin bu kez 8 oyun kazanmasına rağmen, Steinitz 10 oyun kazanarak unvanını korudu. Artık tren kaçmıştı. (Bu dönemde Havana'da satranç çok popülerdi. Herkes satranç oynuyordu. Dört yaşında bir çocuk babasının bir arkadaşıyla oynadığı oyunu seyretmiş ve babasının yanlış hamle yaptığını söylemişti. Çok şaşırın babası çocuğa satrancı nasıl öğrendiğini sorduğunda, çocuk o oyunu seyredirken kendi kendine öğrendiğini söyleyince babası oğluyla oyun oynamış ve yenilmişti! Acaba bu dört yaşındaki Havanalı çocuk kimdi dersiniz?)

İkinci maçın ilk oyunu satranç klasiklerindendir:

Çigorin – Steinitz

Dünya Şampiyonluğu Maçı Havana,

1892 1. Oyun

1.e4 e5 2. ♗f3 ♗c6 3. ♘c4 ♘c5 4.b4

Çigorin her iki maçta da Evans Gambitini sekiz kere oynadı.

4... ♘xb4 5.c3 ♘a5 6.0-0 d6 7.d4 ♘g4 8. ♘b5 exd4 9.cxd4

9. ♖a4 ♘xc3 10. ♗xc3 dxc3 11. ♘xc6+ bxc6 12. ♖xc6+ ♘d7 13. ♖xc3 f6 14. ♗d4 ♗e7 15. ♖c4+ Çigorin-Urosov yazışmalı parti 1900

9... ♘d7 10. ♘b2

10.a4!? ♗f6? (10... ♗ge7) 11.e5 ♗e4 12. ♖c2 d5 13. ♘a3 ♗e7 14. ♘d3 f5 15. exf6 ♗xf6 16. ♗bd2 ♘xd2 17. ♗xd2 ♘f7!? 18. ♗f3 ♗c6 19. ♖fe1 g6 20. ♗e5+, Çigorin-Isakov Moskova 1899

10... ♗ce7?!

"Satranç gerçeği Steinitz'e nasıl da pahalıya mal oluyor" ifadesini kullanmış burada Kasparov. Doğrusu 10... ♗f6 11. ♗a3 ♗xe4! 12.d5 ♗e7 13. ♖a4 ♘c3! 14. ♖fb1 ♘xb5+ idi.

11. ♘xd7+ ♖xd7 12. ♗a3! ♗h6 13. ♗c4 ♘b6 14.a4! c6?

14...a6! 15. ♗xb6 (15. ♖b3!) 15...cxb6 16. ♖b3 ♗c8 Δ 17... 0-0 Bogoljubov; 14...a5 15. ♗xb6 cxb6 16. ♖b3 ♗c8 17.d5

15.e5!

15.d5 0-0 16. ♗xb6 axb6 17. ♖d4 f6 18. ♖xb6 cxd5 19. exd5 ♗xd5 20. ♖b3

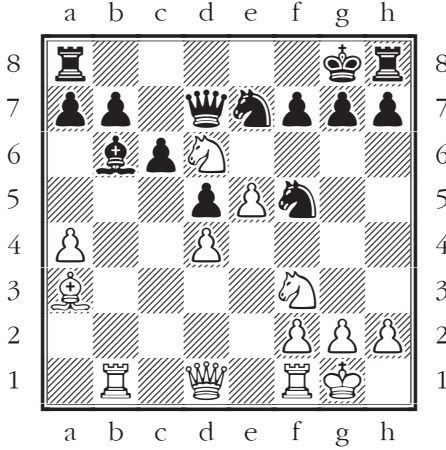
15...d5

15...dxe5 16.dxe5! (16. ♗fxe5 ♖d8 Δ 17... 0-0) 16... ♖xd1 17. ♖axd1 0-0 18. ♖d7 Bogoljubov; 15... ♘c7 16. exd6 ♘xd6 17. ♗xd6+ ♖xd6 18. ♘a3 Δ 19.?e1] 16. ♗d6+ ♘f8 17. ♘a3 ♘g8 18. ♖b1! (tehdit: a5!)

18... ♗hf5?

18... ♗c8 19.a5 ♗xd6 20. exd6 ♘xa5 21. ♗e5 ♖c8 22. ♖h5 (22.d7 ♖c7 23. ♘e7 ♘b6 24. ♖h5! tehdit: Δ

♔g5 ve ♕f6 24...♙xd4! 25.d8♔+ ♖xd8
26.♙xd8 ♔xd8 (26...♔xe5? 27.♖f1!)
27.♖xb7+- Bogoljubov) 22...f6 23.d7
♔d8 24.♖xb7! fxe5 25.dxe5+- Stei-
nitz

19.♖xf7!

Lasker'e göre a5! hamlesi basitçe kazanıyordu: 9.a5 ♙xa5 20.♖xb7± ancak Çigorin kendisine uygun olan karışıklıkları seviyor.

19...♙xf7 20.e6+ ♙xe6 21.♖e5
♔c8

21...♔e8! 22.♖e1 ♙f6 23.g4
(23.♙xe7+! ♔xe7 (23...♙xe7?
24.♖g4+) 24.♔f3 (24.♖g4+ ♙f7
25.♖xe7+ ♙xe7) 24...♙e6 (24...♙g5
25.h4+; 24...♔c7 25.g4 g6 26.gxf5 gxf5
27.♖g4+ ♙g5 28.h4+ ♙xh4 29.♙g2
♙g5 30.♖e5 ♖hf8 31.♔e3+ ♙xg4
32.♔g3+ ♙h5 33.♖h1#) 25.♖f7+
♙d7 26.♔g4 ♙c7 27.♔f4+ ♙d7
(27...♙c8 28.♖d6+) 28.♔xf5+ ♔e6
29.♔xe6+ ♙c7 30.♔e7+ ♙b8 31.♖d6
♙c7 32.♖xb7# Bogoljubov) 23...h5
24.♙xe7+ ♔xe7 25.gxf5?! (25.g5+!
♙xg5 26.♔d2+ ♙f6 27.h4! ♖xh4
(27...g6 28.♙g5+ ♙g7 29.♔xg6+ ♙f8
30.♔xf5+ ♙g8 31.♖g6±) 28.♔f4+
♖f5 29.♖g4+ h×g4 30.♖xe7 ♙xe7
31.♔e5+! (31.♔xf5 ♖af8 32.♔e5+
♙d8! Δ 33... ♙c7) 31...♙d8 32.♔xf5±
Grekov) 25...♖ae8 26.♖g4+ h×g4
27.♖xe7 ♖xe7 28.♔xg4 ♖h6+- Lasker

22.♖e1 ♙f6 23.♔h5 g6

23...♖g6 24.g4 fikir: g5

24.♙xe7+ ♙xe7

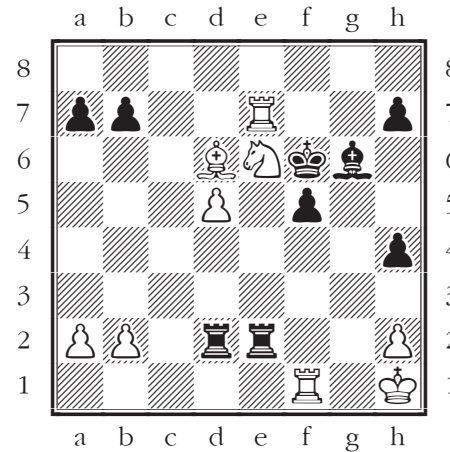
24...♖xe7 25.♔h4+ (25.♖g4+ ♙f7
26.♖h6+ ♙f8 (26...♙e8 27.♔e5+-)
27.♔e5+- Bogoljubov) 25...g5
26.♖g4+ ♙f7 27.♔xg5+-

25.♖xg6+ ♙f6 26.♖xh8 ♙xd4

26...♔xh8 27.♖e5 ♔c8 28.g4+;
26...♔d7 27.♖b3! ♖xh8 28.♖f3 ♖g8
29.♖e5 ♖g5 30.♔h6+ ♖g6 31.♖xf5+
♔xf5 32.♔f8+-

27.♖b3 ♔d7 28.♖f3 ♖xh8 29.g4
♖g8 30.♔h6+ ♖g6 31.♖xf5+ 1-0

Bu oyun maçın incisiydi. İngiliz satranç otoritesi Leopold Hoffer bu oyun için şöyle demişti: “Çigorin'in oyunu idare edişi en yüksek derecededir. Ancak Steinitz açılışta zayıf savunmasıyla kendini zora soktu ve dolayısıyla cezalandırıldı.” Steinitz ile olan ikinci maçta eğer skor 9-9 olursa üç galibiyete ulaşana kadar oynamaya devam edilecekti. 23. partide Steinitz 9-8 öndeydi ve Çigorin bu oyunda bir at fazla oyun-sonuna girmişti. İşte Çigorin'in treni kaçırdığı an:

Sıra Çigorin'de ve kaleyle b7 piyonunu alarak rahatça kazanabilirdi, ancak o burada 32.♙b4?? oynadı ve iki hamlede mata izin vererek her şeyi berbat etti. Kasparov bu hamleye şöyle

diyor: “Gerçekten de yüzyılın hatası!”

Çigorin iki dünya şampiyonluğu maçı arasında Macaristan'dan İngiltere'ye iltica etmiş olan, zamanın en kuvvetli oyuncularından Isidor Gunsberg ile yine Havana'da bir maç yapmış ve 9-9 berabere kalmıştı.

Maçın ikinci oyunu ünlüdür:

Gunsberg - Çigorin

Maç Havana 1890 2. Oyun

1.e4 e5 2.♖f3 ♖c6 3.♙b5 a6
4.♙a4 ♖f6 5.d3 d6 6.c3 g6 7.♖bd2
♙g7 8.♖f1 0-0 9.h3?!

Gunsberg şah kanadı saldırısına hazırlanıyor, ancak merkez kapalı değil, Çigorin bu tür saldırıya en iyi cevabın merkeze müdahale olduğunu gösteriyor.

9...d5! 10.♔e2 b5 11.♙c2 d4!
12.g4 ♔d6 13.♖d2 ♙e6 14.cxd4

14.0-0 h5± Çigorin

14...♖xd4 15.♖xd4 ♔xd4 16.♖f3
♔b4+ 17.♙f1 ♔d6

Bu hamle ile beyaz fil oyun dışı kalıyor.

18.b3 c5 19.♙b2 ♖d7!

Çigorin, Steinitz'in ilkeleriyle oynuyor! Bu at zayıf d4 karesine oturacak.

20.♖g5 ♖b8!

Sanki Siyahlar Steinitz!

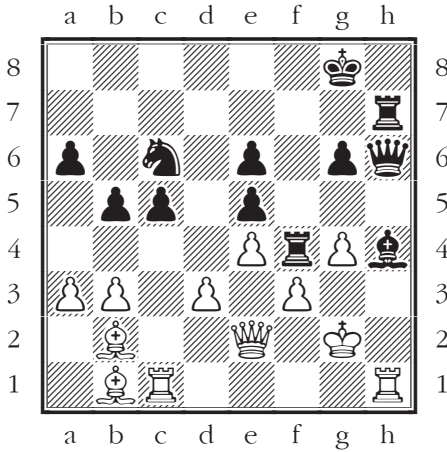
21.♖xe6 fxe6! f hattının açılması duble erlerden daha önemli bir unsur.

22.♙g2 ♖a7 23.♖hf1 ♖af7 24.f3
♖c6 25.♔d2 ♖f4 26.♖ad1 ♔e7
27.♔e1 ♙f6 28.♔e2 ♙h4 29.♙b1
h5 30.a3 h×g4 31.h×g4 ♔g5 32.♙h3
♖8f7 33.♖c1 ♔h6 34.♙g2 ♖h7

Siyahlar küçük konumsal

üstünlükleri biriktirerek kazanç konuma geçtiler!

35.♖h1

35...♗x3!! "Ender güzellik ve derinlikte bir kombinezon" diyor Steinitz ve "Bu kombinezonu ancak büyük bir usta yaratabilirdi" diyor. Oyunu kaybeden Isidor Gunsberg

36.♖x3 36.♗x4 ♕g3+! 37.♔xg3 ♖xh4+ 38.♔f3 ♖h3+ 39.♔f2 ♗f7+ 40.♔e1 ♖g3+ 41.♔d1 ♗f2+ Çigorin

36...♖d2+ 37.♔g1 ♕f2+!! 38.♔f1 ♗d4! 39.♕xd4 ♖xc1+ 40.♔e2 ♗h1 41.♕xf2 ♖b1 42.g5 ♖f1+ 0-1

Bu dönemde parlayan diğer bir yıldız da Alman Doktor Siegbert Tarrasch idi. O da treni kaçırdığı için yakında bu köşede konuşulacak. Satranç otoriteleri Tarrasch'ın dünya şampiyonu olmasına kesin gözüyle bakıyorlardı. Doktor, Lasker'in maç teklifini küçümseyerek reddetmişti ve Steinitz ile bir unvan maçı yapmayı düşünüyordu. Dünya şampiyonluğuna adaylığını kesinleştirmek için turnuvalardaki parlak başarılarının üzerine çok büyük bir oyuncuyla maç yapıp kazanmak istiyordu. Bunun için de doğal olarak akla ilk gelen Çigorin'di. Maç 1893 yılında Çigorin'in evi St. Petersburg'da yapıldı. Fakat Tarrasch, Çigorin'i yenemedi! Maç 9-9 berabere bitti. Bir yıl sonra da bu fırsatı iyi değerlendiren Lasker, Steinitz ile unvan

maçı yapıp kazandı. Lasker şampiyon olduktan sonra Çigorin'den gelen maç teklifini hemen reddetti!

Tarrasch maçının 8. oyununda, "son romantik" Çigorin, hem Steinitz'in teorisine, hem de on yıllar sonra ortaya çıkacak hipermodern satranç ilkelerine inanılmaz benzerlikte oynadı. Hipermodern ekolün kurucusu Aron Nimzoviç, uzun yıllar sonra Çigorin'den hocam diye bahsedecekti.

Çigorin – Tarrasch

St Petersburg, 1893 maçın 8. oyunu

1.e4 e6 2.♖e2!? Çigorin'in açılış teorisine kazandırdığı ilginç bir hamle.

2...c5 3.g3 Açılışın ana fikirlerinden birisi de şah fili filençettosu ile "Şah Hint saldırısı" türü bir konum elde etmek, bu düşüncenin 50-60 yıl sonra turnuvalarda görülmesi Çigorin'in zamanın ne kadar ilerisinde olduğuna işaret ediyor.

3...♗c6 4.♕g2 ♕e7 5.♗c3 ♖c7 5...♗f6? 6.e5±; 5...♗d4!? 6.♖d1 ♗f6 7.d3∞ Tarrasch

6.♗h3!? a6 7.♗f4 Çigorin bu oyundan 30-40 yıl sonra ortaya çıkacak hipermodern fikirlerle oynuyor: merkezin taşlarla işgali

7...♗d4 8.♖d1 ♗f6 9.d3 b5 10.0-0 ♕b7 11.♕e3 11.e5? ♕xg2 12.exf6 ♕f3 13.fxg7 ♗g8± Kasparov

11...♗c8 12.a4 b4? Bu hamle ciddi bir hatadır, c4 karesini Beyazlara verir, doğrusu: 12...♖b6 13.a×b5 a×b5 14.e5 ♕xg2 15.♗xg2 ♗g8 16.b4! c×b4 17.♖g4± Tarrasch

13.♗b1! e5? İkinci ciddi hata, atın d5 karesine gidemeyeceğini sanıyordum, zira değişmeler sonucunda beyaz er zayıf kalır, bu hamle bana oyuna mal oldu. 13...0-0 14.♗d2 (14.c3 b×c3 15.b×c3 ♗c6 16.d4 c×d4 17.c×d4 ♗b4) 14...♗fd8 15.c3 b×c3 16.b×c3 ♗c6 17.d4 c×d4 18.c×d4 d5 Siyahlar iyi kalırdı. Tarrasch

14.♗d5! ♕x5?!

14...♗x5 15.e×d5 ♖d6 16.c3 b×c3 17.b×c3 ♗f5 18.c4 sonrasında Beyazlar üstündü ama yine de bu tercih edilmeliydi. Tarrasch

15.e×d5 ♖d6? 16.♗d2! ♖c7 Tarrasch burada kalite kaybettiğini görmemiş 16...♗x5? 17.♗c4 ♖e6 18.♕x4 c×d4 19.♕x5 ♖x5 20.♗b6+—

17.♗c4 Ancak şimdi Siyahlar stratejik olarak kayıba girdiler. Kasparov

17...h5 18.f4 ♗f5 19.♕d2 e×f4 20.♕x4 d6 21.♖e2? Hata yapma sırası Beyazlara geldi! Şu varyant kazanıyordu 21.♕h3 g6 22.♕x5 g×f5 23.♕g5 ♗x5 24.♗f5+—

21...♗d8 21...♗d4 22.♖d2 ♗d8 23.♗ae1 0-0 24.c3'ten sonra Siyahlar ağlar. Kasparov

22.♗ae1 ♔f8

22...0-0? 23.♕h3 ♗g4 24.♕xg4 h×g4 25.♖xg4 bitiricidir]

23.c3 a5 24.♕d2 b×c3 25.b×c3 ♗h6 26.♗a5! Stratejik kazancın taktikle sonuçlandırılması

26...♗hg8 27.♗c6 ♗e8 28.c4 ♖d7 29.♕f4 h4 30.g4 ♗xg4 Şaşkına dönen Tarrasch intihar ediyor.

31.♕h3 ♗8f6 32.♕g5 ♗h5 33.♕xf6 g×f6 34.♖xg4 1-0 Eğer 34...♕g5? 35.♖xg5

Daha sonra Richard Teichmann ile yaptığı maçı 8-3 kazandı, fakat David Janowsky ile yaptığı maçı farklı bir skor ile 17-4 kaybetti. Satranç tarihinin en sürprizli ve sansasyonel Hastings 1895 Turnuvası'nda yer aldı. Turnuvayı satranç dünyasını şok ederek kazanan, adı sanı duyulmamış Harry Nelson Pillsbury'nin yarım puan arkasından ikinci olarak tamamladı. Lasker, Tarrasch ve Steinitz gibi devler ise Çigorin'in arkasında kalmıştı! Üstelik Çigorin ilk turda Pillsbury'yi, ikinci turda da yeni Dünya Şampiyonu

Lasker'i yendi! Lasker ile oyunu satranç tarihine geçmiştir.

Lasker – Çigorin

Hastings, 1895 2.tur

1.d4 d5 2.♖f3 Çigorin'in kendi adını taşıyan açılış genellikle şu şekilde başlar: **2.c4 ♖c6** Bu oyunda hamle sırası değişerek Çigorin Savunmasına giriliyor.

2...♙g4 3.c4 ♙xf3 4.gxf3 ♖c6 5.♖c3 e6 6.e3 ♙b4 "Atlara olan sevgisi ile tanınan Çigorin, iki filini seve seve değiştiriyor. İlk değişme kabul edilebilirse de ikincisi biraz fazla ileri gidiyor gibi görünüyor" V. Beim

7.cxd5 ♖xd5! Yine hipermodern bir fikir: Er merkezi kurmak yerine taşlarla merkeze baskı yapmak

8.♙d2 ♙xc3 Çigorin imzasını atıyor!

9.bxc3 ♖ge7 10.♖g1 ♖h5 11.♖b3! ♖d8?!

11...0-0 12.♖g3 (12.♖xb7 ♖xh2 13.♖g3 ♖fc8?) 12...♖d8 13.e4! ♖g6 14.♖h3 ♖a5 15.♙d3 e5! sonrasında Beyazlar iyidir ama Siyahların karşı oyunu var diye yorumlamış, bir zamanlar bizim milli takımımızın çalıştırıcısı olan Vasyukov, Nikitin ile beraber yazdığı "Çigorin" adlı kitabında.

12.♖b5+! iki ata karşı iki fil olduğunda oyunsonuna girmeye çalışmak doğru bir karar

12...♖xb5 13.♙xb5+ c6 14.♙d3 "Günümüzde bu konum Beyazlara kazanç sayılır ancak Çigorin hiçbir şey yokmuş gibi oynuyor." Kasparov

14...♖g6 15.f4 0-0 16.♙e2 ♖c8 17.♖g3?! ?!7.f5! exf5 18.♙xf5 ♖c7 19.c4± Oyunun açılması iki filin gücünü artırır." Levenfiş

17...c5 18.♖ag1?

18.f5! için geç değil, "Beyazlar f5 veya h4 ile saldırıyı düşünüyor. Bu

korkunç görünse de basitçe önleniyor." Romanovsky]

18...c4! 19.♙c2 f5! Siyahlar konumu kapatmayı başardı, atların üstünlüğü yakında hissedilecek.

20.♙c1 "20.h4 ♖f7 21.h5 ♖e7 22.f3 ile alan kazanmak daha mantıklıydı." Beim

20...♖f7! 21.♙a3 ♖c6! 22.♙c5 ♖a6!? "Siyahlar Nimzoviç ruhunda blokaja giriyor ve Lasker üstünlüğünü ortaya koymıyor" Kasparov

23.a4 ♖c6 24.♖b1 "Lasker yanlış yolda olduğunu anlar ve taşlarını öteki kanada yönlendirir." Beim

24...♖d7 25.♖gg1 ♖ge7 26.♖b2 26.♙xe7!? ♖xe7 27.♙d2 ♖d5 28.♖b5± Kasparov

26...♖d5 Nimzoviç'in hayallerini süsleyecek güzellikte bir blokaj oluştu.

27.♙d2 ♖a5 28.♖gb1 b6 29.♙a3 g6 30.♖b5 ♖a6! 31.♙c1 ♖d8"

Siyahların manevraları zorunlu da olsa bekleme üzerine kurulmamıştır. Amaç atı e4 karesine yerleştirme tehdidiyle f3 sürdürmek, sonra da merkez piyonlarına saldırmak." Romanovsky

32.♖a1 ♖f7 33.♖bb1?! 33.♙a3 ♖d6 (33...g5? 34.♖g1±) 34.♙xd6! ♖xd6 35.a5±; 33.h4 ♖d6 34.♖bb1 ♖e4+!? Kasparov

33...♖d6?! "33...g5! daha iyidir, bu durumda Beyazların karşısına hoş olmayan iki seçenek çıkar ya f4 erini vermek ya da 34.fxg5 ♖xg5 ile atın e4 karesine oturmasına izin vermek" Steinitz **35.♙b2!?** Levenfiş **35...♖e4+ 36.♙xe4 fxe4 37.♖g1+ ♖g7 38.♖xg7+ ♙xg7 39.♙e2"** oynanabilir, beraberlik şansları var." Romanovsky

34.f3! "Lasker sonunda doğru planı buluyor e4 sürmek." Kasparov

34...♖f7 35.♖a3! g5?! 36.♙e2! "Beyazların 35. hamlesinin arkasında

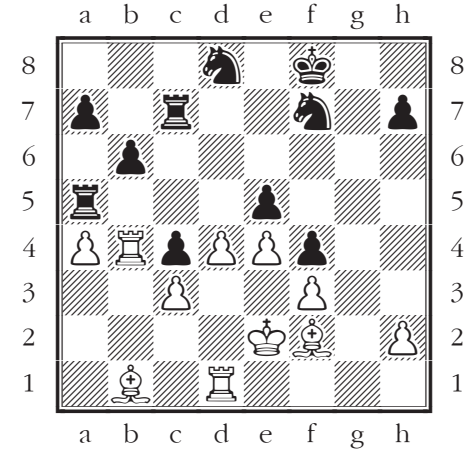
yatan fikir buydu. Artık c3 eri korunmuştur, oyunun açılmasıyla filler etkin olacaktır." Beim

36...gx f4 37.e4 ♖f6 38.♙xf4! ♖h5 39.♙e3? "Zaman sıkışmasında yapılan bu hata Siyahlara konumu tekrar kapatma şansı veriyor, bence 39.♖g1+ ♙f8 40.♙c1! ♖a5 41.♖a1± en iyisidir." Kasparov

39...f4! 40.♙f2 ♖a5 40...e5? 41.a5! "Siyahların blokaj planı çöker" Sorohtin

41.♖g1+ "Bu hamle gerekli olmasa da zararsızdır, çok güçlü olan 41.e5! ♖g7 42.♖b5 ♖d5 43.♖b4 sonrasında Beyazların konumu ezicidir." Beim

41...♙f8 42.♖aa1 e5 43.♖ab1 ♖g7 44.♖b4 ♖c7 45.♙b1 ♖e6 46.♖d1 ♖ed8

47.♖d2?? "Kaba bir hata, ayrıca 47.d5 ♖d6 48.♙c2 ♖8b7 49.♖g1 ♖g7 50.♖xg7 ♙xg7 varyantı da Siyahlara yarardı. Ancak sakın 47.♙c2 hamlesi Beyazlara iyi şanslar sağlardı. Vasyukov ve Nikitin, Çigorin adlı kitaplarında 47.dxe5 ♖c6 48.e6?! ♖fe5 49.♙c2 ♖d3 50.♖b5'le oyunu açmayı önermişler, oysa 48...♖xb4! 49.cxb4 ♖xa4 50.exf7 ♖xb4= sonrasında Siyahlar zorlukların üstesinden kolay gelirdi." Kasparov

47...♖c6! "Artık Siyahlar üstün ve Lasker çıkış yolu bulamıyor." Kasparov

48.♖b5?! "burada kalite fedasıyla

Siyahların işini zorlaştırmak mümkündü: 48.♖xc4!? ♖d6 49.♖xc6 ♖xc6 50.dxe5 ♖xe5 oyundaki hamleden sonra Beyazların durumu umutsuzdur." Beim

48...♖xa4 49.dxe5 ♖f5 50.♖h4 ♖g7 51.♖f2 ♖g6 52.♖dd5 ♖a1 53.♖d8 ♖d3+! 54.♖xd3 54.♖f1 ♖cb4! 55.cxb4 ♖xb1+ 56.♖e2 ♖g2#

54...cxd3 55.♖xd3 ♖ag1! 56.♖f5+ ♖e8 57.♖g5 57.♖xf4 ♖g2+ 58.♖e3 ♖e1#

57...♖xg5 0-1 "Lasker gününde değildi, bir üstünlüğü kazanca dönüş-türmekte olağanüstü soğukkanlılığı ve mükemmel tekniği ile tanınırdı, bu oyundaki permormansıyla değil!" Beim

Bu turnuvadan sonra, Çigorin Budapeşte 1896 Turnuvasını yeni parlayan fakat erken yaşta ölen Macar yıldızı Rudolf Charousek ile birlikte kazandı ve playoffta Charousek'i 3-1 yendi. 1898 Köln'de Charousek ve Wilhelm Cohn ile ikinciliği paylaştı. Londra 1899'da 7. olarak bir hayal kırıklığı yaşadı.

Çok güçlü oyuncuların katıldığı Monte Carlo 1901 turnuvasında ise Janowsky ve Schlechter'in ardından üçüncü olması oldukça büyük bir başarıydı. 1906'da Salwe ile yaptığı maçı 7-5 kazandı.

Çigorin – Wallbrodt

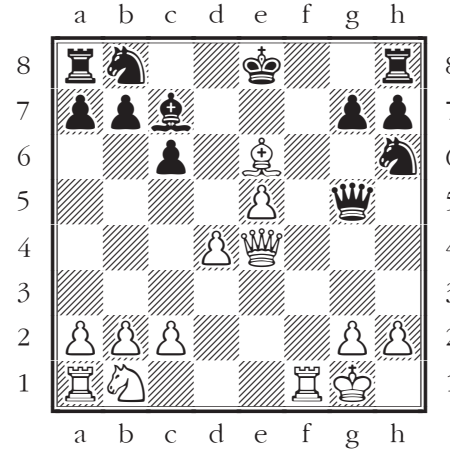
Budapeşte, 1896

1.e4 e5 2.f4 d5 3.♖f3 dxe4 4.♖xe5 ♖d6 5.♖e2 ♖e7 6.♖xe4!? Normal hamle 6.d4 ancak Çigorin inisiyatifi ele geçirmek için oynuyor.

6...f6 7.d4 fxe5 8.fxe5 c6?! Burada Siyahlar 8...♖f6! 9.♖e2 0-0 10.exd6 ♖xd6 ile aldığı taşı geri verebilirdi. Şimdi tehlikede olan beyaz şahıdır.

9.♖c4 ♖c7 10.0-0 ♖e6 11.♖g5 ♖xg5 12.♖xe6 ♖h6? Siyahlar 12...♖d7 13.♖f7+ ♖d8 ile biraz nefes alabilirdi. Yapılan hamleden sonra Çigo-

rin orijinal bir saldırı örneği veriyor.

3.♖c8! ♖d7 14.♖xb7 ♖e7 15.♖xc6! ♖af8 16.♖c3 ♖xf1+ 17.♖xf1 ♖f8 18.♖d5+! ♖d8 19.♖f4 ♖e8 20.♖d5 ♖e7 21.♖b5! g5 22.♖a8+ ♖b8 23.♖d5 ♖e6 24.♖xd7 ♖xd7 25.♖b7+ 1-0 Çok güzel yönetilmiş bir saldırı örneği.

Çigorin Rusya'da satrancın gelişmesine yaptığı katkılar nedeniyle Sovyetler döneminde bir kahraman gibi saygı gördü. 1958'de ölümünün 50. yıldönümü için Sovyetler Birliği özel pul bastırdı. Açılışlarda birçok çalışması vardır. İspanyol Açılışında Çigorin varyantı halen turnuvalarda popülerdir:

1.e4 e5 2.♖f3 ♖c6 3.♖b5 a6 4.♖a4 ♖f6 5.0-0 ♖e7 6.♖e1 b5 7.♖b3 d6 8.c3 0-0 9.h3 ♖a5 10.♖c2 c5 11.d4 ♖c7

Kendi adını verdiği açılış:

1.d4 d5 2.c4 ♖c6!? Fransız Savunmasında son derece ilginç olan Çigorin varyantı:

1.e4 e6 2.♖e2!? Çigorin'in stili her ne kadar "romantik" olarak düşünülse de Steinitz'in konumsal oyun etkileri açıktır. Bunu Steinitz'e yazdığı bir mektupta şöyle dile getiriyordu: "Bildiginiz gibi sizin teorinizi ve ilkelerinizi tam olarak paylaşmıyorum, ancak bu onlara değer vermediğim anlamına gelmez." Ayrıca Çigorin'in kendi orijinal

buluşlarının hipermodern satranççılara birçok fikir verdiği de yadsınamaz bir gerçektir. Kotov ve Yudasin yazdıkları "Sovyet Satranç Ekolü" adlı kitapta ilk bölümü Çigorin'e ayırmışlar ve bu bölüme "kurucu" başlığını vermişlerdir.

"Son romantik satranç oyuncusu" lakabıyla da bilinen Çigorin hakkında ustaların görüşleri şöyle:

"Çigorin'in düşüncelerinin büyüklüğü büyüleyicidir. Onun her hamlesi yaratıcı güç ve zafere ulaşma azmiyle nefes alıyor" Rudolf Spielmann.

"Sanki o 19. yüzyıl ustalarından farklı, özel biriydi. Satranç yeteneği devasaydı, belki de o gerçek bir dahiydi. Bazen onun düşüncelerinin derinliği basit faniler için anlaşılabilir oluyor." Alexander Alekhin.

"Biz Rus satranç okulunun varlığından sadece Çigorin'den itibaren bahsedebiliriz." Mihail Botvinnik

"Çigorin çağdaş satranç teorisine meydan okumanın kendisinin bir ayrıcalığı olduğunu düşünen, bir pratik oyun dahisidir." Wilhelm Steinitz

"Çigorin, bazen fantezilerini dizginlemeyi bilseydi, ilk Rus dünya şampiyonu Alekhin'den yıllar önce çıkarırdı." Garry Kasparov

Kaynaklar:

P. W. Sergeant, *Championship chess*, Dover publishing

A. Kotov, M. Yudasin, *The Soviet school of chess*, Dover publishing

Lasker's manual of chess, Dover publishing

G. Kasparov, *Benim ustalarım*, İş Bankası yayınları

S. Palavan, A.C. Talum, *Satrançta dünya şampiyonluğu*, İnkılâp Kitabevi

V. Beim, *Satranç stratejisinde dersler*, Analiz Yayıncılık

<http://en.wikipedia.org>

Mücadeleci oyun gücü

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Bu sayının parlak oyunu üstat Hayri Özbilen'in anısına onun oyunundan düzenlendi. Hayri Özbilen oyununda parlak hamleler bulmaya çalışırdı. Antremanlarının büyük çoğunluğunu kombinezon çözmeye ayırmıştı. Hatta o kadar ki, açılışlarını geliştirmeyi bir ölçüde ihmal etmişti. Bu yüzden rakibinin açılışlarına bakar eğer rakibi düzenli açılışlar kullanıyorsa onun bilgi dağarcığına girmek için kendi sevdiği başlangıç hamlelerini değiştirirdi. Tabii ki bu durum onu daha fakir konumlara mahkum ediyor ve yeteneklerini tam olarak ortaya koyamıyordu. Açılışlarını değiştirmek yerine geliştirmesi için çok ısrarcı oldum. Sevdiği başlangıç hamlesi 1.e4'tü. Ancak gelen yanıtların çoğuna karşı Vasiukov'un öğrettiği kapalı sistemleri kullanıyordu.

Hayri Özbilen taktik hücum düzenlemekten, rakibine tuzak kurmaktan büyük keyif alırdı. Bu oyun tarzı ile zaman zaman kendisinden oldukça yüksek ratingli oyuncuları da tuzağına düşürebiliyordu. Oyunda temel hedefi mat hücumu idi ancak konumsal üstünlükleri de ihmal etmezdi. Bu bakımdan satrancın genel ilkelerini çalıştırmayı denerdi. Güçlü gördüğü ve çekindiği rakiplere karşı da vezirleri değişmeyi ve oyunu basitleştirmeyi isterdi. Hayri Beyin tekniği de oldukça iyiydi. Rakip konumunda yakaladığı zayıf noktaları titizlikle işleyerek hedefine ulaşırdı. İnceleyeceğimiz oyun 2010

yılında İtalya'nın Arco beldesinde düzenlenen dünya emektarlar şampiyonasından. Bu turnuva Hayri Bey'in en keyifli turnuvalarından biri olmuştu. Arco'yu çok sevmişti.

M. Baeta (2221) - H. Özbilen (2114)
Dünya Emektarlar Şmp, İtalya, 2010

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.♞f3 d6 4.♞xd4 ♞f6 5.♞c3 ♞c6 6.♞c4

Sicilya Savunması'nda Beyaz için Fischer'in önerdiği hamle ve sevdiği hamle.

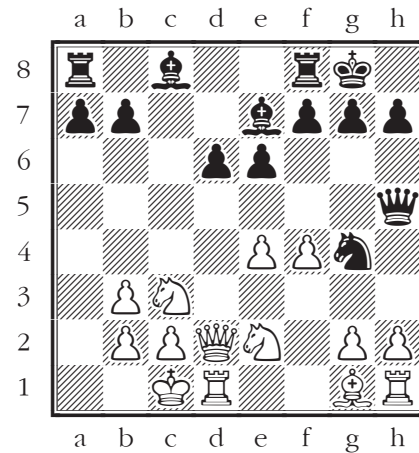
6...e6 7.♞b3 ♞e7 8.♞e3 0-0 9.f4 ♞a5 10.♞d2 ♞h5

Siyah rakibinin uzun rok düşünce-sine zorluk çıkarıyor. Başka seçenek de var: 10...♞g4 11.♞g1 e5 12.♞de2 ♞e6 13.h3?! (13.♞d5 ♞xd2+ 14.♞xd2 ♞xd5 15.♞xd5 ♞b4 16.♞b3=) 13...♞f6 14.♞e3 ♞xb3 15.cxb3 ♞fd8=]

11.♞de2 ♞a5 12.0-0-0 ♞g4

Siyah bunun yerine 12...♞xb3+ 13.axb3 ♞g6 14.♞g3 ♞g4= devam yolunu da deneyebilirdi.

13.♞g1 ♞xb3+ 14.axb3

14...♞a5!

Hayri Özbilen rakibinin uzun rok kanadındaki zayıflığı fark edince derhal en güçlü hücum taşı vezirini o bölgeye sevk ediyor! Zıt kanatlara rok konumlarında taraflar rakip şahın bulunduğu taraftaki piyonlarını ilerleterek saldırıda bulunurlar. Bu kanatta bulunan taşlar piyon sürüşleri için rakibe ayrıca tempo kaynağı olmaktadır.

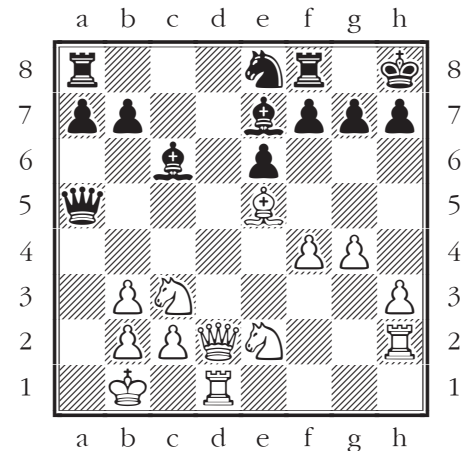
15.♞b1 ♞h8!?

Siyah rakibinin hızlı şah kanadı piyon sürüşlerine karşı önceden önlem alıyor. Bir başka seçenek şöyle olabilirdi: 15...b6 16.♞d4 ♞d8 17.h3 ♞f6 18.♞xf6 ♞xf6 19.g4 ♞b7 20.g5 ♞e7 21.♞df1? (21.♞hf1=) 21...d5=

16.h3 ♞f6

Siyahın atı rakibinin şah kanadı piyonlarının ilerlemesine tempo sağlıyor. 16. hamlenin yorumunda anlatılmak istenen buydu. Bu yolla Beyaz, rakip şah konumunda zayıflık yaratma fırsatı yakalayabiliyor.

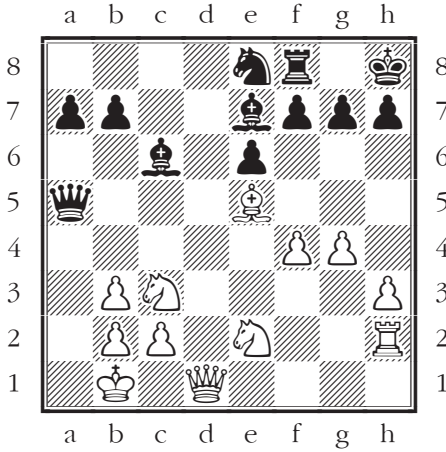
17.g4 ♞d7 18.e5 ♞e8 19.♞d4 ♞c6 20.♞h2 dxe5 21.♞xe5

21...♖d8!

Özbilen, gerektiği gibi oynuyor ve rakibinin d dikeyindeki keyfini bozuyor.

22.♙e1 ♖x♙d1+ 23.♙x♙d1

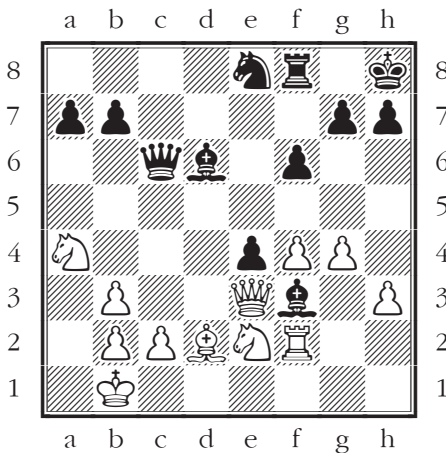
23...f6!

Siyah, rakibinin merkezileşmiş taşını bulunduğu yerden kovarken, bir merkez piyon girişimi hazırlıyor.

24.♙d4 e5! 25.♙e3 ♙f3

Siyah rakibinin e2'deki atının manevra ile f5 karesine yönelmesine engel oluyor. Diğer devam yolu şöyle gelişebilirdi: 25...♘d6 26.♙g3 ♘f7 27.♙f5 ♙b4 28.fxe5 ♘xe5+]

26.♙d7 ♙c5 27.♙d2 ♙c7 28.♙d3 ♙c6 29.♙a4 ♙d6 30.♙f2 e4 31.♙e3

31...♙x♙e2!

Siyahın sürdürdüğü e4 piyonu beyaz filinin oynar sahasını daraltarak etkisini azaltmıştı. Oysa Beyazın e2'deki atının geleceği daha parlak. At hemen d4 rakaresine hareket ederek veziri isteyebilirdi. Böylece de merkeze tepmo ile yerleşmiş olacaktı. Bu değişim Siyah için yerinde bir tercih oldu.

32.♙x♙e2

32.♙x♙e2 ♙c7 33.♙e3 ♘d6 34.♙f1 b5= devam yolu Beyaz için umut verici değil.

32...f5 33.gxf5 b5?

33...♙xf5 daha doğrudu ve oyunda denge devam ediyordu. 34.♙xe4 ♙xe4 35.♙xe4 ♘f6 36.♙c4 ♙g8 37.♙c8+ ♙f7 38.♙a8 ♙d5 39.♙c3 a6 40.♙a7±]

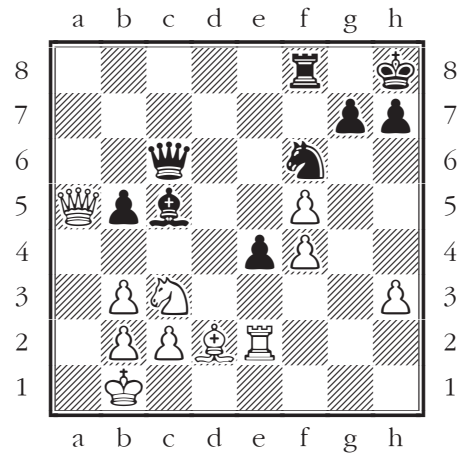
34.♙c3 ♘f6 35.♙xa7?

Bir hata da rakipten geliyor ki, bu Hayri Beyin sabırla beklediği bir durumdu. Çünkü Hayri Özbilen öteden beri a dikeyini kullanmanın ve bu yolla mat hücumu düzenlemenin peşindeydi.

35...♙c5

Hemen a dikeyini kullanmak daha iyi sonuç veriyor: 35...♙a8 36.♙f2 ♙b4 37.♙c1 ♘d5+

36.♙a5

36...e3!

Siyah bir yandan atına hareket noktası oluşturuyor ama diğer yenden rakip fili kötü karelere sürükleyip rakip şahı bulunduğu yerden çıkamaz hale getiriyor. Siyah a dikeyinin çekiciliğine kapılıp acele etseydi Beyaz kazanç durum elde ederdi: 36...♙a8?? 37.♙xb5 ♙c8 38.♙xe4+-

37.♙c1

Filin diğer tarafa kaçıışı Siyahın oyunu daha çabuk bitirmesine yol verirdi: 37.♙e1 ♙b8 38.h4 ♘d5 39.♙xd5 ♙xd5+-

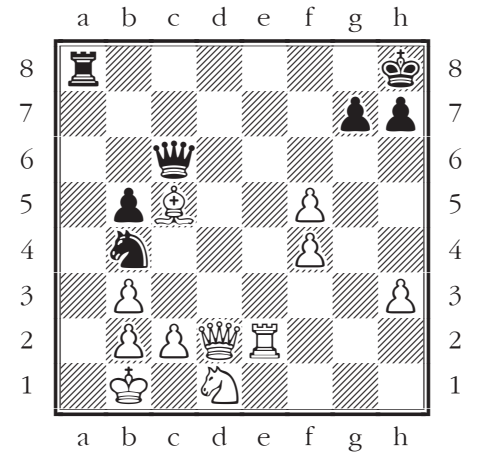
37...♙b8 38.♙d1 ♘d5

Bir kez daha a dikeyinin işgali fırsatı kaçıyor. Oysa Beyaz e3'ü alamıyordu. 38...♙a8 39.♙e1 ♘d5 40.♙xe3 ♙xe3 41.♙xe3? ♙xf4 42.♙f2? (42.♙d1 ♙xe2+) 42...♙a6+-

39.♙xe3 ♙a8 40.♙d2?

Siyahtan kaybeden hata geldi. Doğru oyunda çekişme devam ediyordu: 40.♙xa8+ ♙xa8 41.♙xc5=

40...♙b4 41.♙xc5

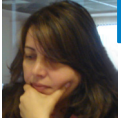
41...♙a1+!! 0-1

Devamında, 42.♙xa1 ♙a6+ 43.♙b1 ♙a2+ 44.♙c1 ♙a1#

Satranç esas ikinci baharda güzel!

Emektar Şampiyon Mustafa Yüksel

Ezber yaratıcılığın önünde engeldir. Satranç ezbere dayanmamalı.

Fatma Yılmaz

FIDE Hakemi

fyilmazmavikale@gmail.com

Biz sizi çeşitli turnuvalardaki rahat oyunlarınızla, özellikle de 2012 Türkiye Emektarlar şampiyonluğunuzla tanıyoruz. Bize oyunculuğunuz ötesindeki Mustafa Yüksel'den söz eder misiniz? Aileniz, eğitiminiz...

17 Kasım 1952'de Ankara'da doğdum. Babam Antalya Aksekili. Anne tarafım Boşnak. Babam nöro-psikiyatrist, annem hemşireydi. Babamın sülalesi olarak Yağcılar bilinir. Dedem Bağdatlı olarak tanınır. Zamanında Zonguldak'a yerleşmişler ve ticaretle uğraşmışlardır.

Ben üç yaşımdan sonrasını net hatırlıyorum: Bunlar içerisinde beni çok mutlu edenlerden birisi çocukluğumdan beri Atatürk'e benzetilmemdir. Hatta bundan dolayı da çeşitli zamanlarda film teklifi aldım ama ilgilenmedim.

Yine çocukluk yıllarım... Zonguldak Kapuz plajına bitişik villamız var. Dolayısıyla ben ve kardeşim çok iyi derecede yüzme biliriz. Kendisi yüzme şampiyonudur. Buna rağmen kardeşimin 45 yaşında kalp krizinden ölmesi beni çok düşündürmüştür. Ölüm demişken babamı 1987'de, annemi 2000'de, eşimi ise 2011'de pankreas kanserinden, Limra Otel'de Türkiye Satranç Şampiyonası'na girdiğim sırada kaybettim.

Eğitimime gelince...

Zonguldak TED Koleji mezunuyum. 1969'da Cerrahpaşa Tıp Fakültesine girdim, 1975'te de mezun oldum. Uzmanlık alanım genel cerrahi, onu da 1979'da tamamladım.

İlk görev yerim Taksim Hastanesi'dir. 1983'e kadar orada çalıştım. Bu dönemde o kadar yoğun çalışıyordum ki üzerine bir de 1977 1 Mayıs Taksim

Mustafa Yüksel - 2013

Olayları'ndaki mesai yoğunluğum eklenince beyin kanaması geçirdim. Altı ay komada kaldım. Komadan çıktıktan sonra dünyanın en büyük beyin cerrahı Prof. Dr. Gazi Yaşargil tarafından İsveçre Kanton Schipital Hastanesi'nde ameliyat edildim. Tam şifa ile taburcu olduğumda dünyada bu ameliyatı geçirip de yaşayan 16. kişi idim.

İkinci görev yerim olan Zonguldak SSK Hastanesi'ne 1983 yılında atandım. Zonguldak'a aşık bir insan olarak,

ilk gençlik yıllarımın geçtiği yerlere hizmet etmek için oraya gittim.

1996'da yeniden İstanbul'a döndüm. Önce Şişli Devlet Hastanesi'nde sonra da Şişli Etfal Hastanesi'nde çalıştım. Bunlara 18 ay da Okmeydanı Hastanesi'ndeki görevimi ekleyelim. Yaş 61 oldu ben de emekli oldum.

Bu eğitim ve iş yoğunluğunuz içerisinde satranç, hayatınıza ne zaman girdi ve ne kadar zamanınızı aldı?

Satrançla daha doğrusu satranç taşlarıyla çok küçükken tanıştım. Dört yaşımdayken Zonguldak'tan Ankara'ya gezmeye gitmiştik. Bir satranç takımı gördüm, çok beğendim ve ısrarımla babama aldırıldım.

Ailede satranç bilen yoktu daha önce de görmemiştim ama satranç taşlarının görüntüsü ilgimi çekmişti.

Aile çevremizdeki gençlerden biri taşların dizilişini ve hareketlerini öğretti fakat atla filin dizilişini yanlış öğretmiş. Şu anda adını hatırlayamadığım bir diş hekimi atla filin yerini karıştırdığını söyleyerek doğrusunu gösterdi ve Satrancın Esasları'nı hediye etti. O kitabın sayesinde okuma öğrendim. Çalıştığım tek satranç kitabı odur, onu da baştan sona bitiremedim. Daha sonraki dönemlerde birçok satranç kitabı aldıysam da çalışmadım. Böylece Satrancın Esasları ilk ve son satranç kitabım olarak kaldı.

Yine o yıllarda bazı hekimlerin, madden mühendislerinin satranç oynadıklarını keşfettim ve onları yemeğe davet

etmesi için babamı zorlamaya başladım. Onların aracılığıyla da satrancımı ilerlettim.

11 yaşına geldiğimde Zonguldak'ta herkesi yeniyordum. O dönemlerde şimdiki gibi turnuva yoktu. Ben de çevremdekilerle oynuyordum. En büyük rakiplerim ise Ankara Fen Lisesi'nde okuyan, yazın Zonguldak'a gelen öğrencilerdi. Kısacası o yıllarda kimi bulursam onunla oynuyor, oynadıklarımı da yeniyordum. Sonra ne oldu bilmiyorum, 13 yaşımdan üniversite 2. sınıfa kadar hiç satranç oynamadım. Fakülte ikinci sınıfta, bir gün kantinde otururken, sonradan çok iyi arkadaşım olan Dr. Refik Algan, biriyle satranç oynuyordu. Dayanamayıp hep karışınca "O kadar çok biliyorsan gel, oyna!" dediler, ben de oturup oynadım, orada olan herkesi yendim. Refik beni İSD'ye götürüp Nevzat Süer'le tanıştırdı. Nevzat Süer'le de maç yaptık, ondan maç aldığım oldu.

Daha sonra Marmara Kıraathanesi'ni keşfettim, orada oynayarak satrancımı daha da geliştirdim.

1973-79 arasında İstanbul'da yapılan pek çok turnuvaya katıldım. Bunların çoğunda da derecem 1-3 arasında oldu. 1979 sonrası uzun bir ara verdim.

1978'de evlendim, eşim ressamdı, iki oğlumuz, bir kızımız oldu. Artık onlar da büyüdüler, iş gücü sahibi oldular.

Çocuklarınızın satranç oynamalarını istediniz mi? Onlara satranç öğretmeye çalıştınız mı?

Bu yönde bir çaba harcamadım. Bu yönde bir talep de oluşmadı. Ayrıca hangi konuda olursa olsun bireylerin tek bir konuya takılıp kalmalarını doğru bulmam. Sporun bütün dallarını ikincil bir uğraş, elden geldiğince yapılan bir iş olarak görürüm.

Bir alan seçip onda yükselmek ve başarılı olmak güzel bir duygu değil

Cerrahpaşa Tıp Kantini - 1973

mi?

Başarı için çocuk yaşlarda seçilen dallarda onların üzerine fazlaca yük bindiğini düşünüyorum. Çocukların da böyle baskılara maruz kalmalarını doğru bulmuyorum. Bu nedenle bireyler içlerinden geliyorsa satranç oynasınlar ama oynayabildikleri kadar oynasınlar. Satranç zevk, sosyalleşme olursa anlamlı olur salt başarıya odaklanma baskı kaynağıdır. Kısacası çocuklar için satranç oynamak sıkıntı yaratmamalı. Aileler, satranç konusunda çocukları bunaltmamalı. Aile de çocuk da neden en iyisi olmuyor diye dert etmemeli.

Peki, günümüz satrancı, satranççıları ile kendi döneminizdeki satrancı, satranççıları karşılaştırır mısınız?

Eskiden satranç oynamak için insana ihtiyacınız vardı, günümüzde, bilgisayarlar çıktıktan sonra, insana ihtiyaç azaldı hatta kalmadı, bu kötü bir durum. Eskiden satranç oynamak daha özeldi. Öyle ki giyimimize bile dikkat ederdik, yarışmalara düğüne gider gibi giderdik.

Bir de bizim zamanımızda bilgi de bilgiye ulaşmak da çok kıymetliydi, onun için satranç öğrendiğimiz insanlar da çok özeldi.

Ben satrancı yukarıda anlattıklarım doğrultusunda algıladım, zaman zaman oynadım zaman zaman uzun aralar verdim. Örneğin 1980'lere doğru verdiğim ara yirmi yıldan uzun sürdü. Ancak çocuklar büyüyüp, iş yüküm azaldıktan (2000'den) sonra yeniden oynamaya başladım. Bu süreçte de turnuva haricinde oynamıyorum, internete hiç oynamıyorum ama satranç bulmacaları çözmeyi seviyorum. Satranca başlarken satranç taşları beni çekmişti, hala öyledir.

Hiçbir zaman yaşamınızın merkezine oturtmamışsınız hatta zaman zaman uzun aralar da vermişsiniz ama hiçbir zaman da tamamen silmemişsiniz, silememişsiniz! Peki, bazen yoğunlaştığınız, bazen uzak durduğunuz satranç size ne kazandırdı?

Satranç bana bir şey kazandırsın diye bakmadım. Sorunuz arkadaşlıklar anlamındaysa evet! Zaten onun dışında da bir beklentim olmadı. Öncelikli olan mesleğimdi, onda da iyiydim. 38.000 ameliyat yaptım. Bu nedenle de satrançtaki başarılarımı dünyanın en büyük başarısıymış gibi görmedim. Kazanmayı nasıl sıradan olarak gördüysem ve buna bağlı olarak havalara girmediysem, yenilgilerimi de dünya-

nın sonu gibi algılamadım, başarısızlık nedenlerimi de hiçbir zaman başkalarında aramadım.

Peki, sizin standartlarınıza göre dünyanın önde gelen satranççıları kimler?

Dünya satrancından Morphy, Capablanca, Fischer, Lasker yaratıcı insanlar. Fischer hariç diğerlerinin çok fazla satranç çalıştıklarına da inanmıyorum. Zaten isteseler de çalışamazlardı çünkü hepsinin mesleği vardı, satrancın dışında da bir hayatları vardı.

Türkiye satrancından kimleri beğeniyorsunuz?

Ben düzenli olarak satranç oynamadığım için çok fazla satranççı tanımıyorum. Özellikle günümüzün satranççıları hiç tanımıyorum. Geçmişte Nevzat Süer, Prof. Dr. Akdoğan Erözbeke iyi oyuncular. Üstelik yoğun işlerinin güçlerinin arasında iyi oynuyorlardı. Örneğin Erözbeke genel cerrah ve plastik cerrah. Hatta Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Plastik Cerrahi kürsü başkanıydı. Bunların yanı sıra, iyi matematikçiydi, iyi de briç oynardı. Bütün bu yoğunluğuna rağmen kendisi benim tanıdığım en iyi oyun sonu oyuncusudur ve milli takımda da oynamıştır.

2013 Türkiye Emektarlar Şampiyonası

Yine kendi dönemimden, Orhan Pamuk'un yeğeni, Diş Hekimi Murat Pamuk da benim açımdan, iyi bir oyuncu, iyi bir insan, iyi bir arkadaş. Yine kendi dönemimden, Orhan Pamuk'un yeğeni, Diş Hekimi Murat Pamuk da benim açımdan, iyi bir oyuncu, iyi bir insan, iyi bir arkadaş.

Yeni dönem oyuncularımızı tanımıyorum. Ama bildiğim kadarıyla bana göre olmayan bir şey yapıyorlar: Çok satranç çalışıyorlar. Ana sanırım çok çalışmak da yetmiyor, satrancın zirvesinde olmak isteyenler için muhteşem bir hafıza da gerekli.

Satrancın zirvesinde olmak gibi bir hedefiniz olmamış ama gördüğümüz kadarıyla oynamaktan keyif alıyorsunuz. Peki, bu maçlarınız içerisinde beğendikleriniz?

Can Yurtseven hayatı anlamış bir insandır. Tek sözcükle pırlanta diye tanımlayabilirim. Kendisini çok sevdiğim gibi 1980 öncesinde onunla oynadığım bir oyunu da beğenmişim. Bu oyun o dönem Cumhuriyet gazetesinde çıkmıştı ama ne yazık ki benim arşivimde yok.

Can Yurtseven'in de bir görüşmemizde sizden "eski bir dost olarak" olarak söz ettiğini hatırlıyorum. Yıllar geçse de insanların birbirilerini aynı sevgiyle, aynı saygıyla anmaları ne güzel!

Can Yurtseven'in de bir görüşmemizde sizden "eski bir dost olarak" olarak söz ettiğini hatırlıyorum. Yıllar geçse de insanların birbirilerini aynı sevgiyle, aynı saygıyla anmaları ne güzel!

Son olarak hobilerinizden söz eder misiniz?

İyi ressamım, çok iyi silah kullanırım, avcılığım da var. Yüzmeyi ve dalmayı da çok severim. Doğayla bütünleşmek benim birincil isteğimdir.

Size hobileriniz eşliğinde mutlu bir yaşam dilerken, bu güzel söyleşi için okuyucularımız adına çok teşekkür ederiz.

2012 Avrupa Emektarlar Şampiyonası
Yüksel-Şarif

5150 Elm Sokağı

Hayat da satranç kadar adil olabilseydi...

Prof. Dr. Ergin Çiftçi

Sporcu
erginciftci@gmail.com

**Mavikale'nin bu sayısında satranca odaklanan bir gerilim filmini
tanıtacağım: 5150 Elm Sokağı**

Filmin Künyesi	
Türkçe adı	5150 Elm Sokağı
Orijinal adı	5150 Rue des Ormes
İngilizce adı	5150 Elm's Way
Yönetmen	Eric Tessier
Yapım yılı	2009
Yapımcı ülke	Kanada
Orijinal dil	Fransızca
Süresi	110 dakika
Oyuncular	Marc-André Grondin, Normand D'Amour, Sonia Vachon, Mylène St-Sauveur, Élodie Larivière
Yaş sınırı	13+ (Kanada)
IMDB Puanı	7.1

Perde açılır açılmaz, izleyiciye, geleceğe ümitle bakan genç bir erkeği tanıtmaya başlar: Yannick! Onun, bir sinema okuluna kabul edildiğine, çok kısa süre içinde bu okulun bulunduğu kente taşındığına tanık oluruz. Yannick, bisikletiyle bu yeni kenti dolaşarak çevresini tanımaya çalışır. Geleceğin parlak yönetmen adayı olarak daha şimdiden kamerasıyla görüntüler almaya bile başlamıştır. Bu gezilerinin birinde sevimli, küçük bir kız çocuğunun elinde tuttuğu sandviçin kendisinden daha büyük bir başka çocuk tarafından alındığını görür. Bu duruma müdahale eden Yannick, küçüğün gasp edilen yiyeceğini ona geri verir, kendi şekerlerini onunla paylaşır. Bu sırada ortaya çıkan çocuğun annesi de, gösterdiği bu küçük kahramanlıktan dolayı, Yannick'e minnettardır. Satrançsever izleyici, küçük bir ayrıntı gibi görünen bu sahnede-

ki anne ve kız ile daha sonra da karşılaşılacağı hissine kapılır. Gezisine devam eden Yannick, girdiği son sokak olan Elm Sokağı'nda kentin neredeyse sınırına geldiğini anlar. Dönüşte geçtiğinde birdenbire önüne çıkan bir siyah kedi yüzünden bisikletinden düşen Yannick'in peşini, bundan sonra talih-sizlikler bırakmayacaktır. Yannick, sokağın kenarındaki ilk konut olan 5150 numaralı evden yardım ister.

Yannick (Marc-André Grondin), başına geleceklerden habersiz bisikletine biniyor.

Evin sahibi ilk bakışta güler yüzlü, iyi görümlü, orta yaşlı bir adamdır. Yannick'in evin içine izinsiz girmesi, bilmesi gereken bazı suç kanıtlarını da görmesine neden olur. Artık çaresiz kalan evin sahibi, kendisini polise ihbar etmesi için, bundan sonra belirsiz bir zaman boyunca Yannick'i evde rehin tutacaktır.

Çok kısa süre sonra bu esrarengiz evde yaşayan aileyi tanırız: Ailenin babası Jacques Beaulieu, Yannick ile aynı yaşlardaki büyük kızı Michelle ve filmin hemen başında Yannick'in iyiliğinin dokunduğunu gördüğümüz ailenin küçük kızı Anne ile evin annesi Maude... Maude, eşine Yannick'in küçük kızları için yaptığı kahramanlıktan bahseder; o iyi biridir, yanlış bir şey yapmamıştır. Bu vurgulamanın nedenini kısa süre sonra anlarız. Evin babası Jacques Beaulieu, gündelik hayatında sıradan bir taksi şoförü olarak görünmesine karşın arka planda kendi kutsal savaşını vermektedir. Toplumda karşılaştığı suçluları cezalandırmayı kendine bir hak ve görev olarak görmektedir. Büyük kızı Michelle'i de kendisinden

sonra aynı görevi sürdürebilmesi için yetiştirmeye çalışmakta, ancak Michelle bunu yapabilecek yeterlilikte görünmemektedir. Evin annesi Maude kocasından çekinen, onun yaptıklarını onaylamasa da karşı çıkacak cesareti gösteremeyen, dini

Beaulieu ailesi yemekte (soldan sağa) Maude, Anne, Jacques ve Michelle.

inançlarına bağlı bir ev kadınıdır. Evin küçük kızı Anne'in ise büyüdüğü, bu son derece olumsuz ortamdan kaynaklandığı anlaşılan bazı psikolojik sorunları olduğu görülmektedir.

Yannick, bir gün aileyle birlikte yemek yemesi için davet edilir. Bu sırada Jacques Beaulieu ve Michelle'in satranç oynadıklarını görür. Jacques Beaulieu her zamanki gibi oyunu kazanmıştır (Diyagram 1). Yannick, işte tam o zaman odanın duvarlarını süsleyen, Jacques Beaulieu'nün geçmiş yıllarda bir satranç şampiyonu olduğunu gösteren ödülleri görür. Ancak Jacques Beaulieu'nün oyunu analiz ederken kızına söylediği cümleden satranç anlayışında da bir sorun olduğu hissedilir: "Benim erdemli Beyazlarım neden kazandı?"

Jacques Beaulieu kızı ile satranç oynuyor.

Yannick, her şeyi göze alarak hapsedildiği bu evden kaçıp kurtulmaya çalışsa da bunu bir türlü başaramaz. Günün birinde Jacques Beaulieu ilginç bir teklifle gelir: "Beni satrançta tek bir kez mağlup et, seni serbest bırakayım!" Bugüne dek satrançla pek ilgilenmemiş birisi olsa da, Yannick'in bu sunulan olanağı denemekten başka şansı yoktur.

Jacques Beaulieu, Michelle'in odasındaki satranç takımını getirip ilk oyunu başlatır. Bir taraftan oynarken diğer taraftan kendi satranç anlayışını da kısaca özetler: "Ben hep Beyazlarla oynarım, yani erdemliler ordusuyla. Bu iyi ile kötü arasında

Yannick, Jacques Beaulieu ile ilk maçında onun gerçekten çok kuvvetli bir oyuncu olduğunu görecektir.

süren ezeli bir savaş. Ben hep kazanırım çünkü hep doğru olanı yaparım." Gerçekten de Jacques Beaulieu ilk oyunda kolayca üstünlük elde eder: 1.g4 b6 2.♗g2 e6 3.♗xa8 ♖a6 4.♜h3 ♗g5 5.♜xg5 ♜e7 6.e4 ♜g8 Ardından da mat edeceğini ilan eder: "Üç hamlede mat!" (Diyagram 2).

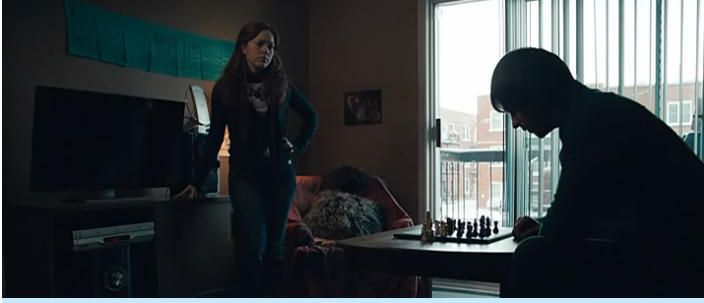

Yannick, kendisini satranç oynamaya öylesine kaptırır ki artık oynarken bambaşka bir çevrede duyumsar kendini.

Bundan sonraki günler ikili arasında geçen satranç maçları ile sürer. Jacques Beaulieu daima ve kolayca kazanmaktadır: "Beş hamlede mat!" Başlangıçta mat ilanından sonra sonuna kadar oynayan Yannick artık rakibinin hiç yanılmadığını anlamış, mat ilanında oyunu bırakıp yenisine başlamaya alışmıştır. Artık kamerasıyla oyunları da kaydetmekte ve sonradan yalnız kaldığında nerede hata yaptığını bulmaya çalışmaktadır. Odanın duvarları ve zemini, diyagramlar çizdiği bir satranç çalışma defterine dönüşmüştür.

Michelle, bu yeni gelişen durumdan çok rahatsızdır. Babasının kutsal savaşını sürdüreceği yeni varis olarak artık Yannick'i görmeye başladığını düşünmektedir.

Yannick sonunda emeklerinin meyvesini almaya başlar. Jacques Beaulieu'nün her oyunda giderek daha çok zorlandığını fark eder. Bir gün kazanmaya çok yaklaştığını hissetse de hayal kırıklığı yaşar: "Şah ve üç hamlede mat!" (Diyagram 3). Bu son yenilgi de onu yıldırılmaz. Kazanmaya çok yakın olduğunu hissetmektedir. Bu oyunların birinde kazanç konumunda olduğunu düşünürken Jacques Beaulieu birden "Berabere!" der. "Sabaha kadar da oynasak iki taraf da kazanamaz." (Di-

Yannick yarım kalan konum üstünde düşünmeye devam ediyor.

yagram 4).

Satrançta kazanmak Yannick için giderek bir saplantı haline gelmiştir. Artık kazanabilecek kadar iyi hale geldiğine emindir. Bu dönemde öyle bir noktaya gelir ki Maude onu serbest bıraktığı halde o hapsoldüğü odaya gönüllü olarak geri dönerek evde kalmayı ve satrançta kazanmaya çabalamayı seçer.

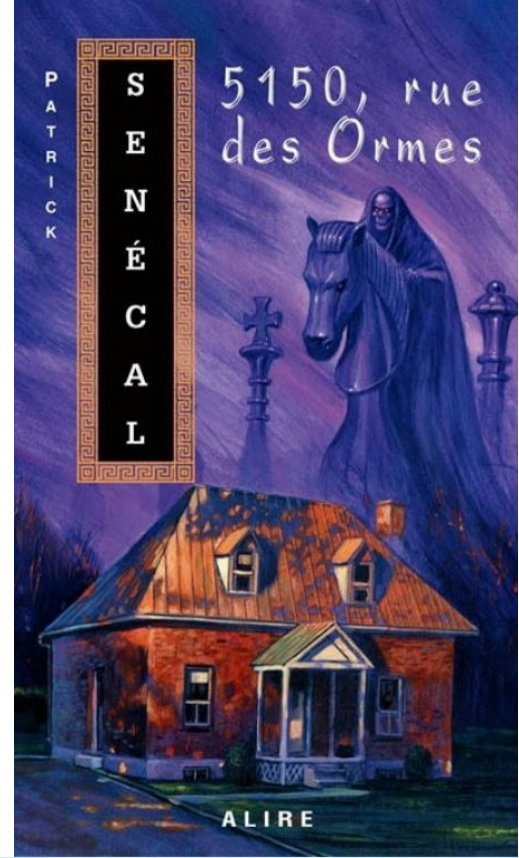
Sonunda takıntılı Jacques Beaulieu'nün evinin bodrumunda insanlardan oluşan bir satranç takımı oluşturmaya başladığı keşfedilir. Beyaz taşlar erdemli insanlardan, Siyahlar Jacques Beaulieu tarafından infaz edilen kötülerden oluşmaktadır. Bu sonuçta gerçek anlamda iyi ile kötü arasındaki mücadele olacaktır.

Jacques Beaulieu, son oyununu tamamlanması için yıllarca emek verdiği satranç takımı ile yapıyor.

İkili arasında bu korkutucu setin kullanıldığı son maç başlar. Ama yaptıklarının ailesinin de dağılmasına neden olduğunu gören Jacques Beaulieu artık oyuna devam edemeyecek hale gelmiştir. Yannick'in gözü ise maçı kazanla bitirmekten başka bir şey görmemektedir.

Ancak olaylar artık evin içinde saklanamayacak boyuta ulaşmıştır. Jacques Beaulieu polis tarafından tutuklanır, bütün korkunç suç kanıtları ortaya çıkar. Yannick ise sağ salım kurtulmuştur ama akli hala o yarım kalan maçtaki son konumdadır (Diyagram 5). Aradan aylar geçer, Yannick hala o yarım kalan oyunun dizili olduğu bir satranç tahtasının başındadır, Jacques Beaulieu'nün hamlesini yapmasını sabırla beklemektedir. Perde iner!

Patrick Senécal'ın filmle aynı adı taşıyan kitabı.

5150 Elm Sokağı, Kanadalı gerilim yazarı Patrick Senécal'ın ilk olarak 1994 yılında yayınlanan aynı adlı korku romanından sinemaya uyarlanmıştır. Yazar romanın sinemaya uyarlamasını da kendisi yapmıştır.

Yönetmen Éric Tessier'in kariyerine baktığımızda daha çok televizyon dizileri çeken bir sanatçı olduğu görülüyor. İyi bir gerilim öyküsünün, ortalama düzeyde bir oyuncu ekibiyle çekiminden, ortaya çıkanın vasat bir gerilim filmi olduğunu söyleyebiliriz. Yönetmenin, iyi bir yemeğe gereksiz sos koyarcasına sahnelerdeki kan düzeyini abartması, ortalama izleyiciyi zaman zaman rahatsız edici sekanslarla baş başa bırakıyor. Ülkemizde Ölüm Oyunu adıyla da bilinen filmin, 5150 Elm Sokağı adı, Elm Sokağında Kabus serisini anımsatarak izleyiciyi karşılaştığı gerilime hazırlasa da filmdeki gereksiz şiddet sahneleri, rahatsız edici boyutlara ulaşıyor.

Filmde, satrancın ana temalardan biri olmasına karşın, satranç sahnelerinin özenli yapılmadığı hemen ortaya çıkıyor. Diyagram 1 ve 5'te verilen konumlarda birinci yatayda bir piyon bulunuyor. Jacques Beaulieu'nün mat olarak yorumladığı ve maçı bıraktığı konumda gerçekte mat konumu oluşmamış (Diyagram 1). Yine belli hamlede mat ilan edilen konumlarda matı kolayca geciktirmek mümkün görünüyor.

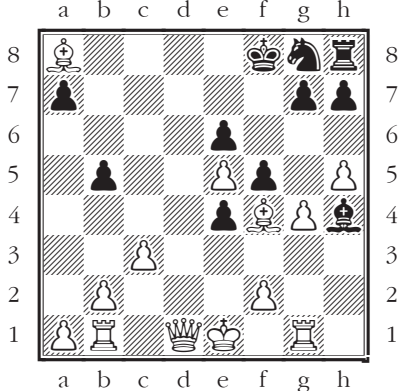
Filmde kamera, tahtadaki konumları gösterme konusunda o kadar yetersiz ki üstünde çok çalışarak ortaya çıkartabildiğim diyagramlarda, sonucu etkilemeyeceğini düşündüğüm, küçük hatalar olabilir. Jacques Beaulieu ve Yannick arasında yapılan ve yarıda kalan son oyunda Beyaz kazanacak kadar üstünlüğü zaten elde etmiş görünüyor. Oysa filmde yaratılan atmosfer, oyunun yarıda kaldığı konumun, daha dengeli olmasını gerektiriyor.

Film satrancı saplantı haline getirmiş insanların öyküsünü anlatırken satranca haksızlık yapmaktan ve bunu geri alamamaktan kurtulamıyor.

Yazıma son halini verirken filmi bir kez daha izliyorum. Perde inse de filmin bu biçimde bitmesi içimi burkuyor. Gözlerimi kapatıyor ve aradan uzun yılların geçmesini bekliyorum. Jacques Beaulieu sonunda uzun süreliğine kapatıldığı akıl hastanesinden çıkmış ve Elm Sokağı 5150 numaralı evine dönmüş. Ailesinden geriye hiç kimse kalmamış olsa da hala satranç oynamayı seviyor ama artık kazanmak çok da umurunda değil. Artık ne yönetmen olmayı ne de gençliğinin baharında harap olan hayatını umursayan Yannick'i, elinden tutup oraya getiriyorum. Birbirlerini görünce çok eski bir dostla karşılaşmışlarçasına gülümsüyorlar. Satrancın satranç olmaktan başka hiçbir şey ifade etmediği bir dünyadalar artık. Oyunu bıraktıkları konumu hiçbir itilafa düşmeden diziveriyorlar. Jacques Beaulieu, biraz düşündükten sonra kurnaz bir bakış atıyor rakibine. Ve en sonunda Yannick'in beklediği o hamleyi yapıyor.

Kaynaklar

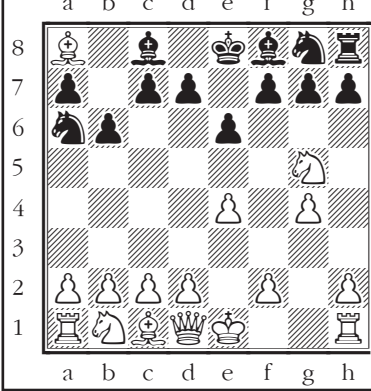
<http://www.imdb.com/title/tt1331291/> (Erişim tarihi: 15.11.2013)

Diyagram 1

Jacques – Michelle
Siyah hamlededir.

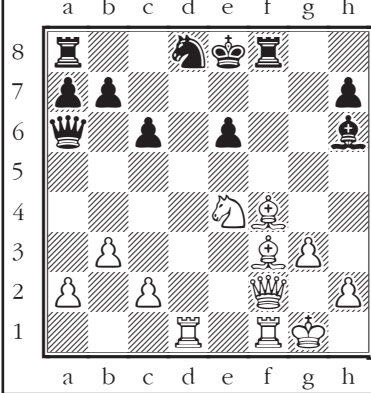
1...f5 2.exf6 ♞xf6
3.♞d6+
Beyaz mat ettiğini iddia eder

Diyagram 2

Jacques Beaulieu – Yannick
Beyaz hamlededir.

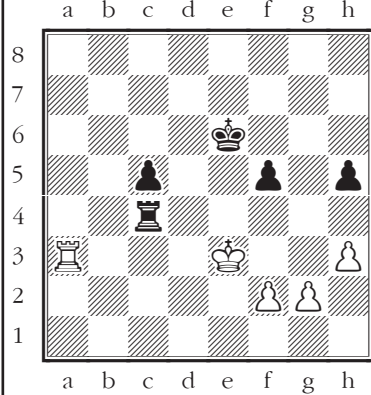
1.♞f3 h6 2.♞xf7+ ♔d8
3.♞xf8#

Diyagram 3

Jacques Beaulieu – Yannick
Beyaz hamlededir.

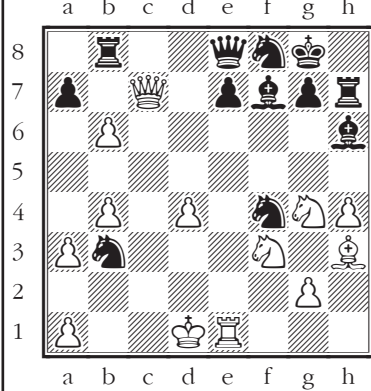
1.♞h5+ Beyaz üç hamlede mat ilan edince Siyah terk eder [1...♞f7 2.♞f6+ ♔f8 3.♞xh6+ ♞g7 4.♞c5#]

Diyagram 4

Jacques Beaulieu – Yannick
Beyaz hamlededir.

1.g3 h4
Beyaz beraberlik olduğuna hükmeder

Diyagram 5

Jacques Beaulieu – Yannick
Beyaz hamlededir.

Oyunun yarıda kaldığı konum.

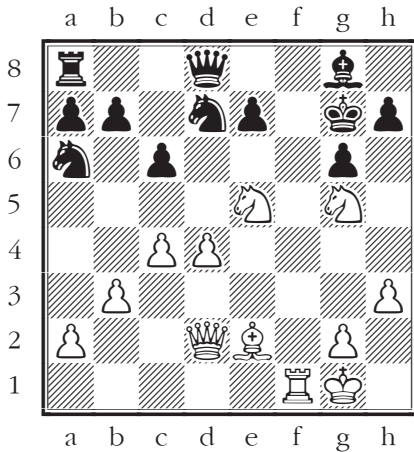
Prof. Dr. Ergin Çiftçi

Sporcu
erginciftci@gmail.com

Kazancı görme ve hesaplama

Bu sayımızda da 2013 Türkiye Şampiyonası'ndan seçtiğimiz diyagramlarla çıkıyoruz karşınıza. Bakalım siz de kazancı görebilecek misiniz?

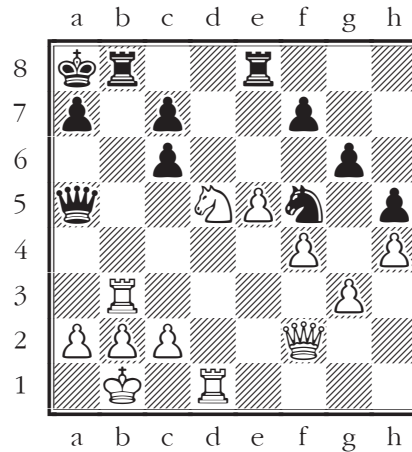
M. Veysi İlçin - Muzaffer Karataş
Antalya, 2013

1. Beyaz oynar ve kazanır.

[illegible]

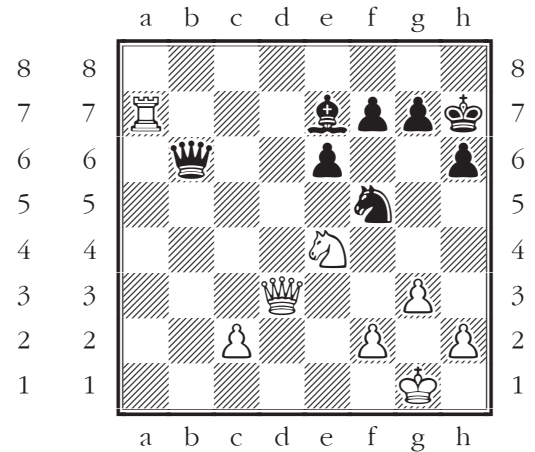
Ali Nailer – H. Özgün Kerem
Antalya, 2013

2. Beyaz oynar ve kazanır.

1.65: 1-0 [1..x5 2.7x7#]

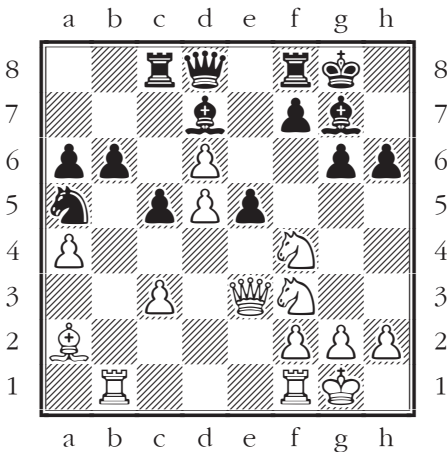
E. Emin Dedebaş – F. Zümrüt Yılmaz
Antalya, 2013

3. Beyaz oynar kazanır.

1. $\times 67$ 2. $\times 67$ 3. $\times 67$ 4. $\times 67$ 5. $\times 67$ 6. $\times 67$ 7. $\times 67$ 8. $\times 67$ 9. $\times 67$ 10. $\times 67$ 11. $\times 67$ 12. $\times 67$ 13. $\times 67$ 14. $\times 67$ 15. $\times 67$ 16. $\times 67$ 17. $\times 67$ 18. $\times 67$ 19. $\times 67$ 20. $\times 67$ 21. $\times 67$ 22. $\times 67$ 23. $\times 67$ 24. $\times 67$ 25. $\times 67$ 26. $\times 67$ 27. $\times 67$ 28. $\times 67$ 29. $\times 67$ 30. $\times 67$ 31. $\times 67$ 32. $\times 67$ 33. $\times 67$ 34. $\times 67$ 35. $\times 67$ 36. $\times 67$ 37. $\times 67$ 38. $\times 67$ 39. $\times 67$ 40. $\times 67$ 41. $\times 67$ 42. $\times 67$ 43. $\times 67$ 44. $\times 67$ 45. $\times 67$ 46. $\times 67$ 47. $\times 67$ 48. $\times 67$ 49. $\times 67$ 50. $\times 67$ 51. $\times 67$ 52. $\times 67$ 53. $\times 67$ 54. $\times 67$ 55. $\times 67$ 56. $\times 67$ 57. $\times 67$ 58. $\times 67$ 59. $\times 67$ 60. $\times 67$ 61. $\times 67$ 62. $\times 67$ 63. $\times 67$ 64. $\times 67$ 65. $\times 67$ 66. $\times 67$ 67. $\times 67$ 68. $\times 67$ 69. $\times 67$ 70. $\times 67$ 71. $\times 67$ 72. $\times 67$ 73. $\times 67$ 74. $\times 67$ 75. $\times 67$ 76. $\times 67$ 77. $\times 67$ 78. $\times 67$ 79. $\times 67$ 80. $\times 67$ 81. $\times 67$ 82. $\times 67$ 83. $\times 67$ 84. $\times 67$ 85. $\times 67$ 86. $\times 67$ 87. $\times 67$ 88. $\times 67$ 89. $\times 67$ 90. $\times 67$ 91. $\times 67$ 92. $\times 67$ 93. $\times 67$ 94. $\times 67$ 95. $\times 67$ 96. $\times 67$ 97. $\times 67$ 98. $\times 67$ 99. $\times 67$ 100. $\times 67$

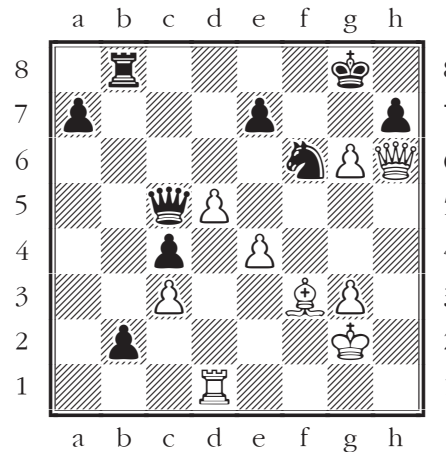
Adnan Yaviç - Fevzi Güzelmansur
Antalya, 2013

4. Beyaz oynar ve kazanır

$$1.1261; \text{fxc6 } 2.d \times \text{c6 } 3. \text{c7+} [3. \text{cxc6+ } 4. \text{h7 } 4. \text{cxc8 } 5. \text{c8xc5+} -1-0]$$

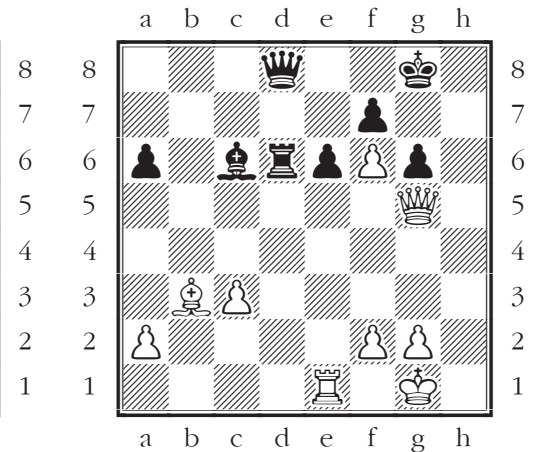
M. L. P. Özmen – S. Sabri Severcan
Antalya, 2013

5. Beyaz oynar, kazanır.

$$1.\text{c}51\text{ b}1\text{ 2.}\text{d}4\text{ b}1\text{ 3.}\text{e}16\text{ d}1\text{ 4.}\text{c}3\text{ 5.}\text{d}3\text{ 6.}\text{g}1\text{ 7.}\text{c}1\text{ 8.}\text{d}1\text{ 9.}\text{c}15\text{ 10.}\text{c}6\text{ 11.}\text{b}6\text{ 12.}\text{c}7\text{ 13.}\text{c}8\text{ 14.}\text{d}4\text{ 15.}\text{c}7\text{ 16.}\text{c}6\text{ 17.}\text{c}8\text{ 18.}\text{c}5\text{ 19.}\text{c}6\text{ 20.}\text{c}7\text{ 21.}\text{c}8\text{ 22.}\text{c}6\text{ 23.}\text{c}7\text{ 24.}\text{c}8\text{ 25.}\text{c}6\text{ 26.}\text{c}7\text{ 27.}\text{c}8\text{ 28.}\text{c}6\text{ 29.}\text{c}7\text{ 30.}\text{c}8\text{ 31.}\text{c}6\text{ 32.}\text{c}7\text{ 33.}\text{c}8\text{ 34.}\text{c}6\text{ 35.}\text{c}7\text{ 36.}\text{c}8\text{ 37.}\text{c}6\text{ 38.}\text{c}7\text{ 39.}\text{c}8\text{ 40.}\text{c}6\text{ 41.}\text{c}7\text{ 42.}\text{c}8\text{ 43.}\text{c}6\text{ 44.}\text{c}7\text{ 45.}\text{c}8\text{ 46.}\text{c}6\text{ 47.}\text{c}7\text{ 48.}\text{c}8\text{ 49.}\text{c}6\text{ 50.}\text{c}7\text{ 51.}\text{c}8\text{ 52.}\text{c}6\text{ 53.}\text{c}7\text{ 54.}\text{c}8\text{ 55.}\text{c}6\text{ 56.}\text{c}7\text{ 57.}\text{c}8\text{ 58.}\text{c}6\text{ 59.}\text{c}7\text{ 60.}\text{c}8\text{ 61.}\text{c}6\text{ 62.}\text{c}7\text{ 63.}\text{c}8\text{ 64.}\text{c}6\text{ 65.}\text{c}7\text{ 66.}\text{c}8\text{ 67.}\text{c}6\text{ 68.}\text{c}7\text{ 69.}\text{c}8\text{ 70.}\text{c}6\text{ 71.}\text{c}7\text{ 72.}\text{c}8\text{ 73.}\text{c}6\text{ 74.}\text{c}7\text{ 75.}\text{c}8\text{ 76.}\text{c}6\text{ 77.}\text{c}7\text{ 78.}\text{c}8\text{ 79.}\text{c}6\text{ 80.}\text{c}7\text{ 81.}\text{c}8\text{ 82.}\text{c}6\text{ 83.}\text{c}7\text{ 84.}\text{c}8\text{ 85.}\text{c}6\text{ 86.}\text{c}7\text{ 87.}\text{c}8\text{ 88.}\text{c}6\text{ 89.}\text{c}7\text{ 90.}\text{c}8\text{ 91.}\text{c}6\text{ 92.}\text{c}7\text{ 93.}\text{c}8\text{ 94.}\text{c}6\text{ 95.}\text{c}7\text{ 96.}\text{c}8\text{ 97.}\text{c}6\text{ 98.}\text{c}7\text{ 99.}\text{c}8\text{ 100.}\text{c}6}$$

Muhittin B ker – M. Cemre Cevrin
Antalya, 2013

6. Beyaz oynar ve kazanır.

$$1.\times e6;1.\times e6[1..f\times6+2.\times g6+\textcircled{c}18.3.\times g7+\textcircled{c}84.f7+\textcircled{c}d7.5.f8\times \\ ++-]2.\times e6\textcircled{d}1+[2..f\times6+3.\times g6++-(3.f7+\textcircled{c}x74.f\times d8+-)]3.\textcircled{c}h2\textcircled{c}d74.\times h6+-1-0$$

Turnuva Kuralları (II)

Tahsin Aktar

Uluslararası Hakem - Organizatör
tahsinaktar@tsf.org.tr

Turnuva kuralları konusunda bazı önemli bilgileri vermeye devam ediyorum. Özellikle organizasyon yöneticileri ve hakemler için gerekli bilgilerin yer aldığı bu sayıdaki kurallar dizisinin uygulamalarda rehber olacağı düşüncesindeyim.

Geç Girişler

Etkinliklere katılmak üzere başvurdukları halde etkinlik günü gelmeyen oyuncular her defasında organizatörler tarafından şikâyet konusu edilir. Organizatörler bu şikâyetlerinde haklıdır. Başvuru sayısına göre çeşitli konularda önlem alan, sonrasında da bu çabalarının boşa gittiğini gören yöneticiler çoğu zaman da son ana kadar başvuru aldıkları, yeterli önlem alamadıkları için de kabus yaşamaktadırlar. Başvuru süresi, etkinliğin boyutu, katılımcıların profili de göz önüne alınarak, teknik toplantı gününden en az 3-4 gün önce tamamlanmış olmalıdır. Etkinlik yönergesine geç girişlere olanak tanıyacak bir madde eklenmesi, başvuruların erken tamamlanması karşısında, olası katılımcıların kabul edilmesine, başvuru yaptıkları halde kura çekimi veya teknik toplantı öncesi etkinlik yerinde hazır olamayanların katılımına olanak tanıyacaktır. Çünkü böylesi oyuncular oyun yerine gelmezse turnuvadan çıkarılacaklardır. Katılımcının geç kalması kaçınılmaz ise, bunu yazılı olarak bildirmesi durumunda, istisnai bir uygulama yapılabilir. Özellikle katılım için herhangi bir kısıtlama ölçütünün olmadığı 'Açık' etkinliklerde. Böyle bir uygulama durumunda mutlaka uyulacak bir demet kural dizisi vardır.

Eğer oyuncu ilk tura yetişebilecekse, eşleştirme numarası verilerek olağan biçimde eşlendirmeye alınır.

Eğer oyuncu ancak ikinci (veya üçüncü) tura yetişebilecekse, bulunamayacağı turlar için eşlendirmeye alınmaz. Oynamadığı turlar için puan almaz. Turnuvaya geldiğinde eşleştirme numarası verilir ve eşlendirmeye alınır.

Hiç bir oyuncu oynanmamış turlar için puan kazanamaz, mevcut olmayan bir oyuncu tur atlatılamaz.

Eşleştirme Sistemleri

Bir eşleştirme sisteminin, FIDE tarafından geçerli bir yarışmada kullanılabilmesi için; kabul edilmiş FIDE İsviçre Sistemlerinden biri ya da diğer eşleştirme sistemlerine ilişkin kuralların ayrıntılı olarak katılımcılara dağıtılmış veya panoda, web sitesinde bir şekilde duyurulmuş olması gerekir. Bazı oyuncuları kayırmamak koşuluyla 'hızlandırılmış' (accelerated) yöntemler de uygulanabilir. Hızlandırılmış yöntemin kaç tur uygulanacağı, önceden, yönergede açıkça belirtilmiş olmalıdır. Maksi Turnuva (Berlin Sistemi) olarak da tanımlanan bu yöntemde, turnuvanın tamamlanmasının ardından tam puanlı birden çok oyuncunun olmaması yeğlenmektedir. İsviçre Sistemi eşleştirmenin temel mantığından ayrılmadan, tur sayısının yeterli olduğu durumda, bu ilke ve hedefe ulaşılabilir. Ancak oyuncu sayısı ile tur sayısı arasındaki ilişki, turnuva programına yatkın olmayabilir. Bu durumda farklı eşleştirme yolları uygulanabilecektir. Oyuncu sayısı ile tur sayısı ilişkisi şöyle gözlemlenebilir.

Oyuncu Sayısı	En Az Tur Sayısı
2	1
4	2
8	3
16	4
32	5
64	6
128	7

Bu sınırlandırmaya göre, 50 oyuncu ile 4 tur, 200 oyuncu ile 7 tur yapmak zorunluluğu doğuyorsa, Maksi Turnuva sınıflandırmasında eşleştirme yapma olanağı doğmaktadır.

Oyuncu sayısının daha az olduğu Elo puanı olmayan oyuncuların çoğunlukta olduğu bir turnuvada, Elo puanı

olan oyuncuların norm şanslarını koruyabilmeleri amacı ile de bu sistemi kullanmak olanaklıdır.

Turnuva Salonu

Turnuva salonunun her köşesinde aydınlatmanın standart ölçüde olması sağlanmalıdır. Oyuncuların ellerinin veya kendilerinin gölgelerinin satranç masasına düşmemesi yeğlenir. Bu durumu sağlayan ışık kaynağı yeterli sayılır. Bu durum oyun sırasında günün her saatinde, oyunun her aşamasında aynı olmalıdır. Özellikle doğrudan güneş ışığı alan salonlarda daha dikkatli olunmalıdır.

Olanaklı ise yer kaplaması bulunmalıdır. Toz kaldırmayan, anti statik yer kaplamaları bu amaçla tercih edilebilir. Bu olanaklı değil ise oyunculara önceden, ses çıkartmayan yumuşak tabanlı ayakkabılar giymeleri önerilebilir.

Üst düzey etkinliklerde her masa için 4,5 m² bir alan düzenlenmesi önerilir. Diğer etkinliklerde de 2 m² alan yeterli olabilir. Masalar kapılara çok yakın yerleştirilmemelidir. Masa sıraları, dizinleri arasında en az 2,5 metre açıklık olmalıdır. Olanaklı olduğu ölçüde oyuncuları tek tek dizilmiş masalarda oynatmak en uygun olanıdır.

Satranç masaları için önerilen en ideal ölçüler 80x100 cm, 85x120 cm, 90x140 cm, 80x180 cm'dir. Yüksekliğin 70-75 cm arasında olması yeterlidir.

Sandalyeler oyuncular için rahat ve ergonomik olmalıdır. Masa ve sandalyeler sarsılmamalı, ses çıkartmamalıdır. Sağlanan olanaklar ve koşullar tüm oyuncular için aynı olmalıdır.

Satranç Ekipmanları

Dünya veya Kıta Şampiyonaları için ahşap satranç tahtaları, takımları kullanılır. FIDE'ye kayıtlı diğer etkinlikler için, ahşap, plastik veya kartondan yapılmış altlıklar da önerilmektedir. Taşlar açık ve koyu renklerde sert plastik veya mermer olabilir. Ahşap olması durumunda ceviz, akçaağaç, kayın, gibi ağaçlar seçilmelidir. Ahşap ekipmanlar asla parlak olmamalıdır.

Tahtanın kareleri için renk düzeni ve ölçü: Doğal renklere ek olarak kahverengi, yeşil, ya da çok açık kahverengi ve beyaz, krem, kirli beyaz, fildişi, devetüyü gibi renk kombinasyonu kareler için kullanılabilir.

Bir karenin kenar ölçüsü, iki piyon tabanının çapı kadar olmalıdır. Bu ölçünün özellikle 5,5 cm den az olma-

masına özen gösterilmelidir.

Mekanik satranç saatlerinin kullanılması durumunda, bu saat tam saat gösterdiğinde bir sinyal ya da bir düzeneği, bir 'bayrak' olmalıdır. Bayrak, zamanı kontrol etmek için hakemler ve oyunculara yardımcıdır. Bayrağın düştüğü açıkça görülebilmelidir.

Elektronik satranç saatleri de kullanılabilecektir. Ekran görüntüleri en az 3 metre uzaklıktan okunabilir olmalıdır. Saatin çalıştığını bildiren göstergeler, en az 10 metre mesafeden, açık bir şekilde görülebilir olmalıdır. Bir zaman kontrolünün geçildiğini ekran üzerinde bulunan bir işaret açıkça göstermelidir.

Zaman cezaları ve benzeri düzenlemeler için hakemler, 60 saniye içinde işlemi tamamlayabilmelidir. Turnuva boyunca olanaklı olduğu ölçüde her masada aynı tip saatler kullanılmalıdır.

TV, Fotoğraf ve Hareketli Görüntüler

Televizyon kameralarına, oyun salonu ve eklentilerinin sessiz biçimde çalışmak koşulu ile organizasyon yöneticileri ile birlikte Başhakem izin verir.

Başhakem, oyuncuların, TV, video kameralar veya diğer kayıt ekipmanları tarafından rahatsız edilmemelerini sağlar.

Sadece yetkili ve izin verilen fotoğrafçılar oyun salonunda fotoğraf çekebilir. Başhakem aksine bir karar vermedikçe, oyun salonunda, fotoğraf çekmek ve hareketli görüntü almak için ilk turda ilk on dakika ve sonraki her turda ilk beş dakika izin verilir.

Oyuncuların Davranışları

Bir oyuncu turnuvaya katıldıktan sonra, hastalık nedeni dışında, turların sonuna kadar oynamalıdır.

Başka bir neden ile etkinlikten çekilmesi geçerli bir neden olarak kabul edilmez.

Tüm katılımcılar uygun bir şekilde giyinmiş olmalıdır.

Bir oyuncunun nezaketsiz ve sportmenlik dışı davranışları Başhakem tarafından cezalandırılır.

Oyunlar devam ederken bir oyuncu oyun hakkında konuşamaz.

Oyuncular veya kaptanlar tüm şikayetlerini hakeme yapmalıdır.

Türkiye Küçükler Satranç Şampiyonası

25 - 31 Ocak 2014
ANTALYA / KEMER

Çocuklarımız oynasın,
Türkiye kazansın.

Türkiye'nin geleceği çocuklarımızın zihinsel gelişimi için satrancı destekliyoruz.
Türkiye'nin Bankası, Türkiye Satranç Federasyonu ana sponsoru.

